Chronologische ontwikkelingen Joegoslavië

Map 6 D

George Bush

Ook in Washington was de euforie groot toen de Berlijnse Muur werd geslecht. De ondergang van het Sovjetimperium was volgens menigeen te danken aan Ronald Reagan en zijn Star Wars-plan, dat de *commies* aan de bedelstaf had gebracht. En de glorie straalde af op de man die vice-president was onder Reagan en nu zelf in het Witte Huis zat.

George Bush zag het liever anders. Het futuristische defensieschild in de ruimte was wel duur, maar op de totale astronomische defensiebegroting vielen de kosten eigenlijk best mee. Bovendien had Reagan Moskou grootmoedig aangeboden de technologie te delen.

Nee, de val van het communisme was eerder het resultaat van de keiharde wapenonderhandelingen over ouderwetse atoomraketten, waarin Bush zelf een glansrol had gespeeld.

Maar het onverwachte succes maakte hem eerder onzeker dan triomfantelijk. Toen leden van het Congres hem vroegen naar Berlijn te gaan en op de Muur te klimmen, om de wereld te laten zien hoe blij de Amerikanen waren, durfde hij niet. Gevormd als hij was door de Koude Oorlog was hij als de dood dat de Russen boos zouden worden en alsnog het Rode Leger erop af zouden sturen om de oude orde te herstellen. Terwijl later zou blijken dat niemand in het Kremlin zelfs maar gedachten in die richting had gehad.

Vervolgens zette hij zich, samen met Helmut Kohl, met hart en ziel in voor de Duitse eenwording. Anders dan veel Europese leiders, zoals Margaret Thatcher en François Mitterrand, was hij niet bang dat een herenigd Duitsland de rest van Europa zou overvleugelen. Aan de andere kant van de Atlantische Oceaan was zo'n houding natuurlijk ook een stuk gemakkelijker.

De ironie wil dat Bush, zodra de laatste restanten van de Koude Oorlog waren opgeruimd, ook zijn houvast kwijt was. De rest van zijn presidentschap was hij wanhopig op zoek naar een nieuwe wereldorde, een allesomvattende visie of, zoals het in zijn onnavolgbare idioom heette, 'the vision thing'. Die heeft hij niet gevonden.

CECILIA TABAK

Van paradijs tot vuilnisbelt

DE 'DESTROJKA' VAN ALBANIË

Albanië is acht jaar na het uitbreken van de pseudo-democratie nog één grote puinhoop. De corruptie tiert er welig, de rechteloosheid is spreekwoordelijk en het land komt bijna om in het vuil. De Albanezen wijzen massaal de overleden dictator Hoxha aan als schuldige van alle ellende.

TEKST JOOP HOLTHAUSEN, FOTO'S WUBBO DE JONG

ELSA BALLAURI, die in Albanië opkomt voor de mensenrechten, is in haar bureau in Tirana keihard in haar oordeel: "Sali Berisha is een gek die het land verwoest." De charismatische leider Berisha, de eerste democratisch gekozen president na een halve eeuw van barre dictatuur, heeft binnen en buiten Albanië veel sympathie verspeeld. Berisha heeft de smadelijke verkiezingsnederlaag nooit willen accepteren. Hij is bezeten van macht, stortte het land bijna in een burgeroorlog, boycotte een jaar lang het parlement en keerde pas terug in de oppositiebanken nadat Amerikaanse diplomaten hem daartoe min of meer hadden gedwongen. Tijdens de Kosovo-oorlog deden de Amerikanen er alles aan enige orde te scheppen in Albanië, een van de landen die als uitvalsbasis dienden voor de militaire operatie.

Acht jaar eerder had Ballauri met honderdduizenden anderen nog achter het vaandel van Berisha gemarcheerd. Toen overal achter het IJzeren Gordijn de dictators al van hun sokkels waren getrokken, stond niet alleen de beeltenis van de eigen dictator Enver Hoxha, maar zelfs Josef Stalin nog fier overeind in het centrum van Tirana. In Albanië leek het communisme even onverslijtbaar als in Noord-Korea.

Ballauri herinnert zich nog dat ze eind 1989 via de Italiaanse televisie de beelden zag van de val van de Berlijnse Muur, van de triomfantelijke intocht van Vaclav Havel op het Wenceslasplein in het hart van Praag en van de executie van het echtpaar Ceausescu in Roemenië. "Ik was ervan overtuigd dat nu ook in Albanië het paradijs zou komen."

De werkelijkheid bleek anders. De Albanezen hadden geen idee van de wereld buiten hun eigen berglandje. Hoe zou dat ook kunnen? Enver Hoxha had de grenzen van zijn berooide rijk hermetisch afgegrendeld. Hij had zijn eigen vorm van communisme gecreëerd, een arbeidersparadijs, dat niet besmet mocht worden door andere ideeën, niet uit het verderfelijke Westen, niet uit het revisionistische Joegoslavië van Tito, en niet uit het Sovjetrijk van Chroestsjov en later Brezjnev, dat de grote Stalin zo meedogenloos had laten vallen. Albanië was één grote gevangenis, waaruit ontsnappen onmogelijk was. Slechts de Italiaanse televisie, waar de Albanezen volgens de wet niet naar mochten kijken, bood een venster op de wereld. Maar dat uitzicht contrasteerde zo scherp met de rauwe Albanese realiteit, dat menige Albanees die beelden als een utopische film beschouwde, met een laag werkelijkheidsgehalte.

Toch groeide zelfs in Albanië het verzet. Dat werd voor het eerst duidelijk op 25 januari 1990, toen op een schoolbord op een middelbare school in de stad Kavaja de tekst stond geschreven: Enver = Hitler. Die mededeling mocht op dat tijdstip buiten Albanië geen bijzondere opwinding meer veroorzaken, maar in het land zelf had ze het effect van een zware bom. Enver Hoxha, de nationale held, werd op één lijn gesteld met Adolf Hitler, de belichaming van alle kwaad.

De Sigurimi, de gevreesde geheime politie, maakte overuren om de daders te achterhalen, maar de geest was uit de fles. Later dat jaar keerden in het voetbalstadion van Kavaja de fans zich openlijk tegen het be-

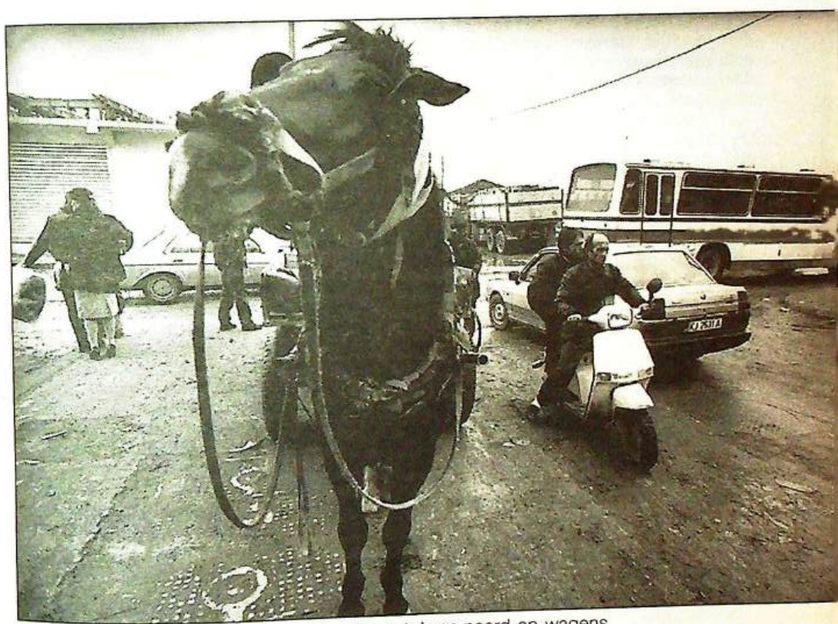

Het gewone straatbeeld in Albanië: aftandse auto's en paard-en-wagens

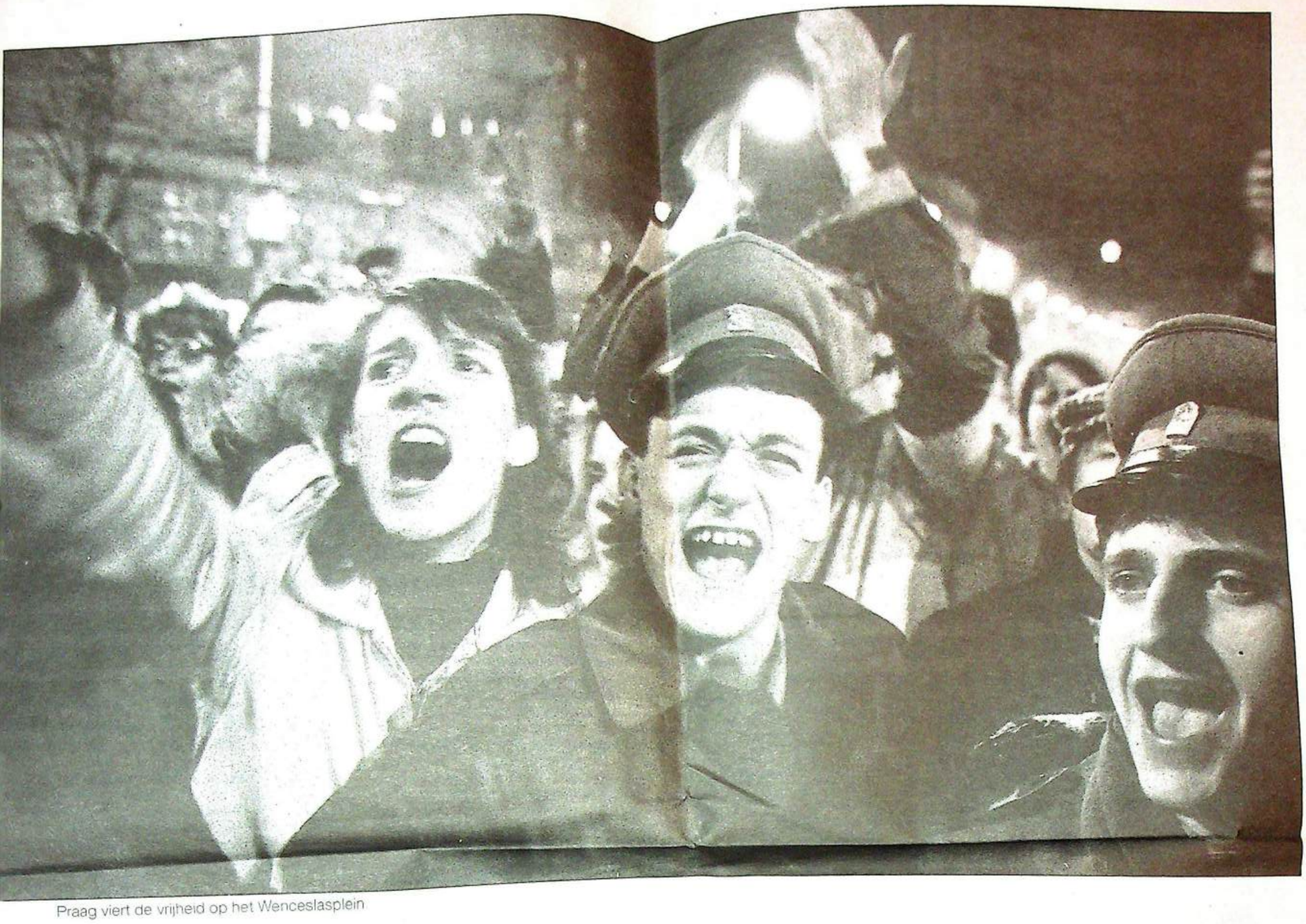

Praag viert de vrijheid op het Wenceslasplein

De Brandenburger Tor achter de Muur.

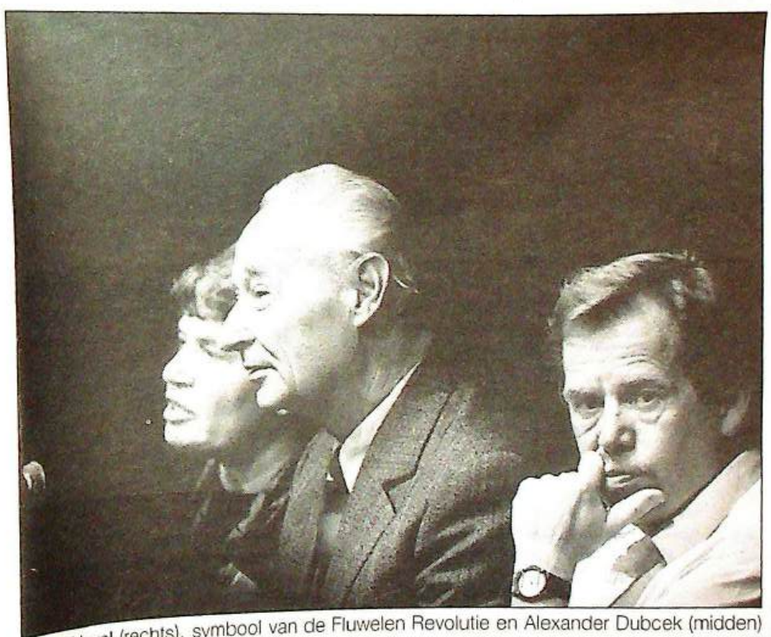

Vaclav Havel (rechts), symbool van de Fluwelen Revolutie en Alexander Dubcek (midden) leider van de Praagse Lente van 1968.

Kavaja: overal ligt het vuil hoog opgetast.

wind. Het was het startsein voor een reeks protestbetogingen in Tirana onder leiding van studenten. Sali Berisha, een voormalige lijfarts van dictator Hoxha, plakte zichzelf het etiket 'democraat' op en kreeg de Albanezen aanvankelijk massaal achter zich. Toen het onmogelijke toch werkelijkheid werd en na vijftig jaar benauwend communisme eindelijk de vensters opengingen, bleek hoezeer Albanië het contact met de wereld was kwijtgeraakt.

Het was een land dat in alles een anachronisme was en – voor een groot gedeelte – nog is. Het vervoer geschiedde vooral per ezel of per paard en wagen. Letterlijk niets werkte meer in de verouderde fabrieken, van milieumaatregelen had nog niemand gehoord en de armoede greep de bezoeker bij de keel als hij de bevolking monsterde, die aanvankelijk in iedere vreemdeling een buitenaards wezen vermoedde. "Hoe lang duurt het voordat we aansluiting hebben bij Europa," vroeg de gewezen hoogleraar Pasku in 1991. "Vijf jaar, tien jaar?" Pasku had destijds geen idee van de werkelijkheid. Albanië ligt minimaal een kwart eeuw achter op Europese landen die in de middenmoot vertoeven, om maar te zwijgen van West-Europa.

In Kavaja zijn ze er trots op dat daar in 1990 in het geniep de revolutie is begonnen. Het was liefde op het eerste gezicht tussen Kavaja enerzijds en Berisha en zijn democratische partij anderzijds. Die liefde is tot op de dag van vandaag gebleven. De Democratische Partij, die in grote delen van het land is weggevaagd, heeft in deze stad nauwelijks oppositie. Op de muren staat de tekst *Sali Berisha Zemra Jone*, oftewel: Sali Berisha, ons hart.

Burgemeester Hysen Arkaxhiu bestiert een gemeente van 110.000 inwoners. Ruim acht jaar na het verdwijnen van de laatste communistische heerser biedt Kavaja nog hetzelfde troosteloze beeld als de rest van het land. De bestrating vertoont her en der grote gaten, de huizen ogen vrijwel zonder uitzondering armoedig. Twee gebouwen imponeren: de moskee, die weer in zijn oude, indrukwekkende luister wordt hersteld, en de orthodoxe kerk, waar pope Petro Thanasi het bezoek trots rondleidt. De kerk, de kliniek en de modelschool zijn van hoog westers niveau. De pracht en praal van de moskee en van de orthodoxe kerk vloeken met de rest van de stad, maar ook hier schijnt een luxueus godshuis belangrijker te zijn dan de profane noden van een krekperende bevolking.

HET GEMEENTEHUIS beschikt zegge en schrijve over één computer. De stoelen zijn kapot, het sanitair nauwelijks aanwezig en de wanden verveloos. Wie een willekeurige school binnenloopt, zal snel de neiging hebben kokhalzend naar buiten te lopen. De toiletten zijn verstopt en verspreiden een stank die doet vermoeden dat ze sinds het begin van Hoxha's imperium in 1944 niet zijn schoongemaakt.

De industrie ligt plat. Er is een fabriek die spijkers maakt, er worden vruchten geconserveerd en er is wat activiteit in de textiel, maar het biedt al met al amper werkgelegenheid. Menig gezin heeft leden die, al dan niet illegaal, in Italië of Griekenland werken. Die brengen het geld binnen dat de familie niet alleen een bescheiden bestaan garandeert, maar waarmee ook vaak de droom van elk gezin kan worden gerealiseerd: een auto, veelal een aftands westers geval dat geen enkele APK-keuring zou overleven.

Het straatbeeld wordt niet alleen bepaald door die aftandse vehikels. Af en toe zie je het nieuwste type Mercedes of BMW, maar dan weet iedereen te vertellen dat de eigenaar tot over zijn oren in de drugssmokkel zit, meisjes verkoopt voor de prostitutie in Italië of tot een van de talloze bendes behoort die rovend door het land trekken.

Een groot deel van de werkloze bevolking brengt zijn tijd door achter een fles raki in smoezelige cafeetjes, die die naam niet verdienen.

Het is het beeld van een lamgeslagen bevolking, die niet weet hoe zich uit de negatieve spiraal te bevrijden. De ineenstorting van de piramidespelen in 1997, de daaropvolgende bestorming van de wapendepots en de periode van volslagen wetteloosheid, hebben diepe sporen getrokken in het land. "In de Sovjet-Unie hadden ze *perestrojka*. Wij hadden *destrojka*," zegt een Albanees cynisch.

De stad is amper bekomen van de invasie van de Albanese broeders en zusters uit Kosovo. Overal rond de stad waren kampen opgetrokken, waar buitenlandse hulporganisaties heersten. De Italianen hadden zelfs hun eigen politiemacht ingezet om de orde te handhaven, bang als ze waren dat corrupte Albanese collega's de hulpgoederen vooral zouden gebruiken om hun eigen tekorten aan te vullen.

Toch heeft Kavaja, net als de rest van Albanië, indruk gemaakt op de wereld. Op het moment dat de Kosovaren door de Serviërs over de grenzen werden gejaagd, gingen de deuren en de harten van de Albanezen open. Het beetje dat ze hadden, deelden ze met de Kosovaarse broeders, wie het in verhouding tot de Albanezen decennia lang toch aanzienlijk beter was vergaan. De regering stelde het luchtruim ter beschikking van de Navo, liet de bewaking van het vliegveld over aan de Amerikanen en probeerde op het Westen een zo goed mogelijke indruk te maken.

Albanië, het land van de chaos waar benden in veel gebieden heer en meester zijn, hoopt op grootscheepse hulp van buitenaf. Zelf slaagt het er niet in orde op zaken te stellen. Al is dan in sommige delen van het land de situatie min of meer genormaliseerd, de corruptie viert er nog steeds hoogtij.

De jeugd probeert massaal naar elders te vluchten, dromend van een studieplaats in West-Europa of, nog liever, de Verenigde Staten, en brengt uren door in westerse ambassades in de vaak vergeefse jacht op een visum.

Overal langs de wegen en in de steden ligt het vuil hoog opgetast. Autowrakken worden langs de kant van de weg geparkeerd en maken de smalle kuststrook van Hani i Hotit in het uiterste noorden tot Gjirokaster in het zuiden tot één groot autokerkhof. Niemand die zich erom schijnt te bekommeren.

Als burgemeester Hysen Arkaxhiu met de enorme hoeveelheid vuil in zijn stad wordt geconfronteerd, haalt hij zijn schouders op. Hij ziet het vuil niet meer, noch de ratten die her en der wegschieten. "De rotzooi is een deel van onze cultuur geworden," zegt hij. "We hebben geen materiaal ter beschikking, alleen maar paard-en-wagens."

En dan komt hij met het excuus dat overal in Albanië wordt gebruikt om het eigen falen te verklaren. "Het komt door vijftig jaar Enver Hoxha. Die heeft onze mentaliteit verpest." Je mag Hoxha voor veel verantwoordelijk stellen, maar de rotzooi maken de Albanezen zelf.

In de hoofdstraat van Kavaja schenkt een groepje jongeren op een terrasje een raki, heft het glas en roept uitnodigend tegen de vreemdeling: "Cheers." In de verte klinkt het geratel van een kalasjnikov. Geen mens die er notitie van neemt. Sinds de chaos van 1997 wordt het land vooral geregeerd door het geweer.

Montenegro wordt zeker onafhankelijk

Een onafhankelijk Montenegro is alleen een kwestie van tijd. Al is de Joegoslavische president Milosevic tegen afscheiding van Montenegro, toch is het einde van de Joegoslavische federatie voor iedereen de beste optie. Ook voor de andere staten van het voormalig Joegoslavië.

Balkan

3-12-99

Goran Trkulja

Al enige tijd wordt gesproken over een potentiële nieuwe oorlog in Joegoslavië. Die tussen de overgebleven partners in de Joegoslavische federatie: Servië en Montenegro.

Montenegro, een trouwe bondgenoot van Servië in de oorlogen in Bosnië en Kroatië, distantieerde zich tijdens de oorlog in Kosovo van de koers die Milosevic voerde. Maar de spanning tussen de twee republieken heeft een hoogtepunt bereikt sinds de Montenegrijnse regering – om zich te beschermen tegen de hoge inflatie die in Servië heerst – de Joegoslavische dinar als het officieel betaalmiddel heeft ingeruild voor de Duitse mark.

Kort na de oorlog rond Kosovo stelde de regering van Montenegro een grondige hervorming voor van de Joegoslavische federatie. Montenegro wilde z'n eigen munt, de buitenlandse politiek zou in handen van de republieken moeten komen in plaats van de federale overheid, en rekruten zouden in hun eigen republiek de militaire dienst moeten uitdienen. Er werd met een referendum gedreigd als de Servische regering niet binnen een redelijke termijn antwoord zou geven op de Montenegrijnse voorstellen. Velen zagen het voorstel als een ultimatum en als de eerste stap naar de onafhankelijkheid van Montenegro.

Een Servisch antwoord bleef uit. Toch heeft de Montenegrijnse president Djukanovic laten weten dat een referendum over onafhankelijkheid voorlopig niet aan de orde is. In een interview met een Duitse krant zegt hij dat zo'n referendum over afscheiding van Servië een nieuwe oorlog zou kunnen veroorzaken. Want Milosevic, de huidige president van klein-Joegoslavië, zou dan niet lang aarzelen om Montenegro aan te vallen.

Na al die oorlogen in het voormalig Joegoslavië heeft Djukanovic alle reden om voorzichtig aan te doen. Hij heeft slechts de beschikking over een politiekorps van een paar duizend man, dat nauwelijks partij is voor het Joegoslavische (Servische) leger. Bovendien is het zeer onwaarschijnlijk dat het Westen zich zou bemoeien met een conflict dat lijkt op dat rond Tsjetsjenië.

Maar de belangrijkste reden dat Djukanovic afziet van een referendum ligt toch in het feit dat hij zijn achterban niet kan mobiliseren voor onafhankelijkheid. Montenegro heeft namelijk een ander etnisch en historisch stelsel dan de andere, nu al onafhankelijke staten van het voormalig Joegoslavië.

Een referendum zou oorlog uitlokken met Servië

Slovenië werd (en wordt) voor 95 procent bevolkt door etnische Slovenïers die in een referendum steun uitspraken voor afscheid van Joegoslavië. Kroatie werd in 1991 voor meer dan 75 procent bevolkt door etnische Kroaten, op wie president Tudjman, kon rekenen in zijn streven naar een onafhankelijke staat. Rond twintig procent van de bevolking was Servisch, wat aanleiding was voor een burgeroorlog die eindigde in een etnische zuivering. Nu maken Serviërs niet meer dan vijf procent uit van de bevolking van Kroatië. In Bosnië hebben de Bosnische Kroaten en moslims (samen goed voor zestig procent van de bevolking) tegen de wil van de 33 procent Bosnische Serviërs voor onafhankelijkheid gestemd. De oorlog in Bosnië duurde ruim drie jaar en eindigde in een dubieuze oplossing die zonder een internationale protectoraat geen stand kan houden.

In Montenegro zijn de mensen sterk verdeeld. Tussen Serviërs en Montenegrijnen bestaat een hechte band, vooral doordat beide volkeren merendeels tot hetzelfde geloof behoren: de Servisch Orthodoxe kerk. De meeste Serviërs beschouwen de Montenegrijnen als een tak van dezelfde stambom, waarmee de meeste Montenegrijnen het eens zijn. Daardoor zou een oorlog met Servië heel gemakkelijk tot een interne burgeroorlog kunnen leiden.

Daarom is Djukanovic' beslissing om af te zien van een referendum over onafhankelijkheid, de enige mogelijke. Met een verdeelde achterban en een onstabiele omgeving (Albanië, Kosovo, Bosnië) is het laatste wat hij nodig heeft een oorlog met Milosevic. Toch kan dit alleen maar worden gezien als een uitstel van het definitieve afscheid. Want langzaam maar zeker komen steeds meer Montenegrijnen, en Serviërs, tot het inzicht dat het Joegoslavische idee dood is. Wat nu als Joegoslavië bestaat, is een uitgeput lichaam dat kunstmatig in het leven wordt gehouden.

Hoe sneller Servië en Montenegro uit elkaar gaan, hoe eerder zij hun eigen weg kunnen vinden. Dat betekent niet dat ze in de toekomst geen nieuwe vormen van samenwerking kunnen vinden. Integendeel. Maar het bestaan van Joegoslavië staat niet alleen Montenegro en Servië in de weg, maar geldt ook als een blokkade voor de verzoening van en samenwerking tussen voormalige partners in Joegoslavische federatie: Bosnië, Kroatië, Slovenië en Macedonië.

Goran Trkulja is freelance journalist

OLIE

Niš: voor negen dagen olie

8-12-99

[• *Vervolg* van pagina 1] Iedere dag moesten 125 mark per truck aan parkeergeld worden betaald. Dertien dagen op de Servische grens kostte de EU uiteindelijk meer dan twintigduizend mark.

Burgemeester Zoran Živković van Niš is blij met de komst van de olie. „Het is het begin van een oplossing." Maar de olie zal de stad en haar bewoners slechts voor korte tijd helpen. „De stookolie is genoeg vor twee dagen en Niš zelf heeft nog reserves voor zeven dagen", weet Živković. Het het na negen dagen verder moet, weet hij niet. De stad heeft volgens hem nog olie van het staatsbedrijf Jugopetrol te goed; er is al voor betaald, maar de olie is niet gearriveerd.

Toch lijkt Niš ook zonder EU-olie redelijk rond te komen. Auto's rijden in de straten, die straten zijn verlicht en zelfs neonreclame van de winkels brandt de hele nacht. De centrale verwarming in de stad draait ook, zij het op halve kracht. Ogenschijnlijk treft het olie-embargo Servië nauwelijks.

Hoe kan dat? „Er wordt veel olie binnengesmokkeld, vooral via Bulgarije", zegt Branislav Jovanović, voorzitter van de gemeenteraad en lid van de oppositiepartij SPO (Servische Vernieuwingspartij). Iedere avond rijden tientallen tankwagens inderdaad over de snelweg van de Bulgaarse grens naar Belgrado, langs Niš. „We hebben geen geld om de prijs op de zwarte markt, die twee tot drie keer hoger ligt dan de normale prijs, te betalen. Milošević knijpt Niš uit omdat hier de oppositie leidt", aldus Jovanović.

En de stad heeft nog een handicap: ze draait voornamelijk op olie. Belgrado en Novi Sad daarentegen gebruiken gas, dat uit Rusland via een pijpleiding door EU-kandidaat Hongarije naar Servië stroomt.

De zwarte handel tiert inmiddels welig. Op straat wordt onder meer in benzine en Duitse marken gehandeld. Officieel is de brandstof op de bon (maandelijks twintig liter), maar op straat verkopen mannen met dikke jassen aan benzine uit jerrycans, voor 25 dinar per liter, ongeveer het dubbele van de officiële prijs. En wisselt men bij de bank marken in, dan krijgt men zes dinar per mark, maar op straat straat brengt een mark zwart achttien dinar op. De val van de dinar zal doorgaan nu staatsbedrijven hun eindejaarsrekeningen vereffenen met geld dat op grote schaal wordt bijgedrukt.

De financiering van deze handel blijft vaag. Een kilowattuur stroom (kWh) kost slechts één pfennig en dat is nog maar één voorbeeld van Milošević' pogingen om het volk rustig te houden. „Het zijn allen vrienden en familie van Milošević die in de zwarte handel zitten", meent burgemeester Živković. Een gemiddeld maandinkomen bedraagt in Servië rond honderd mark, maar de verschillen zijn groot. Grote groepen Serviërs zitten onder het gemiddelde. „Ergens gaan we de rekening betalen", zegt een Serviër in hotel Ambassador. „Waarschijnlijk als Milošević dit land heeft leeggeroofd."

Humanitaire hulp lost geen conflicten op

10-12-99

Vandaag krijgt de organisatie Artsen zonder Grenzen de Nobelprijs voor de Vrede voor haar humanitaire hulpacties. **Austen Davis** meent dat die humanitaire hulp onafhankelijk moet zijn en niet beïnvloed mag worden door politieke agenda's. De internationale politiek en internationale organisaties zijn echter onmisbaar als het gaat om het vinden van oplossingen voor tal van conflicten.

AzG deze oorzaken van lijden nadrukkelijk bloot leggen. Alleen als zij worden weggenomen kan er een einde komen aan het lijden. De hongersnood in Ethiopië in 1984 was geen 'bijbelse straf van God', maar een door de mens ontworpen catastrofe met als doel een oorlog te winnen.

AzG roept waar nodig machthebbers op tot (het toelaten van) adequate hulp voor slachtoffers en bescherming van de bevolking tegen gewelddadigheden. Maar vaak moeten de veranderingen niet van de machthebbers of rebellen zelf worden verwacht. In veel gevallen moet de hulp worden ingeroepen van de internationale gemeenschap.

Het zijn de VN en organisaties als het Hoge Commissariaat voor de Vluchtelingen die namens de wereldbevolking een mandaat hebben om bescherming en ondersteuning te bieden aan slachtoffers van een crisis en om de internationale politiek te bewegen zich in te zetten voor een oplossing van de crisis. Maar de VN hebben een tekort aan staf en financiële middelen en kampen met managementsproblemen. Het is vaak makkelijk de VN te kritiseren, maar het is ook onvermijdelijk. De wereld moet onder ogen zien dat haar prachtige idealen en retoriek soms maar weinig succesvolle oplossingen opleveren. De VN moeten aan hun mandaat gehouden worden en als ze niet in staat zijn dat uit te voeren, moeten zij worden hervormd en verder worden ontwikkeld.

Ook moeten wij als burgers de acties – of het gebrek daaraan – van onze eigen overheden tegen het licht houden. Elke overheid heeft in bepaalde gevallen een duidelijke morele en juridische verantwoordelijkheid te zoeken naar oplossingen voor ernstige humanitaire crises.

Ten slotte moeten we kritisch kijken naar de gevolgen van de activiteiten van particuliere bedrijven die natuurlijke hulpbronnen exploiteren en markten ontwikkelen zonder beperkingen en zonder zorg voor de samenleving. Zo vormt bijvoorbeeld de handel in olie en diamanten de goeddraaiende motor van het conflict in Angola.

Het is onwenselijk dat dezelfde arm die bommen gooit tegelijkertijd brood uitdeelt

Humanitaire hulpverlening gaat voor AzG gepaard met actie. Zo zou er bij de lokale machthebbers op moeten worden aangedrongen hulp toe te laten of de gezondheidszorg weer op poten te zetten. Ook zouden zij moeten worden gestimuleerd medische structuren op te zetten en gezondheidswerkers te trainen. AzG spreekt zich uit tegen ernstige schendingen van de mensenrechten en roept verantwoordelijke partijen, de internationale politiek en internationale organisaties als de VN op om hun verantwoordelijkheid te nemen.

Humanitaire actie stopt niet bij het zorgen voor slachtoffers, zij kijkt naar de oorzaken en structuren achter het leed. Een genocide kan niet gestopt worden door alleen, net zomin als chronisch gewelpende conflicten door hen kunnen worden opgelost. Hier is een politieke oplossing nodig en in sommige gevallen houdt dat in: een militaire oplossing. Zo nep AzG – voor het Rode Kruis – in Rwanda op een gewapend ingrijpen om de genocide te keren. Humanitaire actoren als AzG kunnen op basis van hun waarnemingen de wereld alarmeren dat een politiek of zelfs militair ingrijpen nodig is. Het is aan de politiek en aan instanties als de VN om de juiste oplossingen daarvoor te overwegen en uit te voeren.

Er tekenen zich echter risico's bij de betrokkenheid van de politiek bij interventies in humanitaire crises. Bij de zogenaamde 'militaire humanitaire interventie', zoals die in Kosovo door de NAVO werd uitgevoerd, werd de NAVO nadrukkelijk partij in een gewapend conflict, maar was zij tegelijkertijd als humanitair hulpverlenende organisatie. Hoe nuttig het militaire apparaat van de militairen ook kan zijn voor grote logistieke operaties voor bijvoorbeeld vluchtelingenopvang, het is onwenselijk dat dezelfde arm die bommen gooit tegelijkertijd brood uitdeelt.

Het begrip humanitaire actie mag niet worden verward met militaire actie. Humanitaire hulp moet onafhankelijk zijn en mag niet beïnvloed worden door politieke agenda's. Daarom weigert AzG in die crisis ook nadrukkelijk geld van de NAVO-landen voor haar hulpverlening.

Het zoeken naar oplossingen voor ernstige humanitaire crises moet doorgaan. Zonder daadwerkelijke betrokkenheid van de internationale politiek en internationale organisaties als de VN zullen voor veel conflicten geen oplossingen worden gevonden. AzG zal vanuit de verontwaardiging over menselijk lijden, blijven pleiten voor die betrokkenheid. De prijs voor de Vrede is een grote aanmoediging voor dat streven.

Austen Davis is directeur van de Nederlandse sectie van Artsen zonder Grenzen.

FRANJO TUDJMAN 1922-1999

Franjo de Eerste

Door PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM, 11 DEC. Als Slobodan Milošević de chef-doodgraver was van het oude Joegoslavië, dan was Franjo Tudjman zijn adjunct. Maar waar de eerste de federatie tegen zijn wil naar de ondergang voerde – het was een van zijn vele misrekeningen – werkte de laatste van harte aan die desintegratie mee, om, zoals hij het graag zei, „de duizendjarige droom van de Kroatische onafhankelijkheid" te realiseren.

Franjo Tudjman was omstreden. Voor zijn aanhangers was hij de Kroatische vader des vaderlands, een toonbeeld van wilskracht, moed en doorzettingsvermogen, de man die van Kroatië voor het eerst sinds 1102 een onafhankelijke staat maakte (afgezien van de dubieuze marionettenstaat die Kroatië in de Tweede Wereldoorlog was), de man ook die van het communistische Kroatië een democratie maakte, stevig verankerd in het Westen.

Voor zijn critici was Tudjman iets anders: een autoritaire, intolerante, ongevoelige, machtswellustige en ijdele nationalist, die minderheden onderdrukte, de onafhankelijke media het leven zuur of onmogelijk maakte en iedere andersdenkende tot vijand bestempelde. Een grillige, eigenwijze man. Een man met een obsessie. Slobodan Milošević, zo schreef Warren Zimmerman, als Amerikaans ambassadeur getuige van de ondergang van het oude Joegoslavië, is een gladde oplichter, een kille pragmaticus, een machiavelli. Franjo Tudjman daarentegen is „een onbuigzame onderwijzer, met dat streng-stalen brilmontuur in een gezicht waarvan de natuurlijke uitdrukking een grauw is, soms hooguit onderbroken door een vreugdeloos lachje". Een man, niet geobsedeerd door macht, zoals Milošević, maar door nationalisme, door het Kroatendom, door die duizendjarige droom. Een ongeduldige opportunist. Tudjman, aldus Zimmerman, legde een nationalisme van de meest kortzichtige soort aan de dag, heeft nooit enig begrip of belangstelling getoond voor democratische waarden en heeft het Kroatische nationalisme gedefinieerd als intolerant, anti-Servisch en autoritair. „Kroatië's aansluiting bij westerse instituten is niet ons enige en niet ons eerste doel," zei Tudjman nog eind december 1998, drie jaar na het eind van de strijd tegen de Serviërs. „Ons eerste en enige doel is de vorming van een leger dat in het belang van Kroatië werkt."

In 1941 sloot de toen 19-jarige Tudjman zich aan bij Tito's partizanen, net als zijn broer, die in 1943 sneuvelde. In 1946 werd volgens zijn officiële biografie zijn vader om zijn kritiek op Tito vermoord, maar hijzelf bleef lid van de partij om carrière te maken in Tito's leger. In 1960 werd hij de jongste generaal in de geschiedenis van Joegoslavië, maar al een jaar later verliet hij de actieve dienst om zich verder bezig te houden als militair historicus, als leider van een historisch instituut in Zagreb en hoogleraar politieke wetenschappen.

Het bracht hem definitief op het pad van het Kroatisch nationalisme dat hij nooit meer heeft verlaten. En dat bracht hem in conflict met Tito, voor wiens pogingen de etnische groepen in Joegoslavië in evenwicht te houden (nu eens optredend tegen de Serviërs, dan weer tegen de Kroaten of de Slovenen) Tudjman geen enkel begrip kon opbrengen. In 1967 werd hij uit de communistische partij gegooid. In 1972, toen Tito met geweld en zuiveringen een eind maakte aan de 'Kroatische Lente' – een opleving van Kroatisch nationalisme binnen èn buiten de partij – kwam hij in de gevangenis te recht, voor twee jaar. Niet voor het laatst: in 1981 kreeg hij drie jaar wegens separatisme. Maar 1972 was het cruciale jaar in het leven van Franjo Tudjman: toen werd elke hoop, dat de Kroaten zich àls Kroaten in Joegoslavië nog thuis konden voelen, de bodem ingeslagen. '1972' leverde hem, met zijn status als politiek vervolgde, de geloofsbrieven als Leider op die hem twintig jaar later goed van pas kwamen.

Tudjman hield zich verder bezig met het schrijven van boeken, over de Kroatische geschiedenis, militaire strategie, nationalisme, de filosofie van het geweld. Die boeken zijn niet altijd onomstreden geweest, want, zo vonden velen, met de historische werkelijkheid nam hij wel eens een loopje. Hij bagatelliseerde bijvoorbeeld het aantal Serviërs, joden en Roma dat in de Tweede Wereldoorlog door de Kroatische fascisten is vermoord. Het etiket antisemiet heeft hem tot zijn dood achtervolgd.

In 1989, toen de desintegratie van Joegoslavië er al twee jaar zat aan te komen als gevolg van de onstuitbare opmars van Milošević, stichtte Tudjman de Kroatische Democratische Gemeenschap HDZ, met behulp van zijn contacten met de Kroatische diaspora, de vluchtelingengemeenschap van soms zeer rijke Kroaten die Tito's Joegoslavië waren ontvlucht. Bij de eerste vrije verkiezingen, in 1990, werd de HDZ de grootste partij in de Sabor, het parlement, dat Tudjman prompt tot president koos. Het uiteenvallen van Joegoslavië in 1992 was niet Tudjmans werk: het was het werk van Slobodan Milošević. Tudjman maakte als ultieme opportunist alleen maar gebruik van de mogelijkheden, en het streven van Milošević om als leider van de Serviërs leider van heel Joegoslavië te worden, speelde Tudjman in de kaart. Hij heeft dan ook niets gedaan om de oude federatie te redden – zelfs in de wetenschap dat een oorlog van het Joegoslavische Volksleger en de Servische milities tegen zijn onbewapende Kroaten Kroatië's vernietiging kon inluiden. Dat het niet zover kwam, lag mede aan Tudjmans contacten met de diaspora: zij financierden de Kroatische bewapening.

Franjo Tudjman realiseerde een droom: het onafhankelijke Kroatië. Of dat onafhankelijke Kroatië onder zijn leiding een democratisch, modern Europees land is geworden, is een andere vraag. Tudjman was géén democraat. Hij regeerde met het motto 'wie niet voor mij is, is tegen mij': autocratisch, intolerant, ongeduldig en uitermate bot. Hij schoffeerde het kritische buitenland, manipuleerde het verkiezingsproces, liet kritische kranten sluiten, saboteerde de terugkeer van vluchtelingen als het Serviërs waren, liet zijn HDZ degenereren tot een kliek van corrupte dictatortjes en nam oorlogsmisdadigers in bescherming.

Franjo Tudjman zag zichzelf als de belichaming van Kroatië, en hij gedroeg zich ook zomet de ijdelheid die bij de status van alleenheerser schijnt te horen. Hij tooide zich met eretitels. Zijn geboortehuis werd een museum. Hij deelde Tito's liefde voor uiterlijke schijn, voor witte pakken, witte uniformen, gouden tressen, operette-achtige erewachten, parades, trompetgeschal en bizarre, karikaturale ceremonies. Hij resideerde in Tito's paleizen en zomerresidenties. Franjo de Eerste, koning van Tudjmanistan, schamperde *l'Express*. Tudjman de Verschikkelijke, schreef *The Times*.

Nog een bijnaam: *Mr. Own-Goal*, om zijn stommiteiten in momenten van onoplettendheid, zoals eind '98, toen hij openlijk betreurde dat Bosnië niet gewoon was opgedeeld tussen Kroatië en Servië, en daarmee bevestigde wat iedereen al lang dacht: dat hij en Milošević daar vanaf het begin in commissie op uit waren geweest.

Tudjman van Kroatië is dood

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 11 DEC. De Kroatische president Franjo Tudjman is overleden in het ziekenhuis na een zes weken durende behandeling wegens problemen met de maag en interne bloedingen. De Kroatische televisie onderbrak de programmering vanmorgen vroeg om het overlijden van de president te melden. Tudjman zou sinds 1996 aan kanker hebben geleden. Hij werd 77 jaar.

In 1989 stichtte Tudjman de Kroatische Democratische Gemeenschap HDZ. Een jaar later werd hij gekozen tot president, een positie die hij sindsdien onafgebroken vervulde. In 1991 barstte de oorlog tussen de Joegoslavische deelrepublieken Servië en Kroatië los. Tudjman stuurde aan op een onafhankelijk Kroatië, dat hij in juni 1991 uitriep. Servië bezette in de oorlog verschillende delen van het Kroatische grondgebied.

Kroatië raakte onder de als nationalist bekend staande Tudjman ook betrokken bij de oorlog in Bosnië in de jaren daarna. Tudjman was de initiator van een groot offensief waarbij een deel van Kroatië, de Krajina, op de Serviërs werd heroverd. In 1995 tekende Tudjman samen met de Servische leider Slobodan Milošević en de Bosnische moslimleider Izetbegović het vredesverdrag in Dayton.

In 1941 sloot de toen 19-jarige Tudjman zich aan bij Tito's partizanen. In 1960 werd hij de jongste generaal in de geschiedenis van Joegoslavië, maar al een jaar later verliet hij de actieve dienst om zich verder bezig te houden met militaire historie, als leider van een historisch instituut in Zagreb en hoogleraar politieke wetenschappen. Zijn ideeën waren omstreden. Tudjman werd bekritiseerd na een publicatie in 1988 waarin hij schreef dat de Tweede Wereldoorlog niet aan zes miljoen, maar aan 900.000 joden het leven had gekost.

Franjo Tudjman

• NECROLOGIE: pagina 4

Laatste eer voor Tudjman

Weinig staatslieden verwacht op begrafenis president

Kroatië

redactie buitenland

ZAGREB – Duizenden Kroaten hebben dit weekeinde in het presidentieel paleis in Zagreb een laatste eer bewezen aan Franjo Tudjman, de man die hun land in 1991 naar onafhankelijkheid leidde.

Tudjman overleed vrijdagnacht op 77-jarige leeftijd. Hij was al geruime tijd ziek en lag sinds 1 november in het ziekenhuis in Zagreb. De laatste jaren was de populariteit van Tudjman tanende, vanwege zijn autoritaire regeerstijl. Dit weekeinde leken de Kroaten echter vooral trots op wat de voormalige historicus heeft bereikt. De rij van mensen die op hun beurt wachtten om hun overleden leider de laatste eer te bewijzen, was gistermiddag bijna vier kilometer lang.

Vandaag wordt Tudjman begraven. Alle Kroaten hebben een vrije dag gekregen en het openbaar vervoer is gratis, zodat iedereen de begrafenis bij kan wonen. Of daar bij veel hoge buitenlandse gasten aanwezig zullen zijn is nog de vraag. In West-Europa en de VS gold de Kroatische president de laatste jaren als een controversieel man, die regelmatig werd bekritiseerd om zijn autoritaire optreden en zijn gebrek aan respect voor de mensenrechten.

Leiders van tal van landen stuurden zaterdag condoleancebrieven naar de Kroatische regering en Tudjmans familie. Vooralsnog hebben alleen de Turkse president Demirel en de Hongaarse premier Orban laten weten te komen. De VS, Duitsland – dat begin jaren '90 Kroatië als eerste erkende – en ook Nederland sturen slechts hun ambassadeur.

Binnen 60 dagen moet er een nieuwe president worden gekozen. Het is mogelijk dat de presidentsverkiezingen al op 3 januari worden gehouden, tegelijk met de parlementsverkiezingen.

Tudjman, ooit de jongste generaal in het Joegoslavische Volksleger, riep in juli 1991 de onafhankelijkheid van Kroatië uit. Dat leidde tot een oorlog met de Servische minderheid in het land, die jarenlang ruim een kwart van Kroatië onder controle hield. In 1995 wist het Kroatische leger de meeste Serviërs te verdrijven.

Tudjman werd ervan verdacht samen met de Joegoslavische/Servische president Slobodan Milosevic een plan te hebben bedacht voor de verdeling van Bosnië. Het Joegoslavië-tribunaal was bezig met een onderzoek, omdat er aanwijzingen waren dat Zagreb massamoorden beval op moslims in Bosnië. Tot een aanklacht zal het nu niet komen. Het tribunaal kan alleen levende personen aanklagen.

ZIE OOK DE VERDIEPING

KFOR-militairen gearresteerd

PRIŠTINA, 4 DEC. Servische militairen hebben gisteren drie KFOR-soldaten gearresteerd die de grens tussen Kosovo en de rest van Servië zijn overgestoken. KFOR, de multinationale vredesmacht die Kosovo na beëindiging van de oorlog met Servië heeft bevestigd, heeft de arrestatie bevestigd. De drie militairen, twee Fransen en een Belg, zouden de grens „per ongeluk" zijn overgestoken.(AFP)

Vliegveld heropend: leger Joegoslavië dreigt

PODGORICA – Het grootste vliegveld van Montenegro is gisterochtend heropend na een korte bezetting door het Joegoslavische leger.

De actie tekent de grote spanning tussen het pro-Westerse Montenegro en de rest van de Joegoslavische federatie van president Slobodan Milosevic.

De bezetting van het vliegveld n Podgorica begon woensdagond, en werd na onderhandelingen met de Montenegrijnse autoriteiten opgeheven. Het is niet duidelijk wat er is afgesproken.

Het Joegoslavische leger protesteerde met zijn optreden tegen het besluit van Montenegro om het bestuur van de luchthaven over te nemen. Dat had gisteren moeten gebeuren.

Volgens het leger zal een nieuwe poging tot overname „onvoorzienbare consequenties hebben voor de vrede en veiligheid in Montenegro. Het leger zal niet toestaan dat land en eigendommen van het Joegoslavische ministerie van defensie in beslag worden genomen", aldus een verklaring. Het vliegveld bestaat uit een civiel en een militair gedeelte.

Navo-opperbevelhebber George Robertson haalde naar aanleiding van de actie uit naar de Joegoslavische president Milosevic. „Hij is gewaarschuwd de 21ste eeuw niet te beginnen met het opstoken van spanningen op de Balkan. We houden de ontwikkelingen in Montenegro zeer nauwgezet in de gaten", aldus Robertson.

Montenegro maakt met Servië deel uit van de Joegoslavische federatie, maar vaart een pro-Westerse koers en probeert zich los te maken van de beklemmende omhelzing van de Joegoslavische president Milosevic. Een van de meest opvallende maatregelen van de afgelopen maanden was het instellen van de Duitse mark als officiële munt naast de Joegoslavische dinar.

Van Aartsen wil Veiligheidsraad buitenspel kunnen zetten

Interventie

redactie buitenland

AMSTERDAM – Minister van buitenlandse zaken Jozias van Aartsen wil dat de internationale gemeenschap de mogelijkheid krijgt militair in te grijpen in soevereine staten waar de rechten van de mens grootschalig worden geschonden, zonder machtiging van de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties.

De minister wil tevens dat het de vijf permanente leden van de Veiligheidsraad in bepaalde gevallen moeilijker wordt gemaakt van hun recht van veto gebruik te maken.

Van Aartsen schrijft dit in het maandblad van Amnesty International, 'Wordt Vervolgd', dat op 10 december verschijnt.

De bewindsman noemt in zijn essay het vraagstuk van de 'humanitaire interventie' één van de belangrijkste dilemma's van onze tijd en hij vraagt zich af of „de wereldgemeenschap moet gedogen dat een land doorgaat met systematische schendingen van fundamentele mensenrechten doordat de Veiligheidsraad verlamd is? Moet zij werkeloos toezien hoe etnische zuiveringen, en zelfs genocide, plaatsvinden omdat tussenbeide komen misschien in strijd zou zijn met het internationaal recht?"

Van Aartsens antwoord luidt: „Natuurlijk niet, en wereldwijd begint dit besef steeds meer door te dringen. Echter, het vinden van de juiste balans tussen soevereiniteit en humanitaire interventie zal zeer moeilijk zijn. Zo'n nieuw evenwicht zal zowel verantwoord moeten zijn als breed moeten worden gedragen. Een discussie tussen politici, juristen en mensenrechtenorganisaties zal tijd kosten, maar zij is het waard om te voeren."

Van Aartsen vindt dat de rechtsbasis van humanitaire interventies verduidelijkt moet worden en heeft daartoe de Commissie Advies inzake Volkenrechtelijke Vraagstukken en de Adviesraad Internationale Vraagstukken gevraagd om een gezamenlijk advies over militair ingrijpen zonder machtiging van de Veiligheidsraad. Zolang die rechtsbasis ontbreekt kunnen humanitaire interventies worden misbruikt voor andersoortige militaire operaties, schrijft van Aartsen en daarom moeten de Adviesorganen ook dat element in hun advies betrekken.

Bovendien schrijft de minister dat hij een internationaal seminar van gelijkgezinde landen heeft georganiseerd, dat een nadere definiëring van de criteria en beperkingen van humanitaire interventie zal moeten leveren. Want „het kan niet de bedoeling zijn dat iedereen maar militair ingrijpt wanneer het zo uitkomt".

De minister schrijft verder dat hij, nu Nederland nog een jaar lid is van de Veiligheidsraad, „er alles aan zal doen om te bevorderen dat het veto, dat toch echt gezien moet worden als een anachronisme, zo weinig mogelijk gebruikt wordt door de permanente leden (Amerika, Rusland, Frankrijk, Groot-Brittannië en China) van de Veiligheidsraad".

Van Aartsen zei in een toespraak tot de Algemene Vergadering van de VN in september van dit jaar al dat het vetorecht van de vijf op de helling moest, maar liet toen in het midden wat dat precies zou moeten inhouden. De vijf zouden wellicht de mogelijkheid moeten krijgen 'nee' te zeggen, zonder dat dat meteen de hele VN verlamt.

Ook in 'Wordt Vervolgd' heeft Van Aartsen niet de illusie dat de vijf hun rechten zomaar zouden opgeven, maar dat betekent ook weer niet dat „we het veto dan maar voor lief moeten nemen". Wat dan wel? Het moet de permanente leden moeilijker worden gemaakt om in bepaalde gevallen van hun vetorecht gebruik te maken, aldus Van Aartsen. Hoe dan? Dat is niet alleen de taak van de overheid, vindt de minister, ook maatschappelijke groeperingen als Amnesty International, „moeten overheden ervan overtuigen dat systematische schendingen van de mensenrechten op grote schaal interventie soms tot een noodzaak maken, inclusief militair ingrijpen."

ONZE EEUW

Bommentaal

NOVI SAD, 13 DEC. „Niemand in Hongarije, Bulgarije of Roemenië, hoe hij Milošević ook haatte, zou het ooit in zijn hoofd hebben gehaald om de bruggen van Novi Sad te bombarderen", zei György Konrád in Boedapest. „Om op zo'n idee te komen, daarvoor moet je heel ver weg in het westen wonen."

En daar liggen ze dus. Op een straatlantaren, half onder water, zit een rijtje meeuwen in de zon. Er is nog geen enkele poging gedaan om iets op te ruimen. Vooral de oudste brug is een dierbare dode. „Veel mensen stonden de volgende ochtend aan de oever te huilen", vertelt Vera, die vlak naast de brug woont. „Aan de overkant begonnen de nationalisten hun liederen te zingen, dat was ook weer vreselijk."

Sommige mensen zijn nog altijd in paniek, anderen zijn nooit bang geweest, een tussenweg lijkt er niet te zijn. Iemand wil me nog wel een paar andere voltreffers laten zien: de raffinaderij, het tv-gebouw. Hij prijst de precisie, de keuze van de doelen: „Er zat een grote symbolische waarde in, en dat pikten de mensen aanvankelijk wel op. De raffinaderij was inderdaad een belangrijk machtsmiddel van de heersende kliek. Maar in diezelfde taal was het bombarderen van de bruggen een gigantische misser. Het brave, slaperige Novi Sad, 400 kilometer van Kosovo. Wat had dit voor zin?"

Voor een gewone vrouw als Vera zeiden de bommen dit: „Europa heeft ons afgeschreven. Vroeger was er de keuze tussen Milošević en het Westen. Nu is er niets meer."

We rijden langs het grote, glanzende hoofdkantoor van de NIS, Milošević' staatsoliemaatschappij, vlak naast de brug. Geen schrammetje. Knap werk.

GEERT MAK

Trouw buitenland woensdag 15 december 1999

Veertig jaar voor 'Servische Adolf'

Hoofdaanklaagster tribunaal gaat in beroep tegen vrijspraak voor genocide

DEN HAAG – De Bosnische Serviër Goran Jelisic is gisteren door het Joegoslavië-Tribunaal veroordeeld tot veertig jaar gevangenisstraf. Dit is de zwaarste straf die het tribunaal tot dusver heeft opgelegd.

De kampbewaker, die zichzelf tijdens de Bosnische oorlog de naam 'Servische Adolf' toedichtte, is een van de grootste massamoordenaars die het VN-hof heeft berecht. De inmiddels 31-jarige Jelisic is schuldig bevonden aan vijftien misdaden tegen de menselijkheid en zestien oorlogsmisdaden. Daaronder vallen dertien bewezen moorden 'in koelen bloede', vier gevallen van mishandeling, en diefstal van eigendommen van de inwoners van Brcko en van de gedetineerden in kamp Luka waar Jelisic werkzaam was.

Het kamp lag vlakbij Brcko in Noord-Bosnië, in een strategisch belangrijke corridor die de Servische gebieden in het westen van Bosnië met die in het oosten verbindt. De Serviërs wilden dit gebied hoe dan ook overheersen. Duizenden moslims en Kroaten werden gedood.

Rechter George Jorda verklaarde dat Jelisic hoogstwaarschijnlijk veel meer moorden op zijn geweten heeft. Hij heeft twaalf executies bekend, maar in de gesprekken met onderzoekers sprak hij over tientallen andere moorden. In totaal turfden de aanklagers meer dan honderd moorden, die hij zou hebben gepleegd.

Als verzachtende omstandigheden voerde het hof aan dat Jelisic pas 23 was toen hij zijn misdaden beging en nooit eerder was veroordeeld wegens een geweldsmisdrijf. Daarbij is hij de vader van een jongetje en heeft hij een gedeeltelijke bekentenis afgelegd.

Dit alles weegt volgens het hof echter niet op tegen Jelisic' 'weerzinwekkende, beestachtige en sadistische gedrag'. Jorda verklaarde dat Jelisic' „minachtende houding ten opzichte van zijn slachtoffers, het enthousiasme waarmee hij zijn misdaden pleegde, de onmenselijkheid van deze daden en zijn gevaarlijke karakter de verzachtende omstandigheden ruimschoots overtreffen".

Het hof verduidelijkte dat Jelisic' misdaden onderdeel waren van een grootscheepse militaire operatie van de Serviërs tegen de moslimbevolking van Brcko. De architecten van dit beleid dragen een specifieke verantwoordelijkheid voor de gruweldaden die zijn gepleegd en hun berechting is een van de prioriteiten van het Joegoslavië-tribunaal.

Jelisic werd in oktober vrijgesproken van genocide. De rechters achtten niet volledig bewezen dat hij daadwerkelijk de intentie had een bevolkingsgroep geheel of gedeeltelijk uit te roeien. Hoofdaanklaagster Carla del Ponte heeft beroep aangetekend tegen dit vonnis.

Duizenden Chinese kooplieden in Belgrado

Servië

Abe de Vries

BELGRADO – Neem bus 95 naar Nieuw-Belgrado ten westen van de rivier de Sava, stap uit bij blok 70, wandel daar het grote winkelcentrum aan de Juri Gagarinstraat binnen, en je waant je in een Chinatown.

Honderden Chinese kooplieden lopen af en aan met volle dozen. Ze hebben hun waar uitgestald op de overdekte promenades. De winkellokalen, ooit de trots van de Servische middenstand in dit deel van de stad, zijn gedegradeerd tot opslagplaatsen voor de Chinese tien-centenhandel. Een servicewinkeltje van de kapotgebombardeerde autofabriek Zastava is volgestouwd met dozen kerstslingers en zakken vol namaak-Barbiepoppen.

De 26-jarige Chinese Wang Wang Fen is al twee jaar in Servië. „Ik hou van Joegoslavië", zegt ze in haar beste Servisch. Met de taal heeft ze het niet moeilijk: het enige dat ze duidelijk moet maken is de prijs van haar spullen. Rode appeltjes voor in de kerstboom, kerstkleurboeken voor de kinderen. Wang Wang Fen heeft drie winkeltjes. Haar familie woont in Belgrado, op haar zoontje van vier na die bij zijn grootouders in China is. Iedere maand vliegt ze een keer naar huis.

De Servische regering maakt niet bekend hoeveel Chinezen er de afgelopen jaren het land zijn binnengekomen. Het zijn er duizenden, en hun aantal groeit. Dagelijks bezoeken ze in groten getale het politiebureau in het centrum van Belgrado waar buitenlanders zich moeten melden voor een verblijfsvergunning. Informatie over de aanvraagprocedure is in het Chinees aangeplakt. Enkele maanden geleden deden geruchten de ronde dat Chinezen konden krijgen wat zelfs Servische vluchtelingen uit Kroatië en Bosnië niet wordt toegestaan: een Joegoslavische identiteitskaart.

China is, na Rusland, de belangrijkste bondgenoot van Milosevic. Tijdens de oorlog in Kosovo verdachten de Verenigde Staten China van elektronische spionage voor het Joegoslavische leger, wat volgens de Britse krant *The Observer* de werkelijke reden was voor

Boeren is 'gevraagd' of ze iets voelen voor Servisch avontuur

de aanval op de Chinese ambassade. (De Navo houdt vol een 'vergissing' te hebben gemaakt). Onlangs kreeg Joegoslavië een krediet van 300 miljoen dollar van China, bedoeld voor de wederopbouw na de Navo-bombardementen en de aankoop van elektriciteit uit Slovakije.

De meeste Chinezen in Servië komen van het platteland. Ze zijn door de autoriteiten 'gevraagd' of ze iets voor een Servisch avontuur voelden. In Servië, een van de laatste overgebleven neo-communistische staten van Europa, komen ze voor het eerst in aanraking met het kapitalisme. De meesten runnen een eigen export-import-bedrijfje. De sancties tegen Joegoslavië hebben de Serviërs afhankelijk gemaakt van de zwarte markt, en van China. Begin december, met de feestdagen voor de deur, vonden scheepsladingen Chinese handelswaar via havens in Kroatië en Montenegro hun weg naar Belgrado.

Xiong Ying Hui en haar man Chen Li hebben net een partij jassen (nep-Adidas) en handschoenen binnengekregen. De spullen zijn gemaakt in hun eigen confectiefabriek in Peking. „Het zijn geweldige bazen", volgens de Servische Irena Avramovic, hun verkoopster. Haar salaris is tweehonderd mark. Een beetje gegeneerd bekent ze dat dat ruim het dubbele is van het gemiddelde maandinkomen in Servië.

De politie en het stadsdeelbestuur profiteren flink mee van de Chinese activiteiten. Nieuw-Belgrado is in handen van de Socialistische Partij van Milosevic. Chinezen die in het winkelcentrum een handeltje hebben, betalen enkele honderden marken per maand aan de politie. Twintig kilometer ten noordoosten van Belgrado bevindt zich het centrum van de zwarte handel in Servië: de markt van Pancevo. Na Roemenen en Bulgaren zijn Chinezen de belangrijkste verkopers.

Van heinde en verre toegestroomd, ploeteren elke dag tienduizenden Serviërs door deze twee vierkante kilometer grote modderpoel, op zoek naar goedkope schoenen, jassen of babykleertjes. Een pas aangelegde betonstrip is speciaal voor de Chinezen bestemd en moet hen redden uit het moeras. Net is een grote partij batterijwekkertjes binnengekomen. Overal op de markt gaan constant de alarmen af. *Made in China*, staat er op de klokjes.

Overeenstemming over bestuur voor Kosovo

PRISTINA – De chef van de VN-missie in Kosovo, Bernard Kouchner, en afgevaardigden van de Albanezen in Kosovo hebben overeenstemming bereikt over een gezamenlijk bestuur voor de Joegoslavische provincie. De onderhandelaars hebben afgesproken dat er ook een Servische afgevaardigde in de raad zal zitten. De Serviërs waren niet aanwezig bij de besprekingen.

Zeventigduizend Kroaten zijn zaterdag en gisteren langs de baar van Tudjman getrokken om de overleden president de laatste eer te bewijzen. (Foto AP)

Kroatië kan weg naar Europa op

Na de dood van president Tudjman kan Kroatië uiteindelijk aansluiting krijgen bij Europa. Of dat lukt, hangt mede af van de vraag wie de regeringspartij als presidentskandidaat naar voren schuift.

door onze redacteur
PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM, 13 DEC. Het Kroatië dat Franjo Tudjman achterlaat, is onafhankelijk. Dat is zijn verdienste. Maar het is ook – in de woorden van Josip Božanić, aartsbisschop van Zagreb – een land vol „intolerantie, corruptie en onrechtvaardigheid", dat gebukt gaat onder „de psychose van vijandschap, geestelijke leegte en hopeloosheid". En ook dat is de verantwoordelijkheid van Tudjman. Nu hij weg is, heeft Kroatië, met presidents- en parlementsverkiezingen in het vooruitzicht, de kans op de weg naar Europa op te gaan – de weg waarop de Kroatische Vader des Vaderlands jarenlang het belangrijkste obstakel is geweest.

Veel zal afhangen van de vraag wie de Tudjmans regeringspartij Kroatische Democratische Gemeenschap (HDZ), als kandidaat-opvolger naar voren schuift. De afgelopen weken heeft rond Tudjmans ziekbed een machtsstrijd van HDZ-kopstukken gewoed, vooral tussen Vladimir Šeks, vicevoorzitter van zowel de HDZ als het parlement, en Tudjmans topadviseur, Ivić Pašalić, de architect van Tudjmans voortdurende manipulatie van de publieke opinie door de staatsmedia en de geheime diensten. Beiden zijn hardliners, de laatste nog meer dan de eerste.

Maar er is een *dark horse*: Mate Granić, de Kroatische minister van Buitenlandse Zaken, een ervaren en gematigde diplomaat, die – anders dan Tudjman, Šeks en Pašalić – Kroatië liever vandaag dan morgen op het pad van het democratische fatsoen brengt, een man van wie kan worden verwacht dat hij het presidentschap ontdoet van het keizerlijke imago dat het onder Tudjman kreeg, dat hij zal samenwerken met het Joegoslavië-tribunaal en dat hij het Bosnië- (of Groot-Kroatië-)beleid van Zagreb matigt.

NIEUWSANALYSE

In de Kroatische media is vorige maand druk gespeculeerd over onderlinge afspraken: Šeks zou parlementsvoorzitter worden, Pašalić HDZ-chef, Granić presidentskandidaat. Maar sindsdien is weinig meer van Granić vernomen en of de afspraak bestaat, zal moeten blijken. Volgens de opiniepeilingen is Granić de enige HDZ-leider die kan winnen van de belangrijkste oppositiekandidaat, de sociaal-democraat Ivica Račan. Aan de andere kant is zijn invloed binnen de HDZ kleiner dan die van Šeks en Pašalić.

Veel hangt verder af van de vraag wie de parlementsverkiezingen van 3 januari wint. Tot november waren de kansen van de HDZ tamelijk hopeloos. Maar de afgelopen weken heeft de HDZ terrein herwonnen door een reeks zorgvuldig uitgedachte stappen. De datum 3 januari was goed gekozen: dan zijn veel leden van de Kroatische diaspora – in meerderheid fel HDZ-gezind – nog voor de feestdagen in het land. De HDZ heeft verder goed gebruik gemaakt van de 'zieligheidsfactor' rond de Tudjmans ziekte: het heeft – in de woorden van de oppositie – een *danse macabre* opgevoerd rond het ziekbed, door kritiek op de HDZ voor te stellen als kritiek op een man die voor zijn leven vecht en zich niet kan verdedigen.

De HDZ heeft verder een met veel publiciteit omgeven campagne tegen de georganiseerde criminaliteit ontketend: op de televisie deden beelden van zwaargewapende agenten in kogelvrije vesten in actie tegen criminelen het goed. Ze deden even vergeten — zoals het blad *Novi List* fijntjes opmerkte – dat de HDZ steeds heeft beweerd dat er in Kroatië helemaal geen georganiseerde misdaad bestaat. Verder heeft de HDZ haar hardliners een tijdje buiten de publiciteit gehouden of ingezet bij 'populaire' opdrachten. Ze hebben met veel fanfare ziekenhuizen, wegen en krachtstations mogen openen. En tenslotte is alvast beloofd dat als de HDZ aan de macht blijft, Nikola Valentić de regering gaat leiden. Valentić was al premier van 1993 tot 1995. Hij stelde toen economisch orde op zaken en voerde de nieuwe munt in, de kuna. Hij heeft al laten doorschemeren de impopulaire BTW van 22 procent te zullen verlagen.

De race is dus nog lang niet gelopen. De oppositie heeft zich verenigd, maar niet zo volledig dat ze het eens is geworden over een gemeenschappelijke presidentskandidaat. De oppositie kampt al jaren met een gebrek aan leidersfiguren die het konden opnemen tegen mannen als Tudjman en zijn kompanen. De grote media, de televisie voorop, worden gecontroleerd door de HDZ. Daar komt bij dat Kroatië een presidentiële republiek is, en de oppositie mag de omvorming tot een parlementair systeem wel hoog in het vaandel hebben gezet, of het lukt hangt af van de vraag of ze erin slaagt zowel de presidents- als de parlementsverkiezingen te winnen. Èn van de vraag of Mate Granić erin slaagt als kandidaat van de HDZ aan te treden bij de presidentsverkiezingen.

KROATIË

Geen hoge gasten in Zagreb

[◦ *Vervolg* van pagina 1]Voor deze studenten geldt: de president is dood, leve – ..... Ja, leve wie eigenlijk? Tudjman heeft geen opvolger achtergelaten, geen kroonprins geduld. Binnen zijn eigen Kroatische Democratische Gemeenschap (HDZ) geldt minister Granić (Buitenlandse Zaken) als de populairste bewindsman. Bij de oppositionele sociaal-democraten geldt Račan als een kanshebber. Maar de verheerlijking van Tudjman bezorgt de oppositie kopzorgen. Daar is men bang dat de HDZ politieke munt uit Tudjmans dood zal slaan. De wet schrijft voor dat de bevolking binnen 60 dagen na de dood van een president naar de stembus moet om zijn opvolger te kiezen.

Vanmiddag zou Franjo Tudjman worden begraven. Hoge buitenlandse gasten zijn nauwelijks gekomen. De Turkse president is er, de premiers van een paar buurlanden, de vroegere Duitse minister Genscher. De groten zijn weggebleven.

Tudjmans graf was vanmorgen, ondanks zijn verwachte dood, nog niet klaar. 24 uur voor zijn begrafenis schuift een graafmachine de hopen zand rond zijn graf nog terzijde. Druk lopen bouwvakkers rond de marmeren steen. Plots komt een man achter die steen tevoorschijn, met een groot, donkerbruin kruis in zijn handen. Hij houdt het kruis omhoog. Een andere man, met een centimeter meet de afstand tot de grond. Zo hoog? Of toch maar ietsje lager?

Hulp Kosovo verdient voordeel van de twijfel

3-12-99

Ondanks alle kritiek als zou de situatie in Kosovo nog verre van rooskleurig zijn, is de hulpoperatie in het gebied een redelijk succes, meent George Robertson. De internationale gemeenschap moet zich er door de critici dan ook niet van laten weerhouden de zaak af te maken.

Sinds kort is het onder deskundigen en doemdenkers een schrikbarend populaire bezigheid de inspanningen van de internationale gemeenschap in Kosovo te bagatelliseren en af te doen als onbegonnen werk en één grote mislukking. En inderdaad, de toestand in Kosovo is niet zo goed als we wel zouden willen. Er zullen altijd hindernissen, terugslag en individuele gevallen van lijden blijven bestaan waarop de critici hun pijlen kunnen richten. Hoe kan het anders in een provincie die het grootste gedeelte van het jaar het toneel was van wanhopige etnische oorlogvoering en waar meer dan de helft van de bevolking in één klap door president Milošević [illegible]

Maar de uitingen van naat en wraakzucht die nog voorkomen – zij het in veel geringere mate dan voorheen – geven geen compleet beeld van Kosovo. Is het leven van de lokale bevolking zo slecht dat het besluit van de NAVO, *om met* operatie 'Allied Force' *een einde te* maken aan de etnische zuiveringen, in twijfel kan worden getrokken? Het is duidelijk dat die vraag ontkennend moet worden beantwoord.

Individuele daden van wraakzucht en vergelding, hoe laakbaar ook, mogen ons niet verblinden voor het succes van het grotere geheel. Nog maar een half jaar geleden leefden bijna een miljoen Kosovaren in vluchtelingenkampen. In Kosovo zelf waren nog eens een half miljoen mensen hun huizen ontvlucht die systematisch waren verwoest. Identiteitskaarten en archieven werden in beslag genomen en vernietigd. De burgerbevolking werd door een despotisch regime moedwillig en systematisch onderworpen aan fysiek geweld en verwoesting op grote schaal. Het leven van de Albanese bevolking van Kosovo, die overgeleverd was aan de genade van Milošević' soldaten, speciale politietroepen en paramilitaire eenheden, hing aan een zijden draadje.

Thans zijn in ongekend korte tijd meer dan 800.000 vluchtelingen naar huis teruggekeerd. De vijandelijkheden zijn gestaakt en de Servische strijdkrachten hebben zich geheel teruggetrokken. Het Kosovo Bevrijdingsleger (UÇK) is door KFOR ontbonden en gedemilitariseerd en heeft rond de 10.000 wapens ingeleverd.

Hoewel krantenberichten vandaag de dag veel ophef maken over individuele aanslagen op Serviërs en andere minderheden, is het aantal moorden in Kosovo significant gedaald: van 190 op de 100.000 inwoners in juni tot slechts 25 in oktober – 25 te veel, dat is zeker, maar minder dan in tal van grote steden in de wereld. Minder dan de helft van het aantal slachtoffers was Serviër of behoorde tot andere minderheden en bijna de helft van de KFOR-troepen houdt zich ge[illegible] met het beschermen van minderheden, vooral in Servische gebieden als Mitrovica en Kamenica.

Hoezeer de situatie van week tot week ook verschilt, in het algemeen is de trend dat de veiligheid is verbeterd en het aantal moorden afneemt. KFOR-eenheden beschermen overigens niet alleen mensen, maar ook Servische kerken, kloosters en historische locaties.

Niettemin is en blijft het herstel van orde en gezag in Kosovo de hoogste prioriteit voor de NAVO. Er zijn nog altijd te weinig internationale politiemensen gestationeerd – tot dusver zijn het er zo'n 1.800 – maar er is vooruitgang. In Priština en Prizren heeft de VN-burgerpolitie de verantwoordelijkheid voor de openbare orde op zich genomen. Enkele dagen geleden heeft de eerste multi-etnische lichting studenten aan de politieschool van Kosovo het diploma behaald. Zij zullen de kern uitmaken van de lokale multi-etnische politiedienst in Kosovo. De volgende lichting begint eind december aan haar opleiding. Duizenden mannen en vrouwen uit Kosovo, inclusief vele Serviërs en andere leden van minderheden, hebben zich aangemeld om deel uit te gaan maken van deze nieuwe politiemacht.

Rechters en justitiebeambten worden volgens multi-etnische principes benoemd in gerechtshoven in Priština, Prizren en andere districten. Als deze rechters hun ambt bekleden en misdadigers veroordelen, zal de veiligheid alleen maar toenemen en zullen orde en gezag verbeteren. Ook zal de rechtsorde geleidelijk aan worden hersteld: een eerste vereiste voor het beëindigen van het geweld.

De toestand van vandaag de dag is dan ook ver verwijderd van het beeld van anarchie en rechteloosheid dat zo vaak wordt vertoond. De huidige situatie is ook een wereld van verschil vergeleken met Milošević' decennium van Apartheid, toen de Servische minderheid met ijzeren hand regeerde.

Ook wat de humanitaire hulp betreft, verbetert de toestand. Het VN-overwinteringsprogramma is voor zo'n 70 procent voltooid, 50.000 huizen zijn fundamenteel gerepareerd. Het Wereld-Voedselprogramma verstrekt hulpgoederen aan 650.000 Kosovaren, terwijl de VN-vluchtelingenorganisatie UNHCR en anderen compleet ingerichte tenten verschaffen aan 380.000 mensen. Eigenlijk lijkt de hele provincie wel één grote bouwlocatie – overal ziet men bakstenen, cement en zand en hoort men bouwactiviteiten.

Zo'n 500 scholen zijn mijnvrij gemaakt en 300.000 kinderen zijn deze herfst weer naar school gegaan om voor het eerst in 10 jaar in hun eigen taal les te krijgen. De grootste elektriciteitscentrale in Kosovo is onlangs heropend. In Kosovo wordt thans bijna driemaal zoveel elektriciteit gegenereerd als de afgelopen jaren het geval was.

De komende winter zal de bevolking van Kosovo het niet gemakkelijk hebben, maar de VN, particuliere hulporganisaties en KFOR zullen er samen voor zorgen dat in de eerste behoeften wordt voorzien. Voor de langere termijn geldt dat er tijdens de Tweede Kosovo Donorconferentie, op 17 november in Brussel, voor het komende kalenderjaar meer dan een miljard dollar aan hulp is toegezegd.

Het gezag van de VN-missie groeit met de dag. UNMIK is nu aanwezig in alle 29 gemeenten van Kosovo en betaalt salarissen uit aan de lokale ambtenaren. Verder verloopt het onderzoek naar oorlogsmisdaden voorspoedig. KFOR heeft het Internationaal Crimineel Tribunaal geholpen met het lokaliseren en beveiligen van 500 graven. Inmiddels is op 200 locaties het werk geklaard en zijn meer dan 2.000 lichamen opgedolven. Onderzoekers hebben vastgesteld dat op veel locaties lichamen zijn verwijderd voordat internationale teams ter plaatse arriveerden. Het totale aantal etnische moorden zal wellicht nooit komen vast te staan, maar we volharden in ons streven de verantwoordelijken voor deze gruwelijke misdaden te vervolgen.

Met dat al is de situatie in Kosovo nog verre van rooskleurig, maar ze is niettemin veel beter dan ze geweest is. Kosovo had al 40 jaar van rampzalig economisch beleid onder het communisme achter de rug en voorts nog eens tien jaar van feitelijke apartheid onder Milošević vóórdat de etnische zuiveringen begonnen. Tegen die trieste achtergrond kan het niet anders of de wederopbouw en de verzoening en het totstandbrengen van een duurzame vrede vergen meer tijd dan de weinige maanden die KFOR en UNMIK tot dusver hebben gehad.

De ervaring in Noord-Ierland, Libanon en Bosnië leert dat met geduld en volharding vooruitgang kan worden geboekt die nooit voor mogelijk werd gehouden. Ons doel, een democratisch, multi-etnisch Kosovo, zal de komende jaren onze inzet blijven vergen. Bij gebrek daaraan zal de huidige hoop onder de Kosovaren omslaan in ontgoocheling, en zullen onze investeringen in de stabilisering van dit stuk Europa teloorgaan. Er staat ons nog veel te doen, maar het begin is er. Thans is het zaak vol te houden en het werk af te maken.

George Robertson is secretaris-generaal van de NAVO.

Met geduld kan vooruitgang worden geboekt die niemand ooit mogelijk achtte

Ephimenco

14-Dec 99

Jelle heeft me vanochtend voor sukkel uitgemaakt. Hij is zeventien, een leeftijd waarop je geacht wordt roestige volwassenen met ferme taal van hun troon te stoten. Ik ontstak in woede. Remmen los en blik op orkaankracht. Nu de storm is gaan luwen is er tijd voor bezinning. De wegen van de semantiek kunnen soms ondoorgrondelijk zijn. Waarom bijvoorbeeld had het woord 'klootzak' me veel minder geraakt dan sukkel? Omdat het eerste, denk ik, qua betekenis veel meer omvat dan het tweede. Zoveel zelfs dat het aan kracht inboet, snel flets wordt en uiteindelijk niet meer werkt. Het kan op iedereen slaan. Sukkel, daarentegen, definieert met meer precisie het slachtoffer. Het woord heeft een zekere maatschappelijke connotatie. De sukkel is altijd achteraan te vinden. Hij verliest terrein op de rest en bungelt meestal aan de staart. De sukkel is traag. Hij ziet de wereld en het leven zo snel aan hem voorbijgaan dat hij geen tijd heeft om voor zichzelf een plaats erin te bedenken. Zijn analysevermogen is beperkt. De sukkel ziet het niet, snapt het niet en sukkelt *daarom voort. Hij stunt als een rund, is al 25 jaar aan heroïne verslaafd en kan in een ongekende economische bloeiperiode onmogelijk aan een baan komen. Om de sukkel wordt hartelijk gelachen. De sukkel glijdt altijd uit over* een bananenschil, stapt uit de auto in een plas water en vergeet zijn gulp dicht te ritsen. Maar er is meer: de fonetiek. Goed en met veel nadruk uitgesproken lijkt het woordje als een verrotte vrucht in je gezicht te willen barsten. De s sist eerst als een kwaadwillig serpent dat de zweepslag voorbereidt van de dubbele k die achteraan komt: sss-sukkel! Maar het ergste is dat het in zwang is bij de schoolgaande jeugd. Het woord druipt van Montessoriaanse arrogantie, barst van de virtuele verachting van de Play Station-speler voor het echte zweet van zijn arbeidende ouders, stikt van de minachting van de stakende scholier voor parlementair glas en wordt uitgesproken met véél aplomb als een nieuwe eis voor nog meer zakgeld. Kortom, in het woord sukkel ligt de kernkop gereed die het volgende atoomconflict der generaties zal ontketenen.

Sylvain Ephimenco

Cel voor Servië

30-11-99

DÜSSELDORF – In Düsseldorf is de Bosnische Servier Maksim Sokolovic gisteren tot negen jaar gevangenisstraf veroordeeld wegens oorlogsmisdaden. Het was het tweede en voorlopig laatste proces in Duitsland wegens volkenmoord in Bosnië.

De rechtbank achtte betrokkenheid van de 59-jarige Sokolovic bij volkerenmoord, vrijheidsberoving en gevaarlijke verwonding van Bosnische moslims bemeegewerkt aan de etnische zuiveringen in en rondom zijn geboorteplaats Osmaci, in het noorden van Bosnië.

Bestuurders in Bosnië weggestuurd

30-11-99

BANJA LUKA – De burgemeester van de Bosnische plaats Banja Luka, Dordje Umicevic, en 21 andere gekozen bestuurders in het land, zijn door westerse gezagshebbers ontslagen.

Ze mogen ook niet meedoen aan de gemeentelijke verkiezingen van 8 april. Umicevic heeft gisteren gezegd dat hij het ontslag niet aanvaardt.

De Hoge Vertegenwoordiger van de internationale gemeenschap in Bosnië, Wolfgang Petritsch, en de chef van de missie van de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE), Robert Barry, vinden dat de bestuurders niet deugen. Ze streven niet naar verzoening in het etnisch verdeelde land en ze dwarsbomen de vredesakkoorden van Dayton (1995). Zo werken ze de terugkeer van vluchtelingen naar hun oorspronkelijke woonplaatsen tegen.

Onder de ontslagen bestuurders zijn twee leden van het hogerhuis van het land, Dzevad Mazco en Pero Madzar, respectievelijk van de voormaamste moslim- en Bosnisch Kroatische partij in Bosnië. Afgevaardigde Zoran Nikolic, lid van het parlement van de Bosnische Serviërs in Bosnië, staat ook op de lijst van weggestuurde notabelen.

Trouw MAANDAG 13 DECEMBER 1999

Juni 1997: Tudjman is met zijn 'zege-trein' aangekomen op het station van het zwaargehavende Vukovar, het deel van Kroatië dat het langst door de Serviërs bezet is gehouden. FOTO EPA

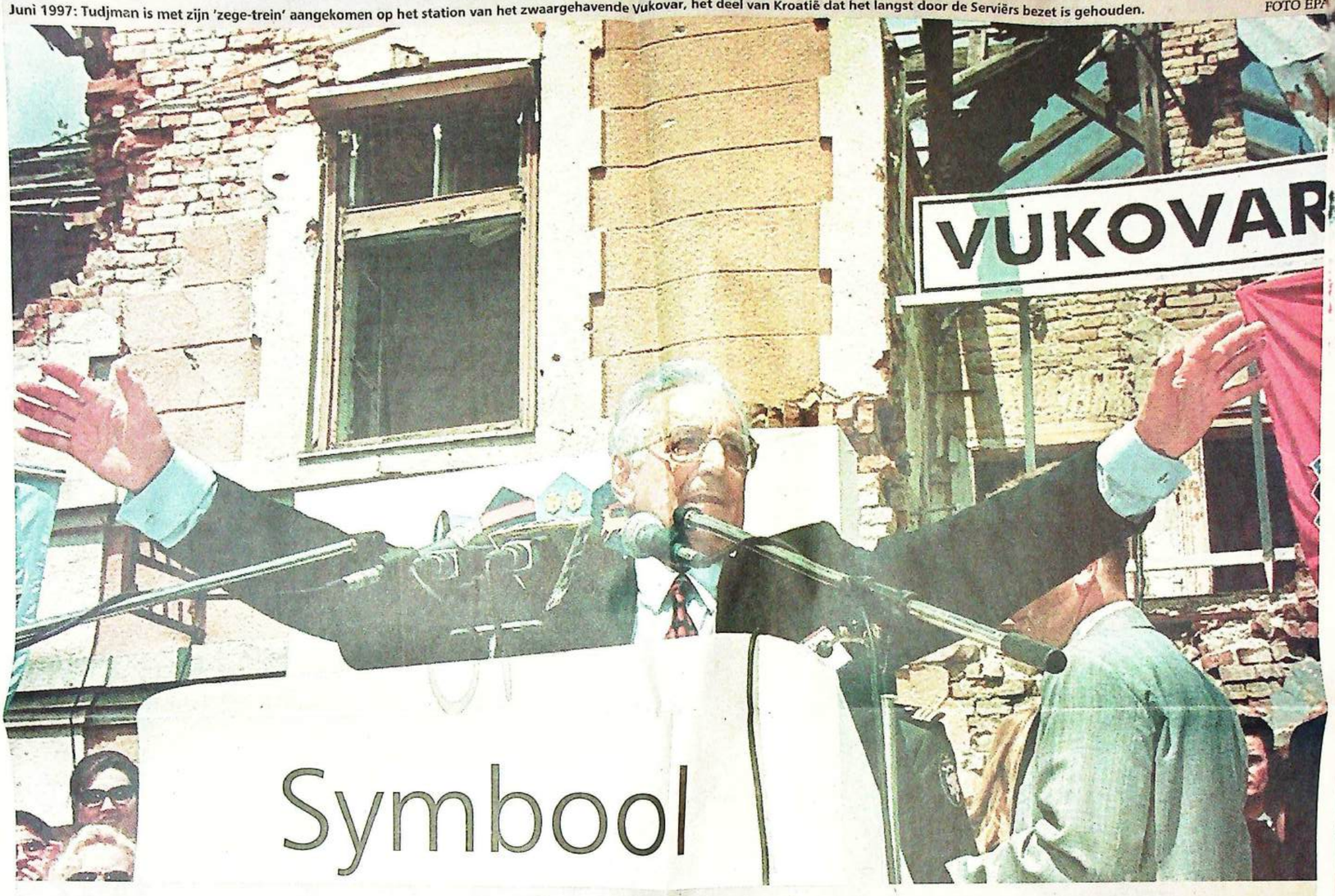

Symbool van oude waarden

Necrologie

Jan Bezemer 13-12-99

De 'Vader van Kroatië' rekende keer op keer op steun van het Westen, zodat de welvaart zijn land in de armen van de Europese Unie zou brengen. Feitelijk hield Franjo Tudjman door zijn achtergrond en autocratisch leiderschap de toenaderingen juist tegen. Zijn dood schept mogelijkheden.

De vrijdagnacht overleden Franjo Tudjman heeft zichzelf en zijn land een slechte dienst bewezen door zo lang aan de macht vast te houden. Bij de laatste verkiezingen in 1997 was hij nog populair en wist hij 60 procent van de kiezers achter zich te krijgen. En dat terwijl iedereen wist dat hij de termijn van vijf jaar niet zou kunnen volmaken, vanwege zijn zwakke gezondheid. Tot woede van Tudjman waren uit de Verenigde Staten, waar hij was geopereerd, geruchten komen overwaaien dat hij aan kanker leed.

Het was alsof de Kroaten de 'Vader van Kroatië' nog één keer wilden eren met een klinkende verkiezingsoverwinning. Sindsdien is zijn populariteit, als stichter van de onafhankelijke staat Kroatië, echter fors ingezakt omdat zijn autoritaire stijl van regeren elke ontwikkeling in het land heeft gesmoord. De verwachtingen die de kiezers in 1997 nog hadden zijn niet uitgekomen. De economie zit in het slop, van democratie of vrije pers is geen sprake en door dit alles is de afstand tot Europa nog altijd onoverbrugbaar. Bovendien begint de bevolking langzaam in te zien dat de familie Tudjman zich illegaal heeft verrijkt.

Het is twijfelachtig of de zaken in Kroatië na de dood van Tudjman snel een gunstige wending zullen nemen. Iedereen mag verzekeren dat het bestuur van het land na de dood van de president in goede handen is, in werkelijkheid is de opvolging van de sterke man Tudjman niet goed geregeld. De al lang sluimerende strijd tussen de twee vleugels van de machtige regeringspartij HDZ, de Kroatische Democratische Unie, zal alleen maar oplaaien. Er zijn waarnemers genoeg die menen dat de partij uiteen zal vallen, dat de harde nationalisten hun eigen weg gaan en de meer op het Westen gerichte hervormers ook.

Het is daarmee heel goed mogelijk dat de komende verkiezingen van een parlement en een nieuwe president tot een politieke aardverschuiving zullen leiden in Kroatië. Het volk zal willen afrekenen met de oude waarden waarvan Tudjman meer dan een symbool was. Misschien dat daarmee Kroatië wezenlijk gaat democratiseren en de brug slaat naar Europa. Maar de instabiliteit van het moment kan goed tot andere, zwartere, scenario's leiden, waarbij de nationalisten het voortouw nemen.

Tudjman werd wel een groter gevaar voor de vrede op de Balkan genoemd dan zijn Servische collega Milosevic, omdat Tudjman een overtuigd nationalist was, terwijl van Milosevic wordt gezegd hij opportunist is, die het nationalisme alleen maar als politiek middel gebruikt. Bovendien was Tudjman een humorloze kleinburger, toonbeeld van een gefrustreerd Kroaat, absoluut niet plezierig in de omgang. Zijn stijl van regeren was autocratisch, met veel uiterlijk vertoon. Hij droeg graag blinkend witte uniformen, geheel in de stijl van de grote machthebber in het naoorlogse Joegoslavië, maarschalk Tito.

Tudjman mocht dan niet als opportunist te boek staan, hij heeft wel een aantal opmerkelijke bekeringen op zijn naam staan. Hij begon zijn carrière voortvarend als jong strijder bij de partizanen. Als oogappel van maarschalk Tito (die net als Tudjman uit de Kroatische streek Zagorje komt) keerde hij zich tegen de fascisten, de Kroatische

Franjo Tudjman
1922-1999

ustasha. In 1960 was hij als 38-jarige militair de jongste generaal in het leger van Tito. Kort daarop echter verliet hij het leger vrij onverwacht om geschiedenis te gaan studeren. Het is niet helder of hij zich ergerde aan de Servische suprematie in het leger of dat hij zich geroepen voelde de Kroatische zaak te gaan bepleiten. In ieder geval stelde hij voor zichzelf vast dat de communisten en de Serviërs de geschiedenis vervalsten.

Hij meende dat de oorlogsmisdaden van de Kroatische fascisten minder erg waren dan de officiële geschiedenis leerde. Hij nam het op voor de ustasha. In zijn geschriften doken steeds vaker antisemitische en nationalistische denkbeelden op. Ook Tudjman presteerde het om de holocaust te ontkennen. Tot aan zijn dood laadde hij de verdenking op zich dat hij oud-ustasha-leden de hand boven het hoofd hield, zelfs werkte aan hun rehabilitatie. In het onafhankelijke Kroatië verving hij de Joegoslavische dinar voor de door de ustasha gebruikte kuna. Basis voor de vlag werd het roodzwarte schaakbordmotief, dat de ustasha gebruikte tijdens de Tweede Wereldoorlog.

Zijn Kroatische nationalisme bracht hem in conflict met de communisten én met Tito. Hij belandde herhaalde malen in de gevangenis. Maar zelfs als anti-Servische en anticommunistische dissident, moest het Westen niet veel van hem hebben. Nadat zijn beweging in 1989 een eigen partij oprichtte, won hij gemakkelijk de verkiezingen van 1990 en was hij de aangewezen figuur om het land te leiden. Na de onafhankelijkheid in 1991 vormde het nationalisme van Tudjman een bedreiging voor de Servische minderheid in Kroatië. Toen de Serviërs naar de wapens grepen en daarbij geholpen werden door het Joegoslavische leger, leed Kroatië – dat nauwelijks een leger had – zware verliezen. Tudjman speelde met de gedachte een deel van Bosnië, waar veel Kroaten wonen, in te lijven. Keer op keer dook het verhaal op dat Milosevic en hij min of meer een overeenkomst hadden gesloten om Bosnië samen te delen.

Onder druk van de Verenigde Staten moest Tudjman echter een verbond aangaan met de moslimbevolking van Bosnië, om zo de Servische overmacht te weerstaan. Nadat met steun van de VS in het geheim een Kroatisch leger was opgebouwd en het militaire evenwicht hersteld was, zwiepte hij in een Blitzkrieg van zestig uur de Serviërs uit de Krajina, en dwong zo Milosevic naar de onderhandelingstafel in Dayton, om vrede te sluiten. Kroatië is sindsdien meer dan de andere delen van Joegoslavië etnisch gezuiverd en zal dat blijven. Het Tribunaal in Den Haag heeft een dik dossier over de oorlogsmisdaden van de Kroatische legertop, maar brandt zijn handen niet aan Tudjman, al moet hij zeker medeverantwoordelijk worden geacht.

Net als bij de onafhankelijkheid rekende Tudjman, na de vrede van Dayton, weer op steun van het Westen om zijn land tot welvarende natie en lid van de Europese Unie te maken, maar het Westen bleef de man met de zware denkbeelden wantrouwen, ook al bood hij het volk van Israël zijn verontschuldigingen aan voor Kroatische misdaden tijdens de Tweede Wereldoorlog. Het heeft er alles van weg dat Europa gewacht heeft op de dood van Tudjman, voordat het Kroatië wil omarmen. Bij leven van Tudjman kon van echte hervormingen en democratiseringen immers geen sprake zijn.

Humanitair ingrijpen kent zijn grenzen

Alle politieke en diplomatieke middelen dienen te zijn uitgeput, alvorens kan worden overgegaan tot een humanitaire interventie in een conflictsituatie, menen **Jan Hoekema** en **Eimert van Middelkoop**. Door een humanitaire interventie mag niet meer leed worden toegebracht dan zonder interventie zou hebben plaatsgevonden.

Wanneer het Handvest van de Verenigde Naties vandaag geschreven zou worden, dan zou daarin een bepaling moeten worden opgenomen „dat geen enkele VN-lidstaat aan het Handvest een rechtvaardiging kan ontlenen om de eigen bevolking te terroriseren", aldus minister Van Aartsen in zijn toespraak op 24 september voor de Algemene Vergadering van de VN in New York. Met deze stelling gaf Van Aartsen aan dat het volkenrecht thans geen goed antwoord heeft op de vraag wat mag en moet gebeuren als in een land de overheid zich jegens haar burgers zeer ernstig misdraagt. In de Defensienota 2000 wordt gesteld: „De regering hecht sterk aan een goede volkenrechtelijke grondslag voor militair optreden, maar stelt uiteindelijk humaniteit boven soevereiniteit."

Er kan zich een moreel en juridisch manco voordoen dat zich vooral dàn doet gevoelen wanneer de Veiligheidsraad zichzelf de handen bindt door het uitspreken van een veto tegen militair ingrijpen, omdat het wel in het Handvest vastgelegde beginsel van de soevereiniteit van de staten ingrijpen zou verhinderen.

Het onbehagen over deze stand van zaken groeit. Zo sprak de Adviesraad Internationale Vraagstukken dit jaar de wens uit 'dat de rechtsbasis van humanitaire interventies nader wordt verduidelijkt'. Eenzelfde overtuiging klonk door in de stemverklaring van de Nederlandse ambassadeur bij de Veiligheidsraad, Van Walsum, bij de aanvaarding, op 10 juni, van de resolutie over het beëindigen van het oorlogsgeweld tegen de Federale Republiek Joegoslavië inzake Kosovo. Deze merkte toen op dat het VN-Handvest niet de enige bron is van internationaal recht. Hij riep de Veiligheidsraad op een debat te voeren over de balans tussen het respect voor de nationale soevereiniteit en territoriale integriteit enerzijds en het respect voor mensenrechten en fundamentele vrijheden anderzijds.

Een debat over de begrenzing van het soevereiniteitsbeginsel is weliswaar noodzakelijk. Het VN-Handvest dateert van 1945 en weerspiegelt niet alleen de machtsverhoudingen van destijds, maar ook het denken over het volkenrecht direct na de Tweede Wereldoorlog. Nooit meer een 'klassieke' oorlog, bescherming van staten tegen agressie en het weren van inmenging in de binnenlandse aangelegenheden van een staat – dat waren de leidende gedachten destijds. Wat veel minder was voorzien, was het formuleren van een rechtsbasis voor ingrijpen in zeer ernstige binnenlandse conflicten. Zo faalde de internationale gemeenschap bij de volkerenmoord in Rwanda in 1994 en ontbrak een expliciete rechtvaardiging van de NAVO-operatie in Kosovo.

Nederland moet een actieve rol spelen in de discussie over dit vraagstuk

Minister van Aartsen zegde enkele maanden geleden toe een seminar te willen organiseren met gelijkgezinde partners. Het doel was een heldere definiëring van het probleem, het bespreken van rechtvaardigingsgronden voor humanitaire interventie en het streven daarvoor brede aanvaarding te krijgen. Nederland zou voorts dit volkenrechtelijke vraagstuk voor kunnen leggen aan het Internationaal Gerechtshof. Dat kan als het Hof zich buigt over de rechtszaak die de Federale Republiek Joegoslavië aanhangig heeft gemaakt tegen Nederland en een aantal andere NAVO-landen naar aanleiding van het NAVO-optreden inzake Kosovo. Dat kan ook wanneer de Algemene Vergadering van de VN, op grond van artikel 96, lid 1 van het Handvest, in meerderheid zou besluiten deze kwestie voor te leggen aan het Hof.

Zo helder als het soevereiniteitsbeginsel is, zo lastig zal het zijn scherp omlijnde rechtvaardigingsgronden voor een inbreuk op dat beginsel te formuleren. Immers, ook het gevaar van misbruik dient te worden voorkomen. Wat dit laatste betreft: Nederland zou kunnen kijken naar de idee van minister Van Kleffens uit 1945 om het Internationaal Gerechtshof bevoegd te verklaren besluiten van de Veiligheidsraad achteraf te toetsen. De verdere ontwikkeling van het internationale recht kan daarmee gediend zijn.

Wanneer nu kan het een eis van humaniteit zijn in te grijpen met scheppen evenwel in concrete omstandigheden nog geen automatische plicht tot interventie. Politieke, militaire en instrumentele voorwaarden zullen mede bepalend zijn voor een concreet besluit. Voorafgaande aan een interventiebesluit zal de Veiligheidsraad zich verschillende malen hebben uitgesproken tegen de ernstige schending van rechten.

Ook verdient het aanbeveling dat een meerderheid van de lidstaten van de VN het besluit tot interventie steunt. Oftewel: alle politieke en diplomatieke middelen dienen te zijn uitgeput.

Vervolgens dient zicht te bestaan op de gevolgen van ingrijpen: wat zijn de gevolgen voor de stabiliteit in de regio en op de langere termijn en hoe wordt escalatie voorkomen? Ook moet duidelijk zijn wie na beslechting van het conflict verantwoordelijk is voor het herstel van gezag en orde en voor de noodzakelijke wederopbouw. Hier ligt ook in financieel-economische zin een verantwoordelijkheid bij de interveniërende partijen, zoals thans in Kosovo het geval is.

Ook voorwaarden van militaire aard zullen in de besluitvorming een centrale rol dienen te spelen. Vooraf moet duidelijk zijn wat de strategische doeleinden zijn die men tracht te verwezenlijken. Daarvan is de eis van proportionaliteit in het militair optreden een afgeleide. Men herinnere zich de discussies over de al dan niet aanvaardbaarheid van het bombarderen van energiecentrales en infrastructurele werken in de Kosovo-oorlog. Door de interventie mag niet meer leed worden toegebracht dan zonder interventie zou hebben plaatsgevonden.

Nederland zou een actieve bijdrage moeten leveren aan de discussie over het vraagstuk van humanitaire interventie. In het bijzonder de jaren '90 hebben geleerd dat de kloof tussen het volkenrecht, zoals verwoord in het VN-Handvest, en de eisen van humanitaire moraliteit te groot zijn geworden.

Jan Hoekema en Eimert van Middelkoop zijn lid van de Tweede Kamer en maken deel uit van respectievelijk de D66-fractie en de GPV-fractie.

Oppositie Macedonië mag al tevreden zij

Veel Macedoniërs moeten morgen opnieuw stemmen. Er zou gefraudeerd zijn bij de recente presidentsverkiezingen, vooral in de kiesdistricten van de Albanese minderheid.

Door onze correspondent
YAËL VINCKX

SKOPJE, 4 DEC. Ze drinken samen koffie en winden zich intussen mateloos op: de voormalige burgemeester van het Macedonische stadje Gostivar en de journalist van het lokale televisiestation. Hun opwinding treft de beschuldigingen van verkiezingsfraude, gepleegd door de grote Albanese minderheid in Macedonië. Wij hebben de zaak niet belazerd, zegt de journalist, een lid van de Albanese minderheid. Ze willen ons voor de internationale gemeenschap afschilderen als leugenaars, als ondemocratische wezens, meent de ex-burgemeester, ook Albanees.

Het Hooggerechtshof van Macedonië denkt daar anders over. Afgelopen weekeinde verklaarden de rechters meer dan 162.000 stemmen ongeldig. In 24 districten moeten de Macedonische presidentsverkiezingen morgen opnieuw gehouden worden. En, toeval of niet, de meeste 'sjoemeldistricten' liggen in het westen van Macedonië, waar de Albanese minderheid woont.

De nationalistische regeringspartij VMRO, haar kandidaat Boris Trajkovski, die op 14 november de presidentsverkiezingen won, en de Macedonische Albanezen vermoeden boze opzet. De Albanese minderheid was juist mikpunt in de campagne van de verliezende kandidaat, de oud-communistische sociaal-democraat Tito Petkovski. De angst voor een opstand onder de sterk groeiende Albanese bevolking is groot onder de Macedoniërs; die angst is na de oorlog in het naburige Kosovo nog toegenomen. De Albanezen in Kosovo lijken immers hard op weg een eigen staat te scheppen, en dat kan de Macedonische Albanezen alleen maar aanmoedigen in hun streven naar meer zeggenschap.

De eerste verkiezingsronde, eind oktober, won Petkovski dan ook. In die ronde bevocht een scala aan presidentskandidaten elkaar. Maar in de tweede ronde, op 14 november, werd de keuze beperkt tot twee kandidaten en daar gaf de Albanese minderheid de doorslag door op de nationalistische VMRO-kandidaat Boris Trajkovski te stemmen; een stem, zo onderstrepen velen van hen, niet vóór Trajkovski maar tégen Petkovski.

Het besluit van het Hooggerechtshof een deel van de uitslagen af te keuren, beschouwen de VMRO en de Albanezen als een politieke uitspraak. Petkovski-gezind zouden de rechters zijn. En daarom zou de beschuldiging van fraude vooral Albanese kiesdistricten treffen.

De Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (de OVSE) had de verkiezingen nota bene nog gecontroleerd. Iedereen is verbaasd over de uitspraak van het Hooggerechtshof, zegt een OVSE-woordvoerder in Skopje. De OVSE niet in de laatste plaats – de organisatie liet daags na de verkiezingen weten enkele onregelmatigheden te hebben geconstateerd. Die bevindingen stroken niet met de uitspraak van het Hooggerechtshof over massale fraude.

Was er dan geen fraude? Jawel. In mijn district ging alles fout, zegt een Westerse diplomaat die toezicht hield. De dozen met stembiljetten bijvoorbeeld waren niet dichtgeplakt en partijwaarnemers

'In mijn district ging bij de stembus alles fout'

telden zelf de stemmen. Daarnaast bleven veel Albanese vrouwen thuis. Wel kwamen hun mannen, vaak met dertig identiteitskaarten en stemboekjes in de hand om zo voor de hele familie te stemmen.

In het plaatselijke VMRO-kantoor in Gostivar schuift Genadia Lazareski, ook lid van een verkiezingscomité, de handen over elkaar. Ja, Albanese vrouwen stemmen niet zelf, dat is traditie. Dat doen wij, de mannen, voor hen. Maar we hebben nooit de stemlokalen op slot gedaan en zelf de dozen gevuld, zoals de sociaal-democraten beweren. Maar goed, morgen zullen de Albanezen hun familie meenemen, verzucht Lazareski. Om vervolgens met hun twintigen in een stemhokje te gaan staan, verwachten waarnemers.

Een verdieping hoger zetelen de oppositionele sociaal-democraten van Gostivar. Het trappenhuis is volgekledderd met graffiti. De naam van tegenstander Tito Petkovski is op de muren van het VMRO-kantoor gespoten; de VMRO-aanhang heeft de naam van zijn held Boris Trajkovski op elke traptrede tot aan de deur van de sociaal-democraten geschreven. Beide partijen beschuldigen elkaar ervan met de kinderachtigheden te zijn begonnen.

De secretaris van de lokale afdeling van de sociaal-democraten somt een lijst met fraudegevallen op. In één dorp zaten meer stembiljetten in de bus dan dat er stemmers geweest waren. In een ander dorp hebben de VMRO en de Albanezen om kwart voor zes het stemlokaal drie kwartier op slot gedaan. Tot kwart voor zes was 22 procent van de stemgerechtigden langs geweest, om half zeven zaten de stembussen ineens voor 90 procent vol. En nee, zijn partij heeft nooit een anti-Albanese campagne gevoerd. We hopen dat de Albanezen morgen op ons stemmen.

Maar het resultaat zal morgen niet veel anders zijn. Traikovski zal weer winnen, is de opinie in Macedonië. De Albanezen zullen zeker opnieuw voor hem kiezen. Alleen als de Albanezen massaal thuis blijven, wint Petkovski.

De oppositionele sociaal-demo- craten hebben hun zin
Want de verkiezingsfrau
tot ruzie binnen de regeren
litie geleid. Het eerste slach
gevallen; de minister van J
deze week ontslagen. Hij
formatie over de presidents
zingen hebben doorgespe
het Hooggerechtshof. F
Georgijevski, lid van d
VMRO als de winnende
dentskandidaat, kon dat nie
deren.

Die minister van Justitie z
van de Democratische All
de kleine partner van de V
zegt van de prins geen kwa
weten. De rechters van het H
gerechtshof vroegen hem „
naar het aantal niet uitgeg
stemboekjes" en de ministe
„gewoon antwoord": 150
stuks. Niet lang daarna verkla
het Hooggerechtsfhof de ve
zingen deels ongeldig.

De acht resterende kabine
den van de Democratische Al
tie zijn woedend. Eerst ontsloe
premier hun minister van Jus
en daarna vertelde hij de ove
bleven DA-leden in harde bew
dingen hun werk te gaan doen
plaats van te profiteren van
functie. Begin deze week verlie
ze daarom demonstratief een re
ringsbijeenkomst. Inmiddels z
ze terug. Ze willen het nog ev
aanzien voordat ze allemaal uit
regering stappen. Maar wat ze o
doen, Tito Petkovski, de kan
daat van de oppositie, kan nu al
vreden zijn.

Dit is het eerste artikel van onze nieuwe correspondent in de Balka

'Tudjman al weken hersendood'

BOEDAPEST – De Kroatische president Franjo Tudjman zou volgens onafhankelijke dagbladen in Kroatië al bijna drie weken lang hersendood zijn.

Tudjman, van wie al enkele jaren bekend is dat hij aan kanker lijdt, werd half november in zeer ernstige toestand in het ziekenhuis opgenomen wegens een geperforeerde blindedarm. Ongeveer een week later, op 21 november, verliep de termijn waarbinnen hij een wet had moeten ondertekenen om nieuwe parlementsverkiezingen uit te schrijven. De wet bleef ongetekend, volgens de oppositiekranten dus omdat hij al klinisch dood was. Regeringsgezinde kranten melden al een week dat de toestand van de president 'zeer ernstig' is.

Volgens de Kroatische wet wordt iemand die hersendood is, maximaal een jaar lang in leven worden gehouden, tenzij de familie ingrijpt. De presidentiële taken zijn inmiddels overgenomen door parlementsvoorzitter Pavletic, die al heeft laten weten kandidaat te willen staan voor Tudjman's opvolging. Met de dood van Tudjman wordt een grote machtsstrijd binnen de huidige regeringspartij HDZ voorspeld.

Eerste EU-olie bij oppositie Servië

Vrachtwagens bereiken na twee weken toch bestemming

NIS – Niemand had er meer op gerekend, maar de eerste vrachtwagens met EU-olie hebben gisteren toch de verwarmingscentrales van de Servische steden Nis en Pirot bereikt.

Wat de doorslag heeft gegeven dat de veertien trucks, die bijna twee weken hebben vastgestaan aan de Joegoslavisch-Macedonische grens, uiteindelijk toch mochten doorrijden, is onduidelijk. Maandag echter kregen ze van de Joegoslavische douane het groene licht. De Unie, die met de olie de oppositie in Servië wil steunen, had toen de hoop al opgegeven en de chauffeurs opdracht gegeven terug te keren.

Eenmaal in Servië verliep de reis overigens nog niet geheel zonder hindernissen. Vlakbij Nis werden de wagens nogmaals aan controle onderworpen. Uiteindelijk konden ze echter doorrijden, op weg naar Nis en Pirot, twee steden die door de EU zijn uitverkoren omdat het bestuur in handen is van de oppositie. De burgemeester van Nis reed triomfantelijk mee op de eerste wagen.

Het olietransport is het eerste van het zogeheten 'energie-voor-democratie-programma' van de EU. De bedoeling is dat er de komende weken nog meer transporten volgen.

Zowel de Servische oppositie als de EU is echter sceptisch over de mogelijkheden. De EU-vertegenwoordiger in Belgrado zei niet te kunnen beoordelen wat de Joegoslavische beslissing werkelijk voor betekenis heeft. „Ik ben verheugd, maar niet meer dan dat. Het is pas de eerste levering en het gaat om een betrekkelijk kleine hoeveelheid olie", aldus Michael Graham.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 29 maart 2000 23:54
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Fw: GroenLinks/NAVO/Leiden bijeenkomst 20 april

-----Oorspronkelijk bericht-----
Van: Hans Feddema (by way of Herman de Tollenaere <hermantl@stad.dsl.nl>) <feddema@wish.net>
Aan: office@globalreflexion.org <office@globalreflexion.org>
Datum: dinsdag 28, maart 2000 0:58
Onderwerp: fwd: GroenLinks/NAVO/Leiden bijeenkomst 20 april

Het Partijcongres:
GROENLINKS GING DOOR HET OOG VAN DE NAALD

Hans Feddema
(27 maart 2000)

Is GroenLinks aan het verrechtsen? Aan de basis van de partij constateer ik zeker idealen. Idealen met betrekking tot vrede, democratie, milieu, rechtvaardigheid en mensenrechten. Ook in de partijtop zijn die idealen nog te vinden, maar er is de laatste tijd toch iets gaande wat te denken geeft. Net als voorheen binnen de PvdA, zien we dat er nu ook binnen GroenLinks een kloof ontstaan is tussen de elite en de basis. De eerste meet zich soms Amsterdamse grachtengordelallures aan en kijkt enigszins neer op de laatste. Ten onrechte.

Veeleer is de partijelite zèlf, vaak zonder het te beseffen, bezig te evolueren in behoudende richting. Er is bij haar, in termen van Max Weber, al enige tijd sprake van een proces van bureaucratisering. Daarbij moeten vooral de vredesideeën in de partij het ontgelden. De kritiek van GroenLinks ten aanzien van geweld en militarisme, zoals verwoord in het program, zou in de ogen van de meerderheid van de Tweede Kamerfractie haar gezag in de Kamer aantasten. Onzin. Geweld is bij de gevestigde orde immers niet populair, zolang dit wordt gehanteerd door de straat of door 'revolutionair links'. Rechts laat die weerzin tegen geweld echter vallen, als het gaat om de eigen militaire macht.

De mens heeft de neiging de eigen geweldsopbouw te verdoezelen of te rechtvaardigen met 'goede' doelen als verdediging (van eigen verworven macht), bestrijding van het communisme of militair ingrijpen in burgeroorlogen, hoe omstreden ook. Zelfs de productie en export van wapens levert zo, afgezien van het economische gewin, een alibi op. Tijdens de Koude Oorlog begon links deze dubbele opstelling tegenover geweld door te prikken en de eigen (westerse) rol in het militarisme kritisch te bejegenen. Door de hand in eigen boezem te steken, in plaats van alles steeds op het bordje van de tegenspeler te leggen, toonde men zich progressief.

Vandaag is dat te meer opportuun, nu de macht van het Westen na het wegvallen van de Sovjetunie onbehoorlijke vormen aanneemt. Bovendien is er sprake van een vervlakking van de democratie: politici krijgen te weinig tegenspel of blijven te lang op dezelfde stoel zitten. Dat je goede knikkers krijgt als je het spel (van de democratie) goed speelt, is totaal uit beeld geraakt. Typerend daarvoor is een reactie van de Rotterdamse wethouder Hans Kombrink naar aanleiding van de affaire Peper: "Ach wat zijn regels? We hadden wel iets anders te doen" (Trouw, 20 maart).

Een progressieve partij behoort zo'n ontwikkeling te zien en tegengas te

geven. De partijtop van GroenLinks doet dat helaas te weinig. Die laat, wat de interne democratie aangaat, juist zelf steken vallen. Dit bleek op het congres van 18 maart. Daar wist een groep die inzake Kosovo en de NAVO reeds haar standpunt had bepaald, door te drukken dat de gebruikelijke tweede discussieronden achterwege bleven en de fractie steeds onweersproken het laatste woord kreeg. De partijtop had erop moeten staan dat de tweede discussieronde gehandhaafd werd.

De partijtop schoot ook tekort bij de behandeling van de drie-termijnenregeling voor mensen in vertegenwoordigende organen. Dat het congres in bijzondere situaties een vierde termijn mogelijk maakt, vind ik prima. Er was echter ook een voorstel ingediend om de hele regeling te laten vervallen, zodat de betreffende personen voortaan voor onbeperkte duur zouden kunnen blijven zitten. Het partijbestuur was hier weliswaar tegen, maar de meerderheid van de Tweede Kamerfractie niet. Die stemde, met veel andere GroenLinksers in vertegenwoordigende lichamen, vóór afschaffing van deze regeling. Het scheelde zelfs maar een haar of ze had ook het congres daarin meegekregen. De 'professionals' en de 'idealisten' stonden in deze als het ware tegenover elkaar.

Eenzelfde tweedeling zag je bij de stemmingen over de Kosovo-oorlog en over de NAVO. Het ging inzake de NAVO om de vraag of progressieven moeten meewerken aan een sterkere rol van het bondgenootschap in de wereld. Het zou het westerse ego strelen als de NAVO een sterkere positie toebedeeld kreeg; ze is immers een militaire belangenorganisatie van het Westen. Die ontwikkeling kan dan ook op veel steun rekenen. Voor de (progressieve) doordenkers is dit echter juist de reden om een dergelijke ontwikkeling niet te bevorderen. Het Westen neemt in economisch opzicht immers al een dominante positie in. En geldt ook hier niet dat macht corrumpeert?

Doorslaggevend is echter dat de NAVO géén onderdeel is van de internationale rechtsorde. De NAVO pushen op het wereldtoneel, zoals de VS doen, gaat daarom altijd impliciet ten koste van de VN. De VS vinden dat niet erg. Er is de laatste jaren een tendens te bespeuren om de VN enigszins weg te drukken. Deze tendens was duidelijk waarneembaar tijdens de ambtsperiodes van Reagan en Bush, maar brak pas echt door onder Clinton. Als je zoals de VS graag 's werelds regelaar of politieagent wilt zijn, dan staan de VN nu eenmaal in de weg en probeer je dus de (eigen) NAVO naar voren te schuiven. De VS werden daarbij overigens geholpen door het onhandige opereren van de VN in Bosnië. Daar woedde een burgeroorlog en was er dus geen vrede te handhaven; niettemin stuurden de VN, op aandringen van het Westen, er blauwhelmen naar toe.

Het congres van GroenLinks wilde dit kwalijke beleid van de VS niet honoreren. Ten principale kiezen voor de NAVO, zoals de meerderheid van de fractie wenste, zou behalve verraad aan eigen idealen het verkeerde signaal naar de VS zijn geweest. Dat dit niet gebeurde, voorkwam een ramp in de partij. Als het congres op 18 maart minder weerbaar was geweest en de fractie was gevolgd, zou een grote uittocht uit de partij het gevolg zijn geweest. Tijdens het congres kondigden velen in de wandelgangen hun vertrek aan, in het geval de stemming op dit voor hen zeer wezenlijke punt verkeerd zou uitvallen. GroenLinks is wat dat betreft door het oog van de naald gegaan.

Na de steun van de fractiemeerderheid voor de NAVO-bombardementen op Joegoslavië, zou op dit moment een onomwonden, zij het kritische keuze voor de NAVO een onherstelbaar gevoel van vervreemding bij de achterban hebben opgeleverd. Niet de minst politiek bewuste leden zouden dan in groten getale de partij de rug hebben toegekeerd. GroenLinks zou daardoor al spoedig een ander karakter hebben gekregen. Wellicht dat van een mini-PvdA. Zitten de Rosenmöllers en Harrewijns daar op te wachten? Ik denk van niet. Met andere woorden: het congres in Zwolle zou hen wel eens behoed kunnen hebben voor een ontwikkeling die ook zij achteraf niet willen.

Nóg eens het eigen NAVO-gelijk proberen te halen bij de vaststelling van het nieuwe verkiezingsprogram, zoals Rosenmöller in de media suggereerde

van plan te zijn, zou ik dan ook willen afdoen als een eerste onrijpe reactie. Indien derden GroenLinks later nodig mochten hebben, staat het huidige NAVO-standpunt een coalitie niet in de weg. Als de fractie over een jaar echter weer gaat morrelen aan het nu bereikte standpunt, zal dat leiden tot een scheuring in de partij en verder enkel de SP in de kaart spelen.

Dr. J.P. Feddema is antropoloog, lid van het buitenlandberaad van GroenLinks en redactielid van GroenLinks Magazine

--> De eerder verschenen lezing 'Hoe om te gaan met conflicten in wereldverband' kunt u vinden op de website:
http://www.geocities.com/HansFeddema/Fed26Jan00.htm

--> 'Regeert Amerika de wereld?' Donderdag 20 april organiseert de Wereld Federlisten Beweging Nederland (WFBN) samen met SIB Leiden een symposium met dit thema. John Anderson, voorzitter van de World Federalist Associaton en voormalig Amerikaans presidentskandidaat verzorgt een inleiding. Aanvang: 20.00 uur. Plaats: Academiegebouw Universiteit Leiden, Rapenburg 73

****

Hans Feddema
Nieuwstraat 10
NL-2312 KB Leiden
The Netherlands

Tel./Fax +31-(0)71-5122399
Tel. Mobiel: 06-23717713
E-mail: feddema@wish.net

VRAGEN?
Voor eventuele vragen, suggesties en op- of aanmerkingen, mailt u naar Hans Feddema: feddema@wish.net

WEBSITE
Eerder verschenen artikelen zijn te vinden op op de volgende URL:
http://www.geocities.com/HansFeddema

AAN- OF AFMELDEN/WIJZIGEN E-MAILADRES?
U kunt zich aan- of afmelden als ontvanger van artikelen door een e-mail te sturen naar vermue@tref.nl, met vermelding in de subject header van resp. "Subscribe Hans Feddema" of "Unsubscribe Hans Feddema". Dit e-mailadres graag ALLEEN gebruiken voor aan- of afmelden en wijzigingen van het E-mailadres!

(C) Hans Feddema, 1999

NATO in Yugoslavia? (excerpt)

Sean Gervasi

The North Atlantic Treaty Organization has recently sent a large task force into Yugoslavia, ostensibly to enforce a settlement of the Bosnian war arrived at in Dayton, Ohio, at the end of 1995. This task force is said to consist of some sixty thousand men, equipped with tanks, armor, and artillery. It is backed by formidable air and naval forces. In fact, if one takes account of all the support forces involved, including forces deployed in nearby countries, it is clear that on the order of one hundred and fifty thousand troops are involved. This figure has been confirmed by U.S. defense sources (1).

By any standards, the sending of a large Western military force into Central and Eastern Europe is a remarkable enterprise, even in the fluid situation created by the supposed end of the Cold War. The Balkan task force represents not only the first major NATO military operation, but a major operation staged "out of area," that is, outside the boundaries originally established for NATO military action.

However, the sending of NATO troops into the Balkans is the result of enormous pressure for the general extension of NATO eastwards.

If the Yugoslav enterprise is the first concrete step in the expansion of NATO, others are planned for the near future. Some Western powers want to bring the Visegrad countries (2) into NATO as full members by the end of the century. There was resistance to the pressures for such extension among certain Western countries for some time. However, the recalcitrants have now been bludgeoned into accepting the alleged necessity of extending NATO.

The question is: Why are the Western powers pressing for the expansion of NATO? Why is NATO being renewed and extended when the "Soviet threat" has disappeared? There is clearly much more to it than we have so far been told. The enforcement of a precarious peace in Bosnia is only the immediate reason for sending NATO forces into the Balkans.

notes to excerpt

(1) *Defense News*, 25 November 1995; see also Gary Wilson, "Anti-War Activists Demand: No More U.S. Troops to the Balkans," Workers World News Service, 7 December 1995.

(2) As of 1996, the Visegrad countries were the Czech Republic, the Slovak Republic, Hungary, and Poland.

This chapter is based on a paper presented to a conference in Prague, Czech Republic, on 13-14 January 1996.

****

The full text of this chapter is available in the book, *NATO in the Balkans.* Link here for order information. <http://www.iacenter.org/bosnia/preordnb.htm>

BACK TO NATO IN THE BALKANS TABLE OF CONTENTS
<http://www.iacenter.org/bosnia/nbtoc.htm>

BACK TO BALKANS: NO TO NATO EXPANSION
<http://www.iacenter.org/bosnia/balkans.htm>

International Action Center
39 W. 14th St., #206; New York, N.Y. 10011.

Snailmail--New York: 39 West 14th St., #206; New York, N.Y. 10011. ***Tax deductible donations (over $50.00) should be made payable to IAC/Peoples Rights Fund.*** *For more information, call 212-633-6646, fax 212-633-2889 or e-mail to mailbox iacenter@iacenter.org <mailto:iacenter@iacenter.org>*

nailmail--San Francisco: 2489 Mission St., #28; San Francisco, CA 94110. For more information, call 415-821-6545, fax 415-921-5782

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 15 maart 2000 1:02
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth
Onderwerp: "Extracted confession from Washington" (http://www.serbia-info.com/news/2000-0

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/14/17811.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Tanjug: "Extracted confession from Washington"

March 14, 2000

Feverish plans of the USA <http://www.serbia-info.com/g3/images/tanjug-logo.gif>

Feverish plans of the USA

Pristina, March 14 - A visit of the press representative of State Department James Rubin to Kosovo, and especially his statements on no acceptance on violence carried out by the Albanian extremists and terrorists, caused the real chaos, not only in that southern Serbian province, but in the USA as well.

Anyway, as the European analysts estimated today, the disappointment of Washington with the behavior of Albanian extremists was unexpectedly extracted. It was unexpected because the Americans were on Albanian side since the very beginning of Kosovo crisis, especially on the side of KLA.

It was extracted because even the Americans cannot hide the terrorist actions of so called KLA anymore.

Rubin, however, on purpose or not, opened the US cards regarding process of finding the solution for Kosovo crisis.

This what is being done through UN institutions is being done on a temporary basis", said Rubin adding that the 1244 Resolution would only be "reconsidered" in June.

According to our conviction, the majority of the UN Security Council members will probably conclude that it is necessary to keep on this way, and that means the intensified work on development of self-management and FURTHER DELAY OF FINAL STATUS OF KOSOVO.

And this statement uncovers the feverish plans, which the Americans have for Kosovo. The first intention is that Washington is ready to work on some kind of final status of Kosovo, what means that it's not satisfied with the autonomy of the province. So, the aims of Washington are the same as the aims of the Albanian extremists and terrorists.

It is obvious that the Americans are not worried too much because of the UN Security Council resolution 1244 which doesn't prescribes any other status of Kosovo and Metohija but within Serbia and FR Yugoslavia.

The thing that Rubin knows already, which is the "reconsideration" of the resolution, is indicating the US second plan - a long-term presence in this Serbian province.

Anyway, the Albanians have not much to worry for the "scold" they have got from the State Department Spokesman, because the reason is quite clear.

The answers on following questions such as:
- Who gave the promise to the Albanian extremists and terrorists that they couldn't be punished for their crimes,
- Who helped them create and arm so called KLA
- Who didn't tell them a single word of accusation when they persecuted 350.000 Serbs and other non-Albanians from Kosovo, and
- Who enabled them legalize their terrorist organization through Kosovo Protection Force and avoid disarmament

were given by London "Sunday Times" which points out directly to the US CIA and Washington.

That discovery of the London newspaper raises many dilemmas even in the USA. Actually, a question is being raised: how could this American "Crusade spirit" face the reality.

There is still no answer on that question, and the reason for many dilemmas, "Christian Science Monitor" published in Boston says: Whenever we intervened, most usually we fulfilled our aims, and those that we wanted to help them were after that in even worse condition".

<http://www.serbia-info.com/q3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 15 maart 2000 1:02
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Shea declared both himself and NATO for media victims (http://www.serbia-info.

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/14/17805.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

"Junge Welt": Shea declared both himself and NATO for media victims

March 14, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/kesetna_niss-m1.jpg>

Frankfurt, March 13, 2000 (Tanjug) - Jamie Shea, verbose warmonger and liar in NATO service, only a year after the criminal NATO aggression on Yugoslavia tries to get for himself the aureole of "media victim". He also tries to explain "theoretically" the essence and achievements of the last year aggression.

- NATO bombardment was the first media war in the history - said Jamie Shea on lectures he held at the University in town of Gent in Belgium. The journalists became soldiers whose task was to approve the war in media.

The left oriented daily newspaper form Berlin "Junge Welt" had two reporters from Gent who attended the lectures of NATO's spokesman, Jamie Shea. Regarding his thesis which says that the aggression was media war, "Junge Welt" concluded: "Finally, all the members of NATO found out that the media was misused in order to approve the attack of the Western Alliance".

Developing the thesis on "media war", Jamie Shea said in his lectures titled "The role of media in Kosovo crisis" tried to present himself as a "helpless victim".

In best Oxford English, Shea represented himself as a principle media critic, says "Junge Welt".

was describing his helplessness in front of sensational press, warning on destructive effect of ctures. He accused as well, the US CNN, for broadcasting the film on destroyed Chinese Embassy in Belgrade, instead of broadcasting refugee columns.

- In such situation, after each "collateral damage", quoted "Junge Welt" Shea's wailing, NATO became the victim of the media.

And while crying on one side for such behaviour of media towards NATO, Shea speaks in the same time on the victims of the bombardment very cynically.

The bombardment of Yugoslav cities had for its aim to make the citizens face the war and to stop the spreading of the conflict out of Kosovo, cited "Junge Welt" the words of NATO spokesman.

As the culmination of Shea's stupidity, "Junge Welt" gave his "explanation" for daily mass protests of the people all over Yugoslavia, the defiant concerts, the readiness of the people to defend the bridges and factories with their bodies. As for Shea, it was only a proof of "their confidence in precision of NATO bombs, which were hitting only the military targets". Jamie Shea evildoer suppressed that it was him who announced hospitals, trains, bridges, flats, foreign embassies, kindergartens, schools... etc. for military targets.

The organizer of the lectures in Gent thought that it would be nice if Shea would answer the questions of the attendance. But, this scenario failed, since he would have to talk on criminal essence of NATO aggression on Federal Republic of Yugoslavia, and then he would have to admit that it was the war against the civilians.

Shea had a practical reason to complete the lectures as quickly as possible, said "Junge Welt" trying to clean his jacket somehow.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 29 februari 2000 22:50
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Albanians intend to involve KFOR in clashes (http://www.serbia-info.com/news/2

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-02/28/17519.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

The Guardian: Albanians intend to involve KFOR in clashes

February 28, 2000

Expecting conflict with the KLA terrorists <http://www.serbia-info.com/g3/images/2802media.jpg>
Expecting conflict with the KLA terrorists

London, February 28th - Armed ethnic Albanians of the Kosovo Liberation Army (KLA) are making trouble in south Serbia in an effort to provoke clashes with Serbian army and police, according to reports in London on Monday.

According to the Guardian, the Albanians intend to involve KFOR in the clashes.

The Guardian newspaper learns that a special ethnic Albanian armed formation has been made for the purpose of harassing Serbian police and doing sabotage work.

The armed formation has its uniforms and insignia, and its legal representative in Gnjilane, in the UN-ruled Serbian (Yugoslav) province of Kosovo-Metohija, according to the Guardian.

Deputy local commander of the so-called Kosovo Protection Corps in Gnjilane Shaqir Shaqiri has told the Guardian there are some 150 KLA members in the town who are now in the new armed formation which should arm and organize ethnic Albanians in south Serbia.

These Albanians are terrorizing the Serbs in Kosmet. The US UNMIK policeman, Gary Carrel, confirmed that it was well known that these Albanians from Presevo killed the Serbs last month in Kosovo-Metohija.

According to the British media, the US troops, which control the area towards Bujanovac and Presevo, are not wasting their time - they are building a sort of mini base from which they will control movements in the area between the two cities in the southern Serbia.

According to the British analysts, crisis-creating technology is identical with the one applied by ethnic Albanians, so the concern is growing.

They are pointing out that the "command center" of the south Serbian problem is the so-called KLA, which has its secret cells in Macedonia and Montenegro.

BBC and Sunday Telegraph researches showed that ethnic Albanians and the so-called KLA had a strong support and direct help of State Department in provoking a crisis and drawing NATO into a military intervention. Thus, the British analysts fear that this strategy continues.

The London Sunday Times has even learned from KLA sources that the US KFOR troops in the province are allowing armed ethnic Albanians to cross into south Serbia and return unhindered to Kosovo-Metohija.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 2 maart 2000 23:31
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: 8 (http://news.suc.org/bydate/Mar_02/8.html)

<http://news.suc.org/> [redacted]

Search suc.org:
[redacted] <http://news.suc.org/images/black1px.gif> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C. Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian History Serbian Art Book Library Become a member
<http://news.suc.org/images/black1px.gif> <http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>

<http://news.suc.org/images/1px.gif>

Nato derails UN scheme for Mitrovica, The Guardian, Mar 01

BY Jonathan Steele in Pristina

An ambitious UN plan to reunite ethnically divided Mitrovice, in part by arresting paramilitaries and ringing the Kosovan city with checkpoints to control access by hardliners, has been scuttled because key Nato governments are not ready to mount foot patrols for fear of suffering casualties.

According to well placed sources, the French commander who runs the northern sector of Kosovo that includes Mitrovice, General Pierre de Saquis de Sannes, has not yet complied with an urgent request from General Klaus Reinhardt, the commander of the international peacekeeping force, K-For, to start 'robust, dismounted, community-based operations'.

Instead, Gen De Saquis de Sannes is continuing the less risky option of armoured vehicle patrols and static guard positions. The damaging dispute has highlighted the chaotic chain of command within K -For, whose commanders prefer to take final orders from their national governments.

The glaring inadequacies in K-For's continuity have become such a sore spot for the force's command that General Silvio Mazzarolli, the Italian deputy commander of K-For, was hastily withdrawn to Italy a few days ago when he criticised it publicly.

Bernard Kouchner, the French former minister who heads the UN mission in Kosovo, has had frequent arguments with Paris.

Shocked by the violence of the past few weeks in Mitrovice, and determined to prevent the city's postwar division hardening into a partition, he has completed a four-stage plan which was shown yesterday to senior ethnic Albanian politicians in the joint administrative council. The plan has also been given to Oliver Ivanovic, the leader of the Serb national council in northern Mitrovice.

It aims to seal off the city with a few well controlled access points on the north and south sides to stop gun running by Serbs and Albanians.

Extra international police and troops would patrol regularly and conduct 'intrusive' weapons

searches in people's homes. Street demonstrations would be restricted, and known extremists such as the Serbs who patrol the main bridge with walkie-talkies would be expelled from the city. The cafe Dolce Vita, where Serb hardliners gather at the northern edge of the main bridge, would be shut down. The UN would assign several foreign judges under high security to convict and sentence trouble-makers and an extra detention centre would be set up. The later stages of the plan foresee a joint Serb-Albanian council for the reunited city.

UN officials feel the plan must be put into action fast and are angry with K-For's hesitation. '(Kosovo Liberation Army) pressure on K-For is very strong. It is making veiled threats for another march on the north, and this time to force their way through. K-For is not prepared to stop them properly,' said one senior UN official.

The US has also not yet complied with the K-For commander's request for foot patrols in northern Mitrovice. Germany, too, is unwilling to supply police for the city.

[redacted]

home <http://news.suc.org/> | suc home <http://www.suc.org/> | suc info <http://www.suc.org/sucinfo/> | site map <http://www.suc.org/sitemap.html> | membership <http://www.suc.org/membership.html> | contact <http://news.suc.org/comments.html>
© 1996-2000 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: vrijdag 17 maart 2000 0:24
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: 15 (http://news.suc.org/bydate/Mar_16/15.html)

<http://news.suc.org/> [redacted]

Search suc.org:
[redacted] <http://news.suc.org/images/black1px.gif> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C. Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian History Serbian Art Book Library Become a member
<http://news.suc.org/images/black1px.gif> <http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>

<http://news.suc.org/images/1px.gif>

Gls Raid Militias In Kosovo, Washington Post, Mar 16

Ethnic Albanians' Arms Caches Are Targeted

By Roberto Suro
Washington Post Staff Writer
Thursday, March 16, 2000; Page A01

U.S. troops in Kosovo yesterday raided command posts, staging areas and arms caches of ethnic Albanian militias in what U.S. and NATO officials described as the first military action against former allies who now threaten the success of the Kosovo peacekeeping mission.

American officials said the operation was a preemptive strike to prevent Kosovo Albanian fighters from smuggling weapons and launching cross-border attacks into Serbia from the U.S.-patrolled sector of southeastern Kosovo. Such attacks have threatened to provoke a new confrontation between U.S. peacekeepers and Serbian forces under the control of Yugoslav President Slobodan Milosevic.

"We are committed to providing the Kosovo Albanians with a safe and secure environment, but we are not providing them with strategic cover," said a senior NATO official. "Cross-border raids would hand Milosevic a pretext on a plate."

The operation came just one day after a senior Pentagon official warned that American soldiers might have to confront their former allies in Kosovo this spring. Although U.S. troops exchanged fire with ethnic Albanian militants at one location, no casualties were reported on either side.

U.S. military officials in Europe cautiously portrayed the action as only a first step to rein in the Kosovo Albanians, including former members of the disbanded Kosovo Liberation Army who have been trying to spark a new ethnic Albanian insurgency in the Presevo Valley of southern Serbia, just outside Kosovo.

French peacekeepers, meanwhile, clashed with Serbian protesters in the northern Kosovo town of Mitrovica. At least 15 Serbs were injured when the French troops used tear gas and stun grenades to clear the protesters off a bridge that divides the city into rival zones populated by

nic Albanians and Serbs, the Associated Press reported.

Concerned about the rising violence in Kosovo, President Clinton spoke by telephone with French President Jacques Chirac and called for a cabinet-level meeting of the so-called Contact Group on Kosovo, comprised of the United States, France, Britain, Germany, Italy and Russia, according to Chirac's spokeswoman.

State Department spokesman James P. Rubin, who just returned from an emergency mission to seek the cooperation of Kosovo Albanian leaders, said in an interview that despite the U.S. raids, "we do not believe we are drifting towards a conflict with Kosovo Albanian insurgents."

As a result of his meetings, Rubin added, "I believe that there is a deep reservoir of respect, thanks and goodwill towards the United States, not only among the political leaders but at lower levels as well."

Some military officers took a less optimistic view. "We have now fired the first shot at the Albanian insurgents, and insurgents have a tendency to carry a grudge," said a senior officer involved in the Kosovo operation. "If they come to see us as the enemy, then today was a turning point."

During the 78-day NATO bombing campaign against Yugoslavia last spring, the United States and the KLA were unofficial allies in forcing Milosevic's troops to withdraw from Kosovo.

Although NATO formally disarmed the KLA last summer, former members of the ethnic Albanian force, along with new recruits, have formed small, illegal militia groups in the U.S. patrolled-sector. According to U.S. officials, some have only a dozen or so committed members, and altogether they may be able to muster only a few hundred fighters in the U.S. zone. But the Clinton administration and U.S. commanders on the scene have grown increasingly concerned that the insurgents might stir Milosevic into action.

Arriving by helicopter and in armored vehicles, U.S. Army troops yesterday morning struck at five sites in southeastern Kosovo and seized larger quantities of arms, ammunition, uniforms and documents than on the small-scale searches conducted in the past, U.S. officials in Europe said.

"This was the first time we went after something like an organized military infrastructure, as opposed to searching houses where we suspected someone was hiding a rifle or two," a senior U.S. officer said.

The seizures included 22 crates of ammunition for infantry weapons, 28 hand grenades, two mortars and an assortment of other arms, according to U.S. forces in Kosovo.

Seven specially organized units, each with scores of infantry, conducted the raids together with military police, demolition crews and other specialists, U.S. military officials said. The U.S. forces encountered minefields and booby traps, and they detained nine ethnic Albanians for harboring illegal arms. Dozens of other people were questioned and released, the officials said.

Most of the sites were abandoned farms or villages within 10 miles of the boundary between Kosovo, a province of Serbia dominated by ethnic Albanians, and Serbia proper. In recent weeks militant Albanians have conducted forays around the Serbian town of Presevo, where they claim Serbian policemen have been harassing ethnic Albanians.

"The U.S. forces have dramatically changed their policy in the face of some real trouble, because for a long time they allowed this to be a very porous border with a lot of movement back and forth," said Jim Hooper, Washington director of the International Crisis Group, a nongovernmental organization that monitors world hot spots.

home <http://news.suc.org/> | suc home <http://www.suc.org/> | suc info <http://www.suc.org/sucinfo/> | site map <http://www.suc.org/sitemap.html> | membership <http://www.suc.org/membership.html> | contact <http://news.suc.org/comments.html>
© 1996-2000 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 15 maart 2000 1:01
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth
Onderwerp: The people were the target (http://www.serbia-info.com/news/2000-03/14/17803.h

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/14/17803.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

"Globe and Mail": The people were the target

March 14, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/mdf68776_pristina_m1.jpg>

Death of innocents Sanja, a brilliant, romantic 15-year-old, went out walking one day on a little bridge in a little town in Yugoslavia. She had no reason to think she was in danger, but then the bombs fell. She was 'collateral damage,' one of hundreds of ordinary citizens killed as NATO expanded its targets to include heating plants, power stations -- and small bridges

MARCUS GEE

Saturday, March 11, 2000

Varvarin, Yugoslavia -- IT was Day 68 of the bombing campaign against Serbia when Sanja Milenkovic set out from her house in Varvarin, a sleepy little market town on the banks of the Morava River.

The North Atlantic Treaty Organization was stepping up its air attacks, striving to force a stubborn President Slobodan Milosevic to pull his forces out of Kosovo.

But Sanja wasn't worried. "Don't be silly, Mom," she said when her mother warned her to be careful. "No one is going to bomb this little place."

hose were the last words Vesna Milenkovic was to hear her daughter speak.

Mother and daughter were close. Vesna was just 21 when she gave birth to her first child. Fifteen years later, Sanja had grown into a beautiful and brilliant young woman.

An A student since Grade 1, she won top marks in district, national and federal mathematics competitions, as well as awards in chemistry and physics. She was studying at a special math school in Belgrade, the Yugoslav capital, and she hoped to study math one day at a leading U.S. university such as Harvard.

When Sanja had to stay up late studying, Vesna would crawl into her bed to keep her company. When Sanja solved a particularly hard problem, she would shake her mother awake and cry: "Look, Mom, I did it!"

When she wasn't studying, the two sometimes watched videos together. Sanja liked the dashing American actor Alec Baldwin, but she would watch anything romantic. One of her favorite movies was Ghost, the tearjerker starring Demi Moore and Patrick Swayze.

"She was like my little sister, my best friend," says Ms. Milenkovic, a well-dressed woman with gold earrings and a cellular phone who works as a commercial lawyer for a local furniture company.

When NATO started bombing last March 24, Sanja left school in Belgrade and came home to Varvarin. Ms. Milenkovic says she and her husband, Zoran, believed that "because there are no military targets around and we are such a small town, nothing would happen."

But by late spring, nowhere in Serbia was really safe.

Frustrated by their failure to force Mr. Milosevic out of Kosovo, NATO leaders had more than doubled the number of warplanes bombing targets in Serbia to a total of 1,000. By late May, those planes were flying an average of 585 sorties (individual flights) every day, up from 370 in March and April.

To tighten the screws still further, the Western alliance was widening its definition of what constituted a legitimate military target. In the early days, it hit air bases, military barracks, telecommunications towers and major bridges. By May, it was going after heating plants, electrical power stations, water supplies -- and small bridges.

Varvarin had such a bridge, an old iron structure next to the Orthodox church and the Sunday market. It was there that Sanja was heading on her morning walk.

By the time she set out from her house on May 30, stray bombs had already killed scores of non-combatants.

In an embarrassing series of accidents, NATO hit first a passenger train on a railway bridge (17 killed), then a group of refugees on a road in Kosovo (75), then a marketplace and the grounds of a hospital in the city of Nis (15), then the Chinese embassy in Belgrade (3). Among those killed was a woman in her seventh month of pregnancy on her way to the hospital and a three-year-old who died in an apartment bathroom when a cluster bomb went off outside her window.

The carnage peaked at the end of May, as the strikes were intensified in a last-ditch attempt to bring Mr. Milosevic to heel and avoid a costly ground attack. On May 31, the day after Sanja's walk to the bridge, missiles killed 20 people in a sanatorium in one town and 23 in an apartment block in another.

NATO officials insisted that they were doing their best to minimize "collateral damage," the military euphemism for unintended killings.

But they were also trying to limit the danger to their aircrews, and the two objectives did not always match. To stay out of reach of anti-aircraft fire, pilots often dropped their sophisticated, precision-guided bombs from 15,000 feet, eight times the height of Toronto's CN Tower. Those on the ground seldom saw their attackers.

As a result, the people who gathered at the bridge in Varvarin on that sunny Sunday in May had no warning of what was to come; no idea that, somewhere up in the blue, a bombardier was staring at a video image of their town on his cockpit console, preparing to "lock on" to the bridge and send his missiles speeding toward their target.

Sanja wandered onto the bridge sometime after noon with two girlfriends. The market-day crowd was even bigger than usual because this was Pentecost, the seventh Sunday after Easter, a religious holiday.

At St. Bogorodica Church, just a few steps from the bridge, the local priest, Rev. Milivoje Ciric, was conducting a special service.

No one worried about an attack. It was well known that NATO usually struck at night if civilians might be in danger. Besides, Varvarin was no transportation hub. The 52-year-old bridge may have been the town's lifeline, but the road over it headed west to nowhere. The turmoil in Kosovo was a good three hours drive to the south.

Mr. and Ms. Milenkovic were preparing lunch for Sanja when they heard a loud explosion. It was 1:05 p.m. Ms. Milenkovic immediately picked up the telephone to see if it was working. She knew that the phone lines ran over the bridge. The phone was dead.

She jumped into her car and drove for town, searching the faces of everyone who walked by. When she got to the riverbank, she found it deserted. Everyone who could have run away, fearing another attack. Ms. Milenkovic stood alone on the bank, shouting her daughter's name. Then she saw Sanja.

The girl was lying on a broken slab of the bridge near the river's surface. The slab lay at a crazy angle, so Sanja's head pointed down toward the water and her feet were in the air. She was not moving.

Sanja's friends later told Ms. Milenkovic what had happened.

When the first missiles hit the bridge, the pedestrian section collapsed into the river and the three girls fell with it.

The two friends were injured, one with a broken leg and the other a broken arm. But, by some chance, Sanja remained unhurt. She could have done what many others did and climb up the wreckage off the bridge. Instead, she stayed to help her friends.

Ten minutes after the first attack, the NATO pilot came back to finish his job. The blast from his missiles broke the bridge in two. Four cars plunged into the Morava.

Father Ciric had stopped the church service to go help the wounded. He was decapitated by the blast. Seven others also were killed. The Yugoslav government later published photographs of their bodies in its two-volume White Book, which catalogues the damage caused by the NATO strikes. They make grisly viewing.

ojkan Stankovic was disemboweled by the explosion. Both of Milan Savic's legs were severed at the knees. The right leg of Zoran Marinkovic was torn off. His mother, Milanka, picked it up when she found his body. The photograph in the White Book shows the leg lying on the stretcher beside his body, the foot, still in its black shoe, beside his head.

Sanja was not similarly disfigured. She was struck in the back by flying shrapnel, tiny pieces of twisted metal so hot that they left burn marks on her milky skin. Otherwise, her slender six-foot frame was intact.

When ambulances arrived at the scene, Ms. Milenkovic pleaded with them to help her daughter, but they went first to those who were moving and calling out.

Finally, they put Sanja in an ambulance. Ms. Milenkovic jumped in. Sanja's eyes were still open. Ms. Milenkovic told her to fight, to keep breathing. "It's all right," she said. "Your mother's here."

But after a few minutes, Sanja's eyes closed for the last time. "I knew that she was gone," Ms. Milenkovic says, "but I kept hoping."

At the hospital, where doctors fruitlessly injected Sanja's body with adrenalin in hopes of starting her heart, Ms. Milenkovic thought that she felt a pulse, but then realized she was only feeling her own.

Sanja lay still on the hospital gurney, wearing the white slacks and pink T-shirt she had put on for her walk that morning. She was exactly six months short of her 16th birthday.

But, as NATO ratcheted up its air strikes and widened the range of targets, it became less a campaign against the Serbian military machine and more a campaign against the Serbian people as a whole.

NATO commanders talked openly of bringing the war home to the Serbian public in hopes they would turn against Mr. Milosevic. Thus the strikes on heating plants and power grids. In such a campaign, it was inevitable that many civilians would die.

New York-based Human Rights Watch recently released an exhaustive report on the bombing. It concluded that NATO bombs killed about 500 civilians in 90 separate incidents, more than three times the number of incidents that the alliance has admitted.

Nine of those incidents resulted from attacks on non-military targets that Human Rights Watch called "illegitimate." These include the Radio Television of Serbia headquarters in Belgrade, a heating plant in the capital's suburbs and seven minor bridges with neither major transport or military function -- including the one at Varvarin.

As Human Rights Watch put it, "there is no evidence that the daylight timing of the attack at Varvarin (or on many other fixed targets) was critical to the destruction of the target -- the attack was not directed specifically against military traffic."

After Varvarin, the NATO air commander, Lieutenant-General Michael Short of the United States, directed his pilots not to attack bridges in daylight, on weekends, on market days or on holidays. But by then, the war was almost over. Sanja died just 10 days before the bombs stopped dropping.

But in the cause of saving the Albanians, NATO sacrificed innocents like Sanja.

It also pushed the limits of legality. The Geneva Conventions setting out the laws of war state that attackers must take all feasible precautions to avoid or minimize harm to civilians. Protocol 1,

Article 51, Section 5b specifically prohibits "an attack which may be expected to cause incidental loss of civilian life, injury to civilians, damage to civilian objects, or a combination thereof, which would be excessive in relation to the concrete and direct military advantage anticipated."

That would seem to apply to an attack on a militarily insignificant bridge in broad daylight on a busy market day.

But NATO scorns any talk of war crimes, because of the precautions it took to avoid casualties. As Mr. Shea, the NATO spokesman, said during the war, this was "the most accurate, precise military campaign in the history of human conflict."

Ms. Milenkovic acknowledges that she knows little about the laws of war. "But I know one thing for sure: They had no right to bomb that bridge on that day. This was not a military target. It was a little bridge in a little town."

To help deal with her grief, she puts in long hours at her job. After work, she raises money for a scholarship fund for promising students that has been created in Sanja's name. "It's the nights I'm afraid of," she says, squeezing a tight ball of tissue between dabbing at her eyes.

She carries on, raising her son, 15-year-old Sasa, but doubts that she will ever get over the loss. "A child is an investment," she says. "You invest your time and your feeling and your self to make a grown-up person. Then, in just a moment, it is all taken away."

In her purse, she carries a lock of Sanja's blond hair, still held tight by girlish hair clips. The lock was severed neatly by a piece of shrapnel.

"Sanja was my pride," her mother says, replacing the hair in a heart-shaped box. "She always will be."

Down at the banks of the Morava, the sun beating down on the muddy ground holds a hint of spring. A modern new bridge spans the river, and at one end there is a little memorial to the victims with a message on a brass plaque: "To those who build, not destroy."

Marcus Gee, a foreign affairs writer for The Globe and Mail, reported from Belgrade during last year's bombing and returned to Serbia this month.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 14 maart 2000 0:26
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: The Centre For Peace In The Balkans (http://www.balkanpeace.org/events/index.ht

www.balkanpeace.org <http://www.balkanpeace.org/assets/logow90.gif>
<http://www.balkanpeace.org/assets/bar2-600.gif>

<http://www.balkanpeace.org/index.html>
<http://www.balkanpeace.org/beginner/index.html>
<http://www.balkanpeace.org/about/index.html> <http://www.balkanpeace.org/assets/line3d-115.gif>

<http://www.balkanpeace.org/publications/index.html>
<http://www.balkanpeace.org/library/index.html> <http://www.balkanpeace.org/assets/line3d-115.gif>
<http://www.balkanpeace.org/letters/index.html>
<http://www.balkanpeace.org/cgi-bin/mail_list.pl> <http://www.balkanpeace.org/links/index.html>
<http://www.balkanpeace.org/assets/line3d-115.gif>

<http://www.balkanpeace.org/assets/line.gif> <http://www.balkanpeace.org/assets/line.gif>

THE CENTRE FOR PEACE IN THE BALKANS AND TORONTO AREA SERBS

ARE ORGANIZING A:

COMMEMORATION/DEMONSTRATION

FRIDAY MARCH 24TH

6:00 P.M.

US CONSULATE, 360 UNIVERSITY AVE, TORONTO

On March 24th, 1999, NATO began the bombing of Yugoslavia. The terror lasted 78 days. While NATO was dropping bombs on our people, Serbs in Toronto and all around the world demonstrated against this criminal barbarity.

On March 24th, 2000, we will gather in front of the US Consulate to commemorate the innocent killed and maimed by NATO bombs. We also mourn the death knell of the United Nations and the day that Canada lost its sovereignty.

Please join us.

Friday, February 25,2000 at 7.30 p.m.
University of Toronto, Victoria College
Emmanuel Building , Room 119

The New Totalitarian Society and the Destruction of Yugoslavia

An evening of dialogue
and the launching of Prof. Emil Vlajki's new book

Participants:

Prof. Osvaldo Croci, an associate professor of Political Science at Laurentian University, Sudbury.
Topic: "THE PERILS OF A UNIPOLAR WORLD: NATO politics in Kosovo and Emil Vlajki's The New Totalitarian Society."

Prof. Brian K. MacLean, an associate professor of Economics at Laurentian University, Sudbury.
Topic "THE ROLE OF NEWS MEDIA IN THE SECOND GLOBAL ECONOMY: Lessons from Emil Vlajki's The New Totalitarian Society."

Prof. Emil Vlajki, the author

Prof. Vlajki is a former professor of Political Science at Sarajevo University, visiting and associate professor at Yale, University of Montreal and Ottawa University.

Organized by Association of Serbian Women.
FREE ADMISSION !

Nearest TTC connection: Museum subway ,across from ROM

Serbian people are the victims of a decade long genocidal sanctions regime, the infrastructure of Yugoslavia is in shambles, and over 1 million Serbs are refugees and cannot return to their rightful homes.

During 78 days of NATO aggression, we rose up to state our disgust with the government and its propaganda machinery. Our voice was heard and we did make a difference. However, now more than ever, we cannot stand idly by and simply accept the fate that has befallen our nation. Now is the time to act.

We need your support!

The Centre for Peace in the Balkans
is organizing

WORKING SEMINAR

on Saturday February 12th, 2000, at 12 noon
at St. Sava Serbian Orthodox Church, 203 River St.
(the corner of River and Gerrard).

The meeting will focus on lobbying politicians and the media, writing letters to newspapers and TV stations, and creating ties with humanitarian organizations. We will also make you aware of our plans for the demonstrations and activities for the week of March 24th, the one-year anniversary of the criminal NATO aggression on Yugoslavia.

See you on Saturday!

PUBLIC LECTURE

Cluster Bombs - landmines by another name?

The impact of cluster bombs on non-combatants and post-conflict recovery

Monday, 24th January, 7:30 pm to 9:00 pm
Ottawa Public Library Auditorium, 120 Metcalfe St., Ottawa

with Rae McGrath,
author of a recent study on the impact of cluster bombs
which brought him to Kosovo and Sudan

Rae McGrath is a Nobel Peace Prize Co-laureate as a co-founder of the International Campaign to Ban Landmines. He was instrumental in the establishment of the first wide-scale United Nations mine clearance operations in Afghanistan, is the founder and former director of the international demining NGO Mines Advisory Group, and has worked in many of the worst mine-affected countries in the world.

Co-sponsored by Mines Action Canada and Coalition to Oppose the Arms Trade. For more information: 241-3777 (MAC) or 231-3076 (COAT)

New World Order and the Serbs

Kosovo vs. East Timor: Similarities and Differences

A Lecture by **Bob Djurdjevic**,
Founder of the Truth in Media, Phoenix, Arizona

Date: Saturday, Dec. 11, 1999 at 6 PM
Venue: Canadian Opera House, 27 Front Street East, Toronto, Canada

For additional information about this lecture and/or advance ticket purchases, please contact Mr. Milan Jojkic at (416) 665-6660. Or e-mail him at: milan@globedirect.com <Mailto:milan@globedirect.com>

Shocking Photo Exhibition

78 DAYS OF BOMBING OF SERBIA

When: November 22 - December 04, 1999

Where: University of Toronto, Library, II floor 130 St. George Street,

Official opening on Friday, December 26, 7:30 PM by **James Bisset,** former Canadian Ambassador in Yugoslavia, Albania and Bulgaria.

Admission: Free

Exclusively on our Website

<http://www.balkanpeace.org/events/assets/conference600.gif>

Toronto, October 30, 1999

Report on the Conference <http://www.balkanpeace.org/events/mair-byron.html>from personal angle of Mair Musafija <http://www.balkanpeace.org/events/events/mair-byron.html>

Conference highlights in RealAudio:

Opening remarks by Sir Alfred Sherman

<http://www.balkanpeace.org/library/real/ser_alfred_intro.ram> (1:53)

Michael Mandel - "The Case Against the Bombers" (Introduction: Sinclair Stevens)

<http://www.balkanpeace.org/library/real/mandel.ram> (10:21)

Srdja Trifkovic - "Why it's not just the Balkans"

<http://www.balkanpeace.org/library/real/trifkovic1.ram> Part I (6:54)
<http://www.balkanpeace.org/library/real/trifkovic2.ram> Part II (2:53)

Thomas Fleming - discussion

<http://www.balkanpeace.org/library/real/fleming.ram> (5:51)
byron_conf14.jpg <http://www.balkanpeace.org/events/assets/byron_conf14.jpg>

Q&A:

Why does Academia of North America accept NATO propaganda?
Respond: M.Mandel <http://www.balkanpeace.org/library/real/qa_mandel.ram> (2:32)

Is there conspiracy behind the Balkan tragedy?
Respond: S.Trifkovic <http://www.balkanpeace.org/library/real/qa_trifkovic.ram> (3:14)

<http://www.balkanpeace.org/assets/line.gif> <http://www.balkanpeace.org/assets/line.gif>

<http://www.balkanpeace.org/assets/bar2-600.gif>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 14 maart 2000 0:19
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Last year Yugoslavia strategically defeated Washington (http://www.serbia-info

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/13/17785.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Professor max Sinclair: Last year Yugoslavia strategically defeated Washington

March 13, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>

Belgrade, March 10th - During the NATO aggression on Yugoslavia, Washington was strategically defeated by the Yugoslavs, said Max Sinclair, University of Columbia.

In a text, published at the University, quoted by the Serbian Broadcasting Corp., Sinclair wrote:

"There is more than enough evidence that in June last year Washington accepted Yugoslav conditions, and not vice-versa. From the military point of view, it was obvious that Washington's air campaign had failed. In June, it was too late to start a ground operation in Yugoslavia, before the snow comes. Brussels faced a continuing, hazardous air campaign for additional eight months, until spring. The Alliance, led by the US, would have suffered a breakdown before spring.

Italian, Austrian and Greek air space would probably be closed for the US air force and British RAF, and they would have to attack from remote air bases and local airports in Zagreb, Tirana...

is more significant evidence that the exhausting war, started by Washington, was won by YA Air Defence, and not by the US Air Force.

took years for Pentagon to find out that 900 airplanes and 5000 helicopters were lost in Vietnam. One could expect similar, concerning current US losses. If the economy, based on rice, as Vietnamese, could destroy almost 6000 aircraft, why couldn't technically more advanced Yugoslavia achieve even more success.

It won't be necessary to wait for years for NATO to admit the full scale of losses. There is enough evidence already, which point to the fact that the US Air Force suffered serious damage trying to destroy Yugoslavia.

The US Air Force confirmed that two aircraft type F-117 were damaged by "SAM" missile and could not be repaired, apart from the one that was downed. They stated that one of the fighters was hit by a SAM-3 surface-to-air missile, first applied in 1963. The fact that 37-year-old system could hit an "invisible" airplane indicates that YA Air Defence was capable of dealing with it.

Group of airplanes type A-10, intended for destruction of tanks, was obviously wasting time. They managed to destroy one, out of three tanks that Yugoslavia has lost in Kosovo-Metohija. The other two were destroyed by the so-called KLA. It seams that additional 10 armored personnel carriers were also destroyed by the KLA. How many did NATO destroy? Recently, the US Air Force general Short confirmed to the BBC that his airplanes had to discharge 50 percent of the load, because they failed to locate the targets before loosing all fuel.

There is also evidence that dozens of airplanes, which attacked Yugoslavia, were caught in the AY Air Defence fire and forced to perform emergency landing outside Yugoslavia. Eyewitnesses' evaluations, photographs and current situation in the US Air Force and British RAF indicate that some hundred airplanes may have been damaged and could not be repaired.

Finally, Pentagon never planned a 12-week-long campaign, and until June 1999, most of the destructive missiles were spent. There was no possibility to continue with the same tempo. Yugoslavia was winning the exhausting war, imposed by Washington, which faced a deadlock in an increasingly political surrounding.

Yugoslavs were in a position to significantly improve political solutions, accepted much earlier. Washington had to give up its important military goals, both explicit and implicit. Milosevic's government did not fall. Recognition that Kosovo-Metohija was an integral part of Yugoslavia was codified in the UN Security Council Resolution 1244 for good.

The Interim Administration is within the UN, and not NATO Security Council. The international forces assumed obligation to implement Yugoslav laws in Kosovo. Yugoslav government could move all the prisoners, members of the so-called KLA, and put them on trial. These prisoners remain Yugoslav citizens and have no protection status. Washington silently admitted that they could be tried as plain criminals.

Finally, the Kumanovo accord explicitly states that Yugoslav forces can return and establish security within Kosovo.

Now, Washington brutally ignores its obligations concerning Kumanovo accord, helplessly trying to hide the scale of its failure. This behaviour further discredits Washington in the eyes of other major powers.

Washington failed in its military campaign and had to give up its main political goals in order to establish truce in Kumanovo.

would have been a minor failure, if Washington hadn't been strategically defeated by the oslavs", wrote Max Sinclair, University of Columbia, New York.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 14 maart 2000 0:16
Aan: Annamiek Vermeulen; Dolf Loth; Globalreflexion; Ruza Despotovic
Onderwerp: "NATO brings misfortune on the Balkans" (http://www.serbia-info.com/news/2000-

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/12/17767.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Japan Times: "NATO brings misfortune on the Balkans"

March 12, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/2.jpg>

Tokyo, March 11 (Tanjug) - Today's issue of the paper Japan Times (English edition) runs a text of Doug Bandow, research fellow to the American Kato institute, entitled "NATO brings misfortune on the Balkans".

Bandow criticizes political and military engagement of the U.S in the region and says the American should withdraw from Kosovo and let the Europeans deal with ethnic Albanian separatists.

Bandow emphasizes a series of disastrous decisions by the American administration, saying that, among other things, the U.S. State Secretary Madeleine Albright was more interested in bombardment of Serbia, than in peaceful solution of Kosovo problem.

The bombardment was a political failure, claims Bandow, backing up his words with the latest request that more NATO troops should be deployed in Kosovo. Serbs are forced to flee Kosovo in great numbers, while those who had remain there, including Croats, Romanies, Jews and other non-Albanians, are being killed, kidnapped, robbed... Orthodox churches and monasteries have

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: dinsdag 14 maart 2000 0:18
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Why was Italian General Maccaroli Really Replaced? (http://www.serbia-info.com

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-03/12/17777.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Why was Italian General Maccaroli Really Replaced?

March 12, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/1.jpg>

By Velizar Jovanovic

Pristina, March 12 - The latest replacements of KFOR officers in Kosovo and Metohija, among them Italian General Silvio Maccaroli, have started serial exposing of Western politicians and military establishment-members, whose smutty business the war in Kosovo and Metohija has obviously well served.

Cunningly concealing themselves behind their functions and taking advantage of the military force assigned to them, main protagonists of the crisis in the Balkans do not allow the slightest accusations to be brought up against their dirty workings. Anyone who dares to comment on anything, point out an irregularity or condemn something is swiftly replaced.

General Silvio Maccaroli, who was removed from his duties and returned to Rome at the end of February on account of his severe criticism of the behaviour of America and the international forces' activities in Kosovo and Metohija, was not the first nor the last in an endless row of "sinners" who have been taking the rap.

Before Maccaroli, a similar destiny came to: UNPROFOR Commander for former Yugoslavia Satish Nambiar, head of UNPROFOR headquarters for Bosnia and Herzegovina - Canadian

General Luis Mackenzie, special envoy of Secretary General of the UN for former Yugoslavia Iasushy Akashy and first KFOR Commander in Kosovo and Metohija - British General Michael Jackson.

General Maccaroli does not seem to have been able to stay afloat the rolling waves of American dirty politics, either. The code of officers' honour, the sense of justice, personal honesty and love of the truth, along with everything he had perceived, noticed and seen through during his sojourn in Kosovo and Metohija "compelled" him to speak up. He spoke openly, honestly and without bias of the crisis in Kosovo and Metohija as a burning problem of the Balkans, Europe and even the world.

With his public statements, evaluations of the true state in Kosovo and Metohija and his justified accusations against the Western allies, he has revealed the propaganda-woven "cloak" and released before the public eye part of the captive truth.

Certain Western media only reported parts of General Maccaroli's statements, evaluations and disapproving, in accordance with their strictly controlled program and work milieu - just as much as was necessary to accuse the "victim" and justify the "executioner's" proceedings.

However, even the little that was circulated in public is enough to confirm American military and political arrogance in Kosovo and Metohija and in international relations on the whole, as well as the international community's inability to control the USA.

Kosovo and Metohija is an obvious example of ethnic cleansing and direct endangerment of all members of the non-Albanian population, closely surveyed as it is by the UNMIK, the KFOR and other military and civilian structures allegedly supporting a multiethnic Kosovo and Metohija, a peaceful and dignified existence and the return of all expelled persons to their homes.

Kosovo and Metohija has become the melting pot and sanctuary of inveterate terrorists, criminals, mobsters and other outsiders and mercenaries - ethnic Albanian from Kosovo and Metohija, southern Serbia, Albania and Macedonia, as well as mudjahedins from the Moslem countries, from the Middle East to the faraway Chechnia and Azerbeijan alike.

The Mafia has linked and, through various forms of corruption, entangled numerous members of the UNMIK and the KFOR - from ordinary soldiers to high-ranking officers - into its web. In such conditions, with no state-controlled judicial and law system, anything goes.

Arms-, narcotics- and other restricted and deficit merchandise smuggling, prostitution (the main clients being members of the KFOR) and white slavery, with ancient manners of money laundering, are very profitable and widespread businesses.

The so-called KLA, with the aid of the Albanian mob and the Tirana secret police, keep bringing large quantities of arms into Kosovo and Metohija, through illegal channels. The majority of the arms (which is brought from Turkey, via Albania) are of American and Israeli manufacturing. The money comes from drug smuggling and racketeering of wealthy people and businessmen, all of them ethnic Albanians from Kosovo and Metohija.

The so-called KLA, the ethnic Albanians from the vicinity of Serb enclaves and terrorists in their training centres are then armed with these weapons. The remainder is deposited in the secret storehouses of the so-called KLA.

Kosovo and Metohija has become one of the main points for drug-smuggling towards Germany and other countries of the European Union, on whose markets the drug-trafficking "business" is completely controlled by Albanians. The evaluations that a few hundred kilos of narcotics are transported through Kosovo and Metohija via secret channels for the Western European markets

almost every day are quite real when one knows that fifty to one hundred kilos of narcotics are confiscated on every occasion when singular examples of smuggling are discovered.

Terrorism and criminal of the worst kind invariably follow the drug trafficking. The abductions of under-aged ethnic Albanian girls (often children barely ten years of age), who are then sold into white slavery or taken to the Western European prostitution-market with glittering promises, are very profitable. This is how tens of thousands of ethnic Albanian girls from Kosovo and Metohija have found their way to the brothels, nightclubs and street walks of Western Europe.

Albanian pimps, who persuade "local" women and abduct young ethnic Albanian girls, whom they then transport to the countries of Western Europe and sell for three-four thousand German marks a head, are the ones to gain the largest profit in this unhonourable business.

KFOR members are daily "mute" witnesses of this dirty dealing. "Good services", "guarantees" and the outward aid of certain KFOR officers are very well paid for by wealthy Albanians and the Albanian narco-mob. The better the business got, the bigger the corruption became. It spread to an ever-increasing number of officers and KFOR units and has reached all the way up to the command structures. In case the cooperation was denied or cut short, explosive showdowns and open conflicts between the KFOR and Albanian mobster took place.

On account of all this - as well as other personal problems of soldiers and officers and the internal problems of certain units - the KFOR has been showing signs of numerous negative effects. Its inability and lack of success in the fulfilling of assignments, the rumours of the Yugoslav Army's preparations for an assault on Kosovo and Metohija, the feeling of fear and hopelessness all incur deserting and lack of discipline within the KFOR, where deserting of one's unit, drunkenness, drug-addiction, self-imposed injuries and other forms of antisocial behaviour among the soldiers is becoming more and more prominent.

Everything that has been going on in Kosovo and Metohija, which General Maccaroli noticed well during his sojourn in the KFOR Command in Kosovo and Metohija, has become too troublesome for Western high officials, spokespersons and propagandists of Western democracy. This is why General Maccaroli was really replaced.

General Maccaroli merely scraped the tip of the filthy iceberg that is stranded in the Kosovo and Metohija plain while floating to the West and will, hopefully, brake up and melt where it is, thanks to internal tension, the centrifugal forces and outer eruptions.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Bijeenkomst ter gelegenheid van de eerste bommen op Joegoslavië.

Het Comité 'NAVO NEE!' biedt ieder die zich over de aanval op het soevereine Joegoslavië en de rol van de 'vrije onafhankelijke' westerse media zorgen maakt de mogelijkheid om daarover van gedachten te wisselen op:

Zaterdag 25 maart 2000
Buurthuis VERZET
Hembrugstraat 156
Amsterdam
vanaf Centraal Station bus no. 22

PROGRAMMA

19.30 Welkom
19.40 Videofilm "Onder de bommen van de Navo, 15 Belgen in Joegoslavië". (een reisverslag)
20.30 Toelichting op de film door Michel Collon. (journalist en deelnemer aan de reis)
20.45 Pauze.
21.00 Discussie o.l.v. Wil van der Klift.

22.00 Sluiting.
Een vrijwillige bijdrage wordt op prijs gesteld.

Herman de Tollenaere

My Internet site on Asian history and "new" religions:

http://stad.dsl.nl/~hermantl/

See also SIMPOS, information on occult tendencies' impact on society:

http://www.stelling.nl/simpos/simpoeng.htm

Uitvoering VN resolutie over Joegoslavië
Stop het geweld in Kosovo
NAVO uit de Balkan-vrede nu!
Recht op veilige terugkeer voor vluchtelingen uit Kosovo
Toelating van vluchtelingen uit Kosovo in EU landen
Onderzoek naar NAVO oorlogsmisdaden
Nooit meer Balkan oorlog
Stop embargo Joegoslavië

Meer weten? Balkan Vredescoalitie, Sloterkade 20, 1058 HE, Amsterdam. Tel. 020-6151122
E-mail: office@globalreflexion.org
Internet: <http://www.geocities.com/vrede_nl>

Herman de Tollenaere

My Internet site on Asian history and "new" religions:

<http://stad.dsl.nl/~hermantl/>

See also SIMPOS, information on occult tendencies' impact on society:

<http://www.stelling.nl/simpos/simpoeng.htm>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: woensdag 15 maart 2000 0:32
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: Fw: Vrijdag 24 maart 2000, 12.30 uur Malieveld, Den Haag: herdenking bombardementen op Joegoslavië

----Oorspronkelijk bericht----
Van: Herman de Tollenaere < hermantl@stad.dsl.nl <mailto:hermantl@stad.dsl.nl>>
Aan: bricmont@fyma.ucl.ac.be <mailto:bricmont@fyma.ucl.ac.be> < bricmont@fyma.ucl.ac.be <mailto:bricmont@fyma.ucl.ac.be>>
Datum: dinsdag 14, maart 2000 2:08
Onderwerp: Vrijdag 24 maart 2000, 12.30 uur Malieveld, Den Haag: herdenking bombardementen op Joegoslavië

Vrijdag 24 maart 2000, Stille tocht,12.30 uur Malieveld, **Den Haag**
*Ter herdenking van het begin van de NAVO-bombardementen op **Joegoslavië***
De tocht loopt langs de ambassades van de Verenigde Staten, Engeland, Frankrijk, Duitsland, en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, waar petities zullen worden aangeboden
Daarna langs het Vredespaleis, om op het Malieveld te eindigen
Komt Allen

Stop NAVO-oorlogspolitiek op de Balkan! Demonstreer mee

De **oorlog** van de NAVO tegen **Joegoslavië** vanaf 24 maart 1999 **schond** het internationaal recht. Die "**humanitaire**" oorlog kostte duizenden **burgerdoden**, honderdduizenden **vluchtelingen**, en **verwoestte** economie en milieu. Sinds juni vorig jaar zijn NAVO troepen, waaronder **Nederlanders**, in **Kosovo**. Zij **schenden** de **VN-resolutie**, die **vrede** zou moeten brengen. **Geweld** van de Albanese UÇK, bondgenoten van de NAVO, kostte meer dan duizend **doden** en minstens 300.000 **vluchtelingen**: niet-Albanezen en Albanezen, die een **andere** mening dan het UÇK hebben. De moskee van de **Roma** ("zigeuners") van **Kosovska Mitrovica-Zuid** werd, met de imam en andere mensen er in, in **brand** gestoken; samen met ruim 1500 Roma-huizen in die wijk. Honderd Servisch-Orthodoxe **kerken** zijn verwoest.

Even leek het, of de **militaire uitgaven** niet meer voortdurend zouden stijgen. Maar de NAVO-baas Lord George **Robertson** zegt ons nu: 'Vergeet het **vredesdividend** maar.' De regeringen van Nederland en de andere NAVO-landen willen de **bevolking**, met name diegenen met **lage** uitkering of loon, geld **afnemen**. Veel geld voor het **oorlogsdividend** van wapenondernemingen en andere grote **concerns**, die **belang** hebben bij agressieve politiek. Agressieve politiek: bijvoorbeeld richting **Trepca-mijnen**, vlak bij Kosovska Mitrovica. Politiek, die kan leiden tot alweer **burgerdoden** in Kosovska Mitrovica of **Montenegro**; in **Irak** of **Colombia**. We moeten dit militarisme **stoppen**!

Daarom:

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zondag 27 februari 2000 19:27
Aan: Ruza Despotovic
Onderwerp: L'Humanite and Le Mond - The Differences between and Incapability of KFOR and

L'Humanite and Le Mond - The Differences between and Incapability of KFOR and UNMIK

February 26, 2000

Drastic evidence of KFOR and UNMIK incompetence <http://www.serbia-info.com/g3/images/mdf338m.jpg>

Drastic evidence of KFOR and UNMIK incompetence

Kosovska Mitrovica, February 25 (Tanjug) - The KFOR seems to be willing to give protection (even armed protection) only to those forced to flee Kosovo and Metohija before the ethnic Albanian extremists.

Many all around the world now agree with that conclusion, and latest reports of the shipping of extra forces to KFOR are, according to Western analysts, a mere attempt at justifying the failure of both the international security and the civilian mission in Kosovo and Metohija.

There are more than thirty-seven thousand soldiers from thirty-six countries in Kosovo and Metohija at the moment. Of that, there are 5400 Americans, 4200 Italians, 3900 Germans and as many French, 3000 British and 3150 Russians.

Besides this, the KFOR also consists of 1100 Greeks, 1000 Norwegians, 1100 Canadians, 1400 Dutch, 900 Spaniards and 1300 soldiers from the United Arab Emirates.

Many now pose the question of whether an international security mission consisting of such diverse elements can succeed in maintaining and keeping the peace in Kosovo and Metohija.

Parisian Le Monde answered these days stating that the thirty-seven thousand KFOR members coming from thirty-six countries, with huge differences in professional readiness, resemble the by-passers at a Turkish caravan seray rather than a unique army with precise duties.

The case of Kosovska Mitrovica has shown in a drastic manner all the differences and incapability of the KFOR, as well as the Civilian Mission of the UN (the UNMIK) to grapple the problems of Kosovo and Metohija in a proper way and solve them in accordance with the Resolution No. 1244 of the Security Council of the UN.

It is no secret that commanders of national shipments refer to their capitals for special and delicate missions - not the unique command in Pristina.

The situation is none the better in the civilian sector, either. The international presence in Kosovo and Metohija could be represented as a Grecian temple in which KFOR is the basis and UNMIK, UNHCR, OSCE and EU are the pillars.

Those in possession of internal knowledge claim that the coordination between these "pillars" is so bad that it must reflect on the overall situation in Kosovo and Metohija. In the past eight months, meaning since their arrival in Kosovo and Metohija, Serbs and other non-Albanians were mostly the ones to take the rap. That is why many are now asking how far the "temple" will last in Kosovo and Metohija and if it is up for demolition.

The more and more evident breach within the KFOR - however much the West might be trying to hide it - reveals many other things as well, including the background of the NATO aggression on Yugoslavia. The bombing of Yugoslavia, which came after the Rambouillet and Paris dead end, was a fatal mistake for no other reason than that Europe, giving way to American demands, agreed to start a war while pretending that it would solve the problem of the coexistence of ethnic Albanians and Serbs in Kosovo and Metohija, which was, however, political in nature rather than anything else.

"Only a political solution, however uneasily attainable, can stop the crisis", concludes L'Humanite and backs up the conclusion with concrete examples:

"Negotiations have been on for decades now, with some success and a lot more failure, concerning the Middle East and the status of Northern Ireland, even though the results are not visible. Still, it is the only road possible, and that was exactly the road not taken in the case of Kosovo and Metohija."

And so it came to the "case" of Kosovska Mitrovica. This "case" has gained such magnitude that even now the entire situation of Kosovo and Metohija can be judged according to the events in Kosovska Mitrovica. Because this town reflect just like a mirror all that has been happening - and still is happening - all over the province - ethnic Albanian extremists have already expelled some 350 thousand Serbs and other non-Albanians from Kosovo and Metohija and are now trying to do the same with the ten thousand Serbs in Kosovoska Mitrovica.

Ethnic Albanian extremists want an ethnically clean Kosovo and Metohija and a forceful secession of the province. The Americans are getting more and more helpful, according to the evaluations of Western analysts.

The Europeans realise all the lethalness of such a scenario, warn of the danger and imbecility of the idea of an independent Kosovo and Metohija, but they only incite ethnic Albanian extremists with their passiveness and meaningless tolerance towards them.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zondag 27 februari 2000 19:26
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: The Junge Welt - "Wesley Clark Mass Murderer" (http://www.serbia-info.com/news

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-02/26/17467.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

The Junge Welt - "Wesley Clark Mass Murderer"

February 26, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/vesli_klark2306m.jpg>
"Wesley Clark Mass Murderer"

Bonn, February 25 (Tanjug) - The leftwing Junge Welt newspaper of Berlin today severely criticized the pompous solemnity, which the Bundeswer (the German army) occasioned in Germany's capital last night in honour - quote - "of a mass murderer, General Wesley Clark".

"German Minister of War Rudolf Sarping could not allow himself to miss the opportunity of pompously - with drums, trumpets and torches at the Julius Leber barracks - escorting the man responsible for the planning and realisation of last year's aggression on Yugoslavia - including the bombing of bridges, hospitals and groups of refugees", emphasizes the Junge Welt in its commentary.

General Clark was Germany's guest last night on the occasion of his withdrawal (which was sooner than was anticipated) from the position of chief of the NATO in Europe, on the third of May of this year to be exact.

Before the military festivity criticized by the Junge Welt, General Clark spoke with German Councilor Gerhardt Schroeder and Chief Inspector (corresponding to Superintendent of the Headquarters) of Bundeswer, General Hans Petr von Kirhbach.

"General Clark's goal, considering the approaching anniversary of the NATO aggression on Yugoslavia, is to cover the unaccomplished war goals of the NATO with the dust of oblivion and also to camouflage KFOR's permanent successlessness in Kosovo and Metohija by looking for the alleged guilty party on the other side", writes the Junge Welt.

The newspaper emphasizes that the terror and ethnic cleansing of Kosovo and Metohija date

back to the arrival of the KFOR to the Serb province which is reportedly "no wonder considering that the NATO was serving under the separatist so-called KLA as its military aviation".

"Clark's latest plans of marching in and then charging, which refer to the northern part of Kosovo and Metohija fit in with the ethnic Albanian concept of an ethnically clean Kosovo and Metohija. It is also clear that few can yet be fooled by Clark's little game of terms, since he labels his anti-Serb intervention (in Kosovska Mitrovica) - multiethnic flosculas", concludes the Junge Welt.

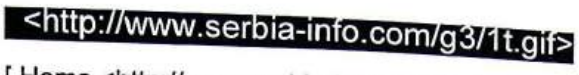

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zondag 27 februari 2000 19:26
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: Americans are bullies, Kouchner humiliates Italy (http://www.serbia-info.com/n

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-02/25/17463.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

"Corriere Della Sera" - Mazarolli: Americans are bullies, Kouchner humiliates Italy

February 25, 2000

Commercial occupation of Kosovo and Metohija <http://www.serbia-info.com/g3/images/km1.jpg>
Commercial occupation of Kosovo and Metohija

Rome, February 25 - KFOR Deputy Commander, Italian General Silvio Mazarolli expressed his discontent with actions of KFOR, especially with actions of US KFOR, as well as with actions of Chief of UN Civilian Mission Bernard Kouchner.

General Mazarolli said in his interview to Milano magazine "Corriere Della Sera" that he didn't believe quick improvement of the situation in Kosovo. Also, he pointed out that the Americans have their own games, which are different from our mission. "What is behind that - I won't say" - stated General Mazarolli.

"The Balkans used to be our zone of influence. Now, the Germans tricked us with their foxy politics. The Spanish, who control Western Kosovo with us, make problems as well", says General Mazarolli, accusing Italian foreign policy for insensibility.

General Mazarolli gave also few examples like absence of trains, which he wanted to have for renewal of Kosovo railway system, or deprivation of financial aid to "Simit" system, what is the abbreviation of "Fund for Civil and Social Activities of KFOR", as the Milano magazine explains.

Italian General also said that "Simik" was created for totally different purpose. "Simik" is nothing but a way of commercial occupation of Kosovo, said the Italian General who complains that the Italians are on minimum, while the others spend a lot.

He also pointed out the arrogant behaviour of the Americans, which is based on force. "That

American way is not the best one for creation of dialogue", said the Italian General.

Reporter of "Corriere Della Sera" gave a sample of inferiority of the Italian foreign policy, which faces outrageous humiliation - Bernard Kouchner refused to meet four times in one month with Deputy Chief of the Italian diplomacy, Marco Miniti.

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> |
Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 21 februari 2000 23:33
Aan: Ruza Despotovic; Globalreflexion
Onderwerp: Albanian terrorist attacks on KFOR not a surprise (http://www.serbia-info.com/

www.serbia-info.com/news
<http://www.serbia-info.com/index.html>
<http://www.serbia-info.com/news/index.html>
CIVIL ISSUES <http://www.serbia-info.com/news/civil/index.html>
POLITICS <http://www.serbia-info.com/news/politics/index.html>
MILITARY <http://www.serbia-info.com/news/military/index.html>
KOSOVO AND METOHIA <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
ECONOMY <http://www.serbia-info.com/news/economy/index.html>
CULTURE AND RELIGION <http://www.serbia-info.com/news/culture/index.html>
SPORT <http://www.serbia-info.com/news/sport/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/blue-bottom.gif>

Guide through Kosovoand Metohia <http://www.serbia-info.com/news/kosovo/documents/index.html>

Print this page! <http://www.serbia-info.com/cgi-bin/printpage?filename=/news/2000-02/20/17359.html>

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif> <http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>
<http://www.serbia-info.com/g3/header.gif>
<http://www.serbia-info.com/news/kosovo/index.html>
<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

Albanian terrorist attacks on KFOR not a surprise

February 20, 2000

KLA terrorists in conflict with French KFOR <http://www.serbia-info.com/g3/images/kosovobj.jpg>
KLA terrorists in conflict with French KFOR

Brussels, February 19th - Albanian terrorist sniper attack on French troops in Kosovska Mitrovica was not a big surprise, because they will treat the same way everyone who stands in their way of carrying out a new goal, ethnically cleansed Kosovo, says the Anti-war movement analysis published in Brussels today.

According to the analysis, the largest number of crimes since June last year occurred in February this year; even ten killings per day were reported, in spite of KFOR, NATO and UNMIK's head Bernard Kouchner's claims that the situation is "getting better".

The Anti-war movement analysis stresses the most characteristic fact in the latest eruption of violence - NATO troops and Albanian terrorists shot at each other.

During the conflict in Kosovska Mitrovica, the Albanians wounded two KFOR soldiers, while the "peacekeepers", answering to the attack, killed one KLA sniper and wounded four others. Later on, NATO stated that KFOR troops arrested some 40 participants in the bloody riot.

The conflict with the peacekeepers, according to the analysis, is no surprise, for it is quite obvious for everyone, even the KFOR troops, that Albanian terrorists and their leaders will stop at nothing in their ethnic cleansing of Kosovo.

The intelligence data, forwarded also to the UN Civil Mission, confirm that the so-called KLA separatists have not yet been disarmed, as the official Washington claimed. On the contrary, "KLA members have kept practically the entire previous military structure and hidden enough weapons to start another war", warns the analysis.

For this reason, the leaders of the so-called KLA will turn against all who stand in their way. The consequences are such that two young French soldiers, who came to the province as the peacekeepers, are now lying in the hospital, says the report.

Besides, NATO leaders in Belgium estimated recently that the members of KLA obviously tried to speed up political events and continued to eliminate certain people, Serbs and impartial Americans, who stand in their way.

Furthermore, members of the so-called KLA, according to the Macedonian newspapers, own a branchy network in the former Yugoslav republic. As it was stressed, they are waiting for a suitable moment to connect with the units in Kosovo and Albania, after a series of organized attacks planned for the next spring.

Finally, the western media are giving more and more attention to the moving of the Albanian terrorists outside the territory controlled by KFOR to the southern Serbia, where they committed numerous crimes.

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: donderdag 30 maart 2000 0:30
Aan: Ruza Despotovic; Herman TI; Globalreflexion
Onderwerp: 3 (http://news.suc.org/bydate/Mar_28/3.html)

<http://news.suc.org/> [redacted]

Search suc.org:
[redacted] <http://news.suc.org/images/black1px.gif> Choose S.U.C. Page About S.U.C. S.U.C. Activities News from Serbia Kosovo Crisis Bosnia, Croatia Help children BLAGO Fund Serbian History Serbian Art Book Library Become a member
<http://news.suc.org/images/black1px.gif> <http://news.suc.org/images/suc_grb.gif>

<http://news.suc.org/images/1px.gif>

One of us against ten, Emperors-clothes, Mar 27

>From Trouw, 27 March, 2000

By Abe de Vries

Kraljevo - In a restaurant in the city of Kraljevo in Central-Serbia, not far from the airbase where he's stationed, flight-captain Vlatko Petkovic shows pictures of himself in action. There's something of the glamour of Hollywood movies like 'Top Gun' in them. In spite of the war with NATO, the Serb can smile about that comparison.

The first pilot of the Yugoslav airforce to give an interview to a Western newspaper about NATO's attacks on Serbia last year, says he will only talk about his personal experience: military secrets and political themes are off limits.

The 30-year old airman - Petkovic is not his real name - has lost friends in the war. Pilots like him. "These were very special guys," he remembers them. "They knew they didn't stand a chance, and still they took off. Try to imagine the sound of all those NATO planes, and there goes a collegue into the night. All by himself. To do something, to do anything. It was one of us against ten of them. Call it courage, call it madnes, but we saw no other way. Each of us was prepared to climb into the cockpit and go."

In their group, the pilots had spoken many times about the threat of war. In the beginning of October, 1998, when the Holbrooke-Milosevic accord hadn't been signed yet, all Yugoslav airbases were put on alert, although at that time the pilots didn't think anything would happen. "I couldn't believe NATO would bomb us. I was convinced something like that would only happen in far away countries, in Africa. We thought no political reasoning could justify such an agression against our country."

After the failure of Rambouillet at the end of February last year, suddenly everybody was alert. According to Petkovic, the Yugoslav airforce had prepared itself excellently when the first bombs fell. "All our equipment had been moved and brought to safer places. Yes, also our aircrafts. I can't tell you more about that. It's classified information."

One of the planes he flies is the J-22 Orao, [Eagle] a Rumanian-Yugoslav fighter-bomber, equipped with American televison-guided Maverick-missiles. And he also flies the Super Galeb [Seagull] G-4, a trainer which can also be used in bombing missions. Neither type of plane saw much action in the Kosovo war. The only airplane in the Yugoslav airforce which can, perhaps, compare with NATO's F-15's, F-16's and F-18's is the Mig-29.

"I didn't fly any missions during the war." The pilot is very sorry for that. To be grounded, to wait for an assignment, for him that was maybe the most difficult experience. "We hoped for a miracle to happen, so we could fly. Because that's what we're trained for. We all felt that something was expected from us. We are trained to protect our families and our children."

The Yugoslav pilots, he says, could have shown their capabilities in the air, had they had technically better aircraft with more modern electronic equipment at their disposal. Now, confronted with NATZO's air superiority, most of them had to bite their nails in shelters and underground operations centers. At first, Petkovic was afraid that many of his collegues would get demoralized because they all were aware they couldn't defeat Nato militarily. Maybe they would desert.

But that didn't happen. "Our pilots work for low pay. But their job, unlike in Western countries, is a matter of honour, family and patriotism. It's not just work. This, and the fact that we were all so close to death, brought us together." He has heard about a collegue who had already gotten all the papers to emigrate to the West, and who had been relieved of all his military duties. Still, when the war started he stayed in the airforce and risked his life.

According to Petkovic, with all the technological superiority of NATO the alliance didn't impress the Serbian airmen very much. Speaking like a professional, without a hint of triumphalism or frustration, he says he'd expected more of by far the most powerful alliance in the world.

Many times the enemy pilots didn't seem to know exactly what to hit. They flew at a high altitude, so as to stay outside the reach of the Yugoslav flak, and this damaged their effectiveness a great deal.

"Not even half of the planes in my squadron were destroyed. In spite of all those Western experts who said we were like sitting ducks, their pilots felt unsure. They were nervous, afraid. We could see that because of the many mistakes they made."

At home, he tries to explain to his children that not all people in America are bad. He tells me that during the war, nobody harmed Albanians in Serbian cities. "We are not a people who by definition spread hatred."

He bought a model kit of a fighter airplane for his son. An F-16.

[redacted]

home <http://news.suc.org/> | suc home <http://www.suc.org/> | suc info <http://www.suc.org/sucinfo/> | site map <http://www.suc.org/sitemap.html> | membership <http://www.suc.org/membership.html> | contact <http://news.suc.org/comments.html>
© 1996-2000 Serbian Unity Congress.

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: maandag 21 februari 2000 23:36
Aan: Globalreflexion; Ruza Despotovic
Onderwerp: Peacekeepers hunt - "honeymoon" days between KFOR and ethnic Albanian terroris

Peacekeepers hunt - "honeymoon" days between KFOR and ethnic Albanian terrorists are over

February 17, 2000

<http://www.serbia-info.com/g3/images/1.jpg>

Not only security forces (KFOR), but also the UN Civil Mission (UNMIK) faces new problems in Kosovo, which forced even Bernard Kouchner, who supported "peaceful coexistence" concept, to admit to his associates that he "had enough" of the so-called KLA leaders, says London Sunday Times.

An American KFOR soldier is recovering from wounds he suffered in the shooting with Albanian terrorists while he was on guard in Gnjilane, three Albanians were arrested after they opened fire on Norwegian soldiers near Obilic, a vehicle carrying Russian soldiers run into a contact mine planted by Albanians.

However, the situation in Kosovo is extremely tense and dangerous and no one knows for sure when the problems will be solved in this town, where Albanian snipers wounded two French soldiers on February 13th.

This poses the conclusion that "honeymoon" days between KFOR and UNMIK on one side, and Albanian terrorists and separatists on the other side are over. Until recently, Albanian extremists cheered KFOR members as "liberators", today they shoot at them.

here are some opinions that "peacekeepers", that is KFOR members hunt has started in Kosovo and that the worst is still to come. Naturally, there were previous incidents between Albanian terrorists and KFOR members, but mostly sporadic or accidental ones. Today the situation has completely changed for the members of so-called KLA openly threat and shoot at KFOR soldiers.

Thus the civil and security mission in Kosovo found itself in a rather strange situation. Both missions betrayed the hopes of the Serbs in Kosovo from the start for they allowed the Albanian terrorists to carry out ethnic cleansing of the southern Serbian province. However, those missions now even betray the hopes of the Albanian separatists and terrorists who thought they would have open space for independent Kosovo after the ethnic cleansing.

Under the circumstances, the West found itself in a rather unpleasant situation. KFOR soldiers have more and more problems in dealing with Albanian terrorists and their demands and intentions for totally ethnically cleansed Kosovo. The West can not accept such demands, for it would have to explain to its public why it started the aggression against a sovereign and independent country on March 24th. As the matter of fact, this kind of questions are being already asked even in Washington, London, Berlin...

According to numerous analyses, which appear throughout the world on almost daily basis, the West has only two solutions.

The first is to withdraw its forces from Kosovo and hand over its civil and security component to Serbia and Yugoslavia. The second option is that KFOR and UNMIK completely change their acting in Kosovo and consistently implement the Resolution 1244 of the Security Council.

This Resolution has been violated many times to date, the consequences of which can be seen today.

The problem is that the West, considering its actions, does not know what to do in Kosovo, though that was clear from the start - it was supposed to fight terrorism, not to participate in that evil.

It seems the opinion, that the joint life of Albanians and Serbs in Kosovo is practically not possible, is prevailing. Due to this, western "policy of reconciliation" creators more often say, "pragmatism must be above the idea of reconciliation and justice".

"There is no point in trying to deal with this until people are allowed to talk freely in Serbian language in Pristina", said these days a western diplomat, adding that Serbs have to have "some place where they will feel safe", as in the northern part of Kosovska Mitrovica.

However, this king of "pragmatism" conceals a dangerous idea and intention - to divide Kosovo, which means forceful change of a sovereign and independent country's borders. That opposes the Resolution 1244 and all the documents of the Organization for European security and cooperation.

<http://www.serbia-info.com/g3/1t.gif>

[Home <http://www.serbia-info.com/index.html> | Encyclopedia <http://www.serbia-info.com/enc/index.html> | Facts&Figures <http://www.serbia-info.com/facts/index.html> | News <http://www.serbia-info.com/news/index.html>]
Copyright © 1998, 1999, 2000 Ministry of Information
Email: mirs@srbija-info.yu <mailto:mirs@srbija-info.yu>

Despotovic, Ruza

Van: Despotovic Ruza [despot@wishmail.net]
Verzonden: zaterdag 18 maart 2000 3:14
Aan: Ruza Despotovic; Herman Tl; Globalreflexion; Dolf Loth; Annamiek Vermeulen
Onderwerp: Jasenovac | The Conspiracy (http://www.serbianna.com/jasenovac/index.html)

go to serbianna.com | HOME <http://www.serbianna.com>
<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif>

[redacted]

Testimonies <http://www.serbianna.com/jasenovac/testimonies.html>

[redacted]

<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif> The Conspiracy
<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif>
<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif>

Jasenovac, Then and Now: A Conspiracy of Silence
By Wm. Dorich

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/child20805.gif>The American lexicon of the 1940s included such repugnant words as "Japs, Kikes and Pollocks." I remember those days my father was an immigrant coal miner, and I was automatically addressed by the bigoted word "Hunky." Today, in more subtle ways, name calling still haunts modern society. In the contemporary context it has been easy for Americans to deny knowledge of the Holocaust as though Auschwitz and Jasenovac were a mere anomaly of history but they are naive, millions have been killed since Nuremberg. Today, it is politically incorrect to attack blacks, Asians, Arabs and homosexuals, but perfectly acceptable to attack a Serb - a name that has become synonymous with evil. Terminology that demonizes Serbs with collective guilt thrives. Secretary of State Lawrence Eagleberger said "Serbs are not too smart," and Richard Holbrooke unashamedly called Serbs "murderous assholes." (1) Morton Kondracke called Serbs "bastards" (2) on national television, while Senator Biden used CNN to inform the world that Serbs were "illiterates and degenerates." (3) The Serbians have been denied food and medicine for the past 5 years in a process known as "negative earmarking." (4) This can only be described as GENOCIDE by SANCTIONS. (5) This conference will surely expose one important reality that Jasenovac was not a symptom, but the full-blown disease of manifest hatred.

s century, in which the word genocide was coined in 1944, "there is not a pen capable of describing the horror d terror of the atmosphere at Jasenovac. It surpasses any human fantasy. Imagine Hell, the Inquisition, a terror more dreadful than any that ever before existed anywhere, run by bloodthirsty wild animals whose most hidden and disgusting instincts had come to the surface in a way never before seen in human beings and still you have not said enough."(6_ Jasenovac screamed out at the world and nobody heard that Serbs were the victims of "the greatest genocide, in proportion to a nation's population,"(7_ in WWII, as Jasenovac became the "Yugoslav Dachau."(8)

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/stamps1.gif>Today, journalists conceal the fact that Serbia lost half of her adult male population in WWI their losses 23 years later at Jasenovac would pain the Serb psyche for the remainder of this century - a century that witnessed the slaughter of more than 170 million victims, beginning with the first genocide in 1907, when the Germans liquidated 120,000 Tanzanians - followed in 1922 by the first Holocaust in Asia Minor, where Turkey massacred 3.5 million Armenians and Greeks. In my generation when "never again" was repeated like a mantra, 30 million Chinese and Russians were liquidated in the 1950s and 60s with impunity, followed by 1.7 million Cambodians in the 1970s, and 2 million Sudanese and Ethiopians in the 1980s. Since Nuremberg, war criminals, dictators and genocidal maniacs have murdered hundreds of thousands of the "politically incorrect," while remaining political untouchables.

But in 1990s Bosnia, the moral line in the sand has been drawn to prosecute "Serbian war criminals"(9) for killing an alleged "200,000 Bosnian Muslims,"(10) the single largest deception of this war. Serbians are accused of killing "7,079 Srebrenica Muslims," according to Pulitzer prize awardee David Rohde.(11) Four thousand of these alleged victims were seen and recorded in Tuzla by John Pomfret of the Washington Post on July 18, 1995.(12) This is deceit for a political agenda. Jasenovac is Croatia's deceit of history and her conspiracy of silence.(13)

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/Headofvictim.gif>Many of the criminals who perpetrated these war crimes in Jasenovac have returned from exile. One such war criminal is Dinko Sakic, one of the men who ran Jasenovac. He is now the security advisor to President Tudjman. Sakic proclaimed in a Zagreb magazine: "If I were offered the same duty today, I would accept it."(14) Why is Sakic not being dragged off to the Hague? Equally repugnant is the fact Germany's "Neo-Nazis Help Croatians in Bosnia"(15) during this current war.

Tito and Croatian apologists, aided by the Vatican, buried their crimes at Jasenovac along with their victims. "It now appears that a vast international conspiracy involving Marshal Josip Broz Tito, founder of modern Yugoslavia, his ruling Yugoslav League of Communists, the United Nations, some Vatican officials, and even Jewish organizations strove to keep the Jasenovac story buried forever."... "The silence of Jewish organizations is less easily explained, particularly since Nazi hunter Simon Wiesenthal was aware of the slaughter,"(16) mocking his own words, "Hope lives when people remember."(17) Professor John Ranz, chairperson in the U.S. of the Survivors of Buchenwald, even finds reason to discredit the Museum of Tolerance in Los Angeles as "an insult to the memory of the Holocaust."(18) The only reference to 'Jasenovac' at the Museum of Tolerance is a wall map showing the concentration camps of World War II. In spite of the fact that thousands of Jews were exterminated at Jasenovac, the tour guides at the Museum of Tolerance intolerably never mention its name.

In July of 1994, Dr. Milan Bulajic, recognized as an expert on genocide by the United Nations, visited Washington, meeting with officials of the National Holocaust Memorial Museum, to bring justice to the victims of Jasenovac and to find out why this tax-supported American institution would omit the Yugoslav Jews and Serbians who died there? He did not get a clearcut answer as to why the third most lethal camp in WWII, nicknamed by historians as "The Auschwitz of the Balkans," is conspicuously missing.

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/PavelicandNunio.gif>In my book, The Serbian Genocide 1941-45, published on the 50th anniversary of WWII by the Western Diocese of the Serbian Orthodox Church, the late David Martin, who was Jewish, the author of the 1990 book, The Web of Disinformation, and an expert on the Balkans, wrote: "Initial reports claimed that 150,000 Serbs had been massacred; while arriving reports claimed 600,000 were killed. All reports were replete with details of such psychopathic fiendishness that on first reading they seemed almost absurd. The facts of the massacres would indeed be incredible if they had not been authenticated from so many different sources, including photographic evidence by Ustashi themselves, as such evidence was one sure way of receiving Pavelic's approval and elevation to higher rank within the Ustasha militia." ... "Numerous reports of entire Serbian communities being locked in their churches and burned alive and reports that the Ustashi were adorning themselves with necklaces made of Serbian eyes were so horrible that one simply cannot blame the civilized western world for initially disbelieving them." ... "Today no one denies that the massacres did take place. It is of interest to note that in 'The Yugoslav Peoples Fight to Live,' Tito stated: "During three months of 1941, with the aid of the Ustashi, the Nazis succeeded in exterminating more than half a million Serbs in Croatia, Bosnia, Herzegovina and Vojvodina.'"(19) If we are to believe today's revisionists, such a statment would imply that no Serbs were killed after 1941.

If there is any value in Simon Wiesenthal's words that "hope lives when people remember," then Serbs will surely

[redacted] hopeless that their bravery in saving the lives of thousands of Jews during the war in Yugoslavia has been [redacted]sily erased from history. Serbs also find hopeless a new attempt to tell the story of World War II in the Balkans entitled Serbia's Secret War Propaganda and the Deceit of History by Philip Cohen. Jasenovac only appears twice in this book on pages 91 and 125 less than 100 words were used to describe Jasenovac, where, according to most scholars, more than a half million Serbs were exterminated.20

Asserting that he has discovered a "Secret War" of the Serbs, Philip Cohen is unburdened with credentials in Balkan Studies and cannot speak in the Serbo-Croatian language, nor read the Cyrillic alphabet, which would have been necessary to comb through the thousands of documents to make this alleged discovery apparently, Mr. Cohen relied on others to do his "meticulous and excruciatingly well-documented study,"(21) according to Stjepan G. Mestrovic, a Croatian at Texas A&M University. No respectable Croatian would dare to author such a book.

In his foreword to the same book, Jewish Professor David Riesman, Emeritus of Social Sciences at Harvard, also found it obligatory to use racism by saying, the "... account makes clear, there is an important cultural difference between Serbia and Croatia: it is in Serbia that illiterates could rise to leadership and even to the monarchy..."(22) This remark was obviously meant to be as insulting as possible to the Serbian nation. Today, the Serbs do a dance without musical accompaniment, it is called the "silent kolo,"invented in the 18th century because Serbs were denied the right to an education and musical instruments by their Ottoman oppressors. Riesman's kind of hateful attack on Serbians was what made Jasenovac a reality.(23)

Conspicuously missing from this book is any mention of Ante Starcevic (1823-1896), who contributed to two World Wars and is considered the Croatian "father of hate."(24) Missing, too, is any mention of Andrija Artukovic, the minister of the Interior of the First Independent State of Croatia in 1941.25 In 1985, the Justice Department introduced evidence at Artukovic's Los Angeles extradition trial, signed by Artukovic directing punitive measures against Serbs and Jews whom he sent to Jasenovac. In 1941, Fr. Ivan Raguz yelled from a Croatian Roman Catholic pulpit: "Kill all Serbs and Jews, including children, so that not even the seeds of the beasts are left."(26) Therein lies the foundation, the pretext and the horror of Jasenovac.

There are more than 12 million Serbs today in the world, and there is scarcely a family that did not lose a close member or a relative during the Holocaust a great many of whom died at Jasenovac. This author lost 17 members of his family during the warÑthey were burned to death in the Serbian Orthodox church in the village of Vojnic for refusing to convert to Roman Catholicism. Today's "talking heads" tell me that this is "ancient history," in spite of the fact that it happened to my family in my lifetimeÑthere is no statute of limitations on murder, meanwhile irresponsible legal minds pursue an arbitrary mandate of only prosecuting war criminals after 1990 and only in former Yugoslavia. Entering the 21st Century practicing such selective justice only insures that we will repeat the mistakes of this century.

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/Draza_trial.gif>The United States is the world's beacon for freedom, then why in God's name would we deny free speech to the Serbian people?(27) In 1942, during WWII, the Legion of Merit Award, the United States' highest honor to a foreign citizen, was given to General Draza Mihailovich by an act of Congress. Was it in the name of freedom that the State Department kept that award secret for more than 20 years insulting Serbian allies who saved over 500 American airmen downed over occupied Yugoslav territory at great personal sacrifice? Erasing these facts from the records,(28) and obliterating Jasenovac from historic research, has been accomplished by influential Croatians, the Vatican and their patrons. These were not ordinary perpetrators they included hundreds of Roman Catholic priests who killed Serbs and Jews with their own hands, then fled into exile with false passports generated by Fr. Krunoslav Draganovic a Croatian priest who operated the infamous "Ratline" from inside the Vatican.(29)

In 1991, President Tudjman was quoted in the Jerusalem Post as saying, "I am a doubly lucky man, my wife is neither Serbian nor Jewish."(30) This is the same Croatian president whose army destroyed the Museum on the site of Jasenovac and who claims that only "20,000 Serbs died at Jasenovac." One only need see the repulsive photographs taken by Croatian perpetrators at Jasenovac to know that even 5,000 dead Serbs accomplished in this sadistic manner represents the worst crimes against humanity in the 20th century. I know many Croatians who are good and decent people. Why have Croatians refused to speak out against this genocide and apologize for its brutality?

In 1991, His Holiness Pavle, Patriarch of the Serbian Orthodox Church, led the first anti-war demonstration of 100,000 Serbs through the streets of Belgrade. His effort has been repeated a number of times since. Why has every overture of the Serbian Orthodox Church been rebuffed by the Croatians and, equally important, why is there a world wide effort today to discredit Eastern Orthodoxy, the religion of 280 million people? In 1991, His Holiness Pavle invited the Pope of Rome to Jasenovac to serve a joint liturgy on the 50th anniversary of World War II. Pope John Paul II refused, saying, "It is too dangerous to come to the Balkans at this time.' Then, two years later, at the height of the Bosnian Civil War, the Pope went to Zagreb where his first official duty was to lay a wreath on the tomb

convicted war criminal, Archbishop Stepinac. Americans fought and died to destroy fascism and death camps like Jasenovac, then turned and looked away as the Roman Catholic Diocese in White Plains, New York named one of their schools, Archbishop Stepinac High School in the early 1950s.

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/MedaltoFrier.gif>Absent from Cohen's Serbia's Secret War is Fr. Miroslav Filipovic Majstorovic, a Franciscan friar, who was nicknamed "Friar Satan" by one of the guards at Jasenovac, and for good reason. On February 7, 1942 the Ustashi, under his leadership, massacred 2,300 Serbian adults and 551 children in the village of Drakulic.(31) The children in the village were selected as the first victims their noses, ears and genitals were cut off body parts that allowed the victims to remain alive through rapes and tortures. The most grotesque crime of all was the decapitation of these children their heads thrown into the laps of their mothers, who, in shocked horror, were then murdered.(32)

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/CohensBookCover.gif>Hearing about these bloody massacres, Ante Pavelic was so pleased that he made Fr. Filipovic the commandant of Jasenovac for 4 months. Filipovic admitted to personally killing 40,000 victims at his Yugoslav trial, in direct contradiction to Tudjman's statement that only "'20,000 Serbs died at Jasenovac." Fr. Filipovic was not the only crazed Roman priest. Fr. Petar Brzica was nicknamed "King of the Killers."(33) He won that title on the night of August 29, 1942 in a contest to see who could kill the most Serbs in the shortest period of time at Jasenovac. Fr. Brzica won, putting to death 1,350 Serbs by slitting their throats.(34) Do not misinterpret my outrage, all war criminals deserve to be punished including Serbs and Muslims.

<http://www.serbianna.com/jasenovac/images/stamps2.gif>Philip Cohen refers to author Curzio Malaparte's description of seeing a basket of gouged out Serbian eyes on the desk of Ante Pavelic in Malaparte's book, Kaputt as "fiction"and refers to the book as a "novel," an attempt to draw attention away from this unspeakably horrible practice of the Ustashi.(35) Equally deceptive was the use of footnote 66, Chapter 5, in which his reference source, Michael McAdams, claims that "Ustasha atrocities in WWII were more fiction than fact." McAdams, it turns out, is a Croatian-Nazi apologist at a Jesuit university in California. He was a character witness for Andrija Artukovic, at his 1985 extradition trial, where Cardinal Manning referred to Artukovic as "a great, good man."(36) The words of United States Justice, Oliver Wendell Holmes seem appropriate here, "When I want to understand what is happening today or try to decide what will happen tomorrow, I look back."

On behalf of the one million Americans of Serbian heritage, I wish to thank Dr. Kline, Professor Lituchy and Kingsborough Community College for having the courage to stop the falsification of Balkan history, and for being the first institution in the United States to exhibit the evidence of Jasenovac and, above all, to finally give its victims a voice and a place in time. Official academic obfuscation would have gone on unhindered if not for the scholarly dedication of these few individuals. The Serbian people owe them a debt of gratitude. The ancient Chinese had a wonderful saying "a journey begins with the first step." May this courageous step inspire others to imitate you and to share your interest in Jasenovac. Academia should be embarrassed that so many individuals have spent a lifetime preventing the crimes of Jasenovac from surfacing at institutions of higher learning. Universities across this nation should also be called to account for their record of preventing good, loyal and decent American Serbs from appearing on panel discussions and seminars related to the current Balkan crisis. For the students at this institution, I leave you with this crucial question why did our elected officials prevent Serbian scholars, authors, journalists and political leaders from appearing before Congress, the Senate, the Foreign Relations Committee, the Helsinki Commission and the Human Rights Caucus for the past several years? No ethnic group deserves to be singled out and muzzled in this country, the greatest experiment in a democratic society. In closing, I would like to recall the eloquent words of William Arthur Ward:

"Each of us will one day be judged by our standard of life
not by our standard of living; by our measure of giving
not by our measure of wealth; by our simple goodness
not by our seeming greatness."

---

copyright © serbianna.com 1999

<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif>
<http://www.serbianna.com/jasenovac/blank18.gif>

'Wij zijn nu een volk zonder moraal'

31-12-99

The New York Times

LESKOVAC

De maanden na de oorlog in Kosovo zijn een vervloekte periode van schuld, armoede, twijfel en repressie geweest voor Vlada, eens commandant van een eenheid in het Joegoslavische leger. Al die gevoelens komen voort uit zijn deelname aan de demonstraties tegen de regering-Milosevic in Leskovac, een uitgewoonde, conservatieve stad in het zuiden van Servië.

Hij denkt dat hij een beetje gestoord is, maar dat denkt hij van iedereen in Leskovac. Oorzaak: het langdurige isolement van Joegoslavië, de oorlog en de lange tijd dat de ogenschijnlijk onwrikbare Slobodan Milosevic aan de macht s. Vlada verafschuwt hem.

Vlada (hij wil alleen met zijn voornaam in de krant) droomt af en toe van wat hij zag in Kosovo, de lange rijen verbannen Albanezen, de stervenden en de doden.

Het wordt wat minder. Nu worden zijn dromen door iets anders in beslag genomen: door angst en verlies.

'Ik heb grote problemen met mezelf', zegt hij, terwijl hij een goedkope sigaret rookt in zijn kleine woning. 'Ik ben de hele dag nerveus, ik waaldoor met iemand ruziën of vechten. Er is hier geen geld, geen bakolie, geen suiker of verse melk. We zijn net als Roemenië aan het eind van de jaren tachtig. Iedereen ziet er verdrietig uit, draagt armoeiige kleding. De schoenmaker hier heeft nog de beste baan.'

'Het is droevig', vertelt Vlada, 'niemand heeft problemen van duizend of tweeduizend dollar, maar van 20 cent of twee dollar. We zijn een goedkoop volk geworden, van elkaar gescheiden, zonder moraal, scrupules of gevoelens voor onze medemens.'

Hij vertelt van een vriend die beweerde aan bakolie te kunnen komen. 'Ik gaf hem honderd dinar (elf gulden) om acht flessen te kopen. Twee weken later heb ik nog niks. Die flessen zal ik nooit krijgen en zo gaat onze vriendschap kapot aan honderd dinar. Omdat hij me niet om een lening kon vragen. Niemand kan meer iets uitlenen.'

Begin juli, toen de Joegoslavische legereenheden en politiemensen uit Kosovo waren verdreven, nam Vlada in zijn woonplaats Leskovac deel aan demonstraties tegen de regering. De stad is een traditioneel bolwerk van de socialistische partij van Milosevic.

De betogingen waren verontrustend voor de regering. Ze werden geleid door reservisten van het leger, die achterstallige soldij voor hun acties in Kosovo opeisten. Maar de vooral in Belgrado zetelende democratische oppositie speelde niet goed in op de spontane volksonrust, en de belangstelling voor de acties verflauwde binnen een paar weken.

De autoriteiten hebben bijzondere belangstelling opgevat voor diegenen die, zoals Vlada, actief zijn geweest bij de demonstraties. Nadat er een eind was gekomen aan de acties en Milosevic in oktober Leskovac had bezocht, is Vlada herhaaldelijk lastiggevallen.

Treurigheid en armoe heersen in Servië

Dat gebeurt volgens een bepaald patroon, waaruit blijkt hoe sterk de greep is die de autoritaire regering en de socialistische partij (de vroegere communisten) hebben op de machtsstructuren in het land.

'De repressie is niet fysiek, maar psychologisch', zegt Vlada. 'Het is alsof iedere aanhanger van het regime de opdracht heeft gekregen in 24 uur tijd twee tegenstanders bang te maken.'

Plaatselijke partijleden hebben precies uitgezocht wie aan de demonstraties hebben meegedaan. Iedereen is tijdens de acties gefilmd door de politie. Ze zoeken ook uit met wie dezen bevriend zijn. 'De politie zoekt mijn vrienden op', vertelt Vlada, 'ze vragen dan "Waarom hij? Waarom doet hij zoiets? Waarom heeft hij dit nodig?".'

Vlada is een handwerksman die leren artikelen maakt. Hij heeft weinig geld en probeert een studie economie te voltooien. Maar hij kreeg geen toestemming om tentamen te doen. De reden? 'Ik kreeg te horen dat ze niemand konden helpen die had meegedaan aan de demonstraties.'

Deze boodschap werd aan zijn neef overgebracht door twee leden van de socialistische partij, die de neef ook ondervroegen over Vlada. Hij zegt dat de boodschap duidelijk is. 'Ze kunnen je wel helpen, maar ze zijn erg teleurgesteld in je. Ze verwachtten dat mijn neef die boodschap goed zou overbrengen en dat heeft hij dan ook gedaan.'

Waar Vlada echt depressief van wordt, is de armoede en de hopeloosheid van zijn bestaan en het bestaan van zijn vrienden. Het ontbreekt aan enig perspectief in een strenger wordende winter. In Leskovac verdienen diegenen die wél werk hebben dertig tot veertig mark per maand.

Er is geen verse melk, een liter gepasteuriseerd kost één mark. 'Als je je kinderen melk wilt geven, gaat daar je hele salaris aan op', zegt Vlada. 'Als je blinde darm eruit moet, geef je eerst honderd mark (een dikke twee maanden salaris) aan de chirurg en moet je je eigen eten meenemen naar het ziekenhuis.'

Het is verschrikkelijk, zegt hij. 'Iedereen is bang dat ze worden gearresteerd of vermoord, en dat niemand zich iets zal aantrekken van hun dood. Mensen zijn bang dat de stroom wordt afgesneden omdat ze de rekening niet kunnen betalen of dat deze gewoon een paar uur uitvalt, zoals vandaag, toen er vier uur geen licht was. Of ze vrezen dat er iets in hun huis kapot gaat, want ze hebben helemaal geen geld om het te laten repareren.'

Vlada zegt nog wel te dromen van de doden in Kosovo en zijn belevenissen daar. Hij steekt nog maar eens zo'n goedkope sigaret op. 'Maar mijn problemen zijn nu suiker, bakolie en tandpasta.'

'Deze stad ligt in een schemergebied, zoals in je ergste nachtmerries', aldus Vlada. 'Als je zwetend wakker wordt, als je iets kwijtraakt in je droom dat steeds verder uit je gezichtsveld verdwijnt en dat je niet kunt grijpen. Dat is ons leven vandaag de dag. Het zal nog wel erger worden. Niemand denkt dat dat kan, maar dat zal gebeuren.'

Demonstratie in Leskovac tegen Milosevic, juli 1999. FOTO EPA

OOST-EUROPA

Advertenties

26 sept 2000

Len Munnik

Kroatische kiezers nemen afscheid van 'Tudjman'

5-1-2000

ZAGREB – De Kroaten hebben gekozen voor verandering. Na bijna tien jaar onafgebroken aan de macht te zijn geweest is de rechts-nationalistische HDZ de grote verliezer van de parlementsverkiezingen van maandag.

In de hoofdkwartieren van de sociaal-democratische DSP en de liberale HSLS, het belangrijkste oppositieverbond, heerste gisteren een uitgelaten stemming. „De bevolking heeft gesproken", zei SDP-leider Ivica Racan, die gezien wordt als de toekomstige premier. „Wij hebben een duidelijke opdracht gekregen en ik zal de regering leiden." Volgens zijn HSLS-collega Drazen Budisa heeft de HDZ alle aanspraak op de macht verloren.

Volgens voorlopige uitslagen – de definitieve uitslag wordt pas vrijdag verwacht – krijgen HSLS en SDP samen 71 zetels in het Lagerhuis van de Sabor, het Kroatische parlement, de HDZ 40, en een tweede coalitie van vier partijen 24.

Het aantal parlementszetels staat niet vast, maar hangt af van de opkomst van de Kroaten in het buitenland, met name Bosnië. Het zullen er rond de 150 worden. De opkomst onder de 4,2 miljoen stemgerechtigde Kroaten was met 78 procent een stuk hoger dan bij de parlementsverkiezingen in 1995.

De minister van buitenlandse zaken en vice-president van HDZ, Mate Granic, erkende op de Kroatische televisie de nederlaag van zijn partij. „De verkiezingsuitslagen maken duidelijk dat wij hebben verloren. De resultaten liggen aanzienlijk lager dan we hadden verwacht. Maar ik zweer dat wij een serieuze en sterke oppositie zullen voeren", aldus Granic.

Een andere vooraanstaande HDZ-politicus Ivic Pasalic had meer moeite met de nederlaag: „We hebben deze verkiezingen verloren, maar de volgende winnen we." Hij doelde daarmee op de verkiezingen van 24 januari, als de Kroaten een opvolger kiezen voor de december 1999 overleden president Franjo Tudjman.

De oppositie is er echter vast van overtuigd ook dan als overwinnaar uit de bus te komen. Budisa, kandidaat namens de oppositie, zei op een zege te rekenen 'en wel in de eerste ronde'. Wie er kandidaat staat namens de HDZ is nog niet duidelijk. Binnen de partijen vechten drie kandidaten om de nominatie: Granic, die als gematigd bekend staat, de nationalistische fractieleider Vladimir Seks en de extreme Pasalic, die persoonlijk adviseur van Tudjman was. Deze week moet de partij een beslissing nemen.

Patriarch: '20ste eeuw fiasco voor Serviërs'

2000

BELGRADO, 7 JAN. De 20ste eeuw was „een fiasco" voor de Serviërs. Dat zei patriarch Pavle, hoofd van de Servisch-orthodoxe kerk, in zijn gisteren in Belgrado gepubliceerde kerstboodschap. Vandaag wordt in de orthodoxe wereld het kerstfeest gevierd.

„Oorlogen, een oceaan van vergoten Servisch bloed, lijden en ongeluk kenmerken deze eeuw, die met één woord kan worden gekarakteriseerd: fiasco", aldus Pavle. „Zoveel oorlogen, zoveel vergoten bloed, en zo weinig vrede. En de perioden van vrede die we hebben gekend in deze eeuw waren niet echt vredig omdat we [in die perioden] de basis legden voor nieuwe conflicten en nieuwe oorlogen", zo schreef de patriarch. Hij voegde daaraan toe dat met name „staats- en ideologisch avonturisme de Servische Kerk en het Servische volk duur te staan zijn gekomen."

De toekomst ziet er volgens de Servische kerkleider niet veel beter uit. „En na dat alles beginnen we de nieuwe eeuw en het nieuwe millennium in omstandigheden van totale crisis", zo schreef hij, kennelijk doelend op de internationale sancties tegen Joegoslavië, het isolement van het land, de aard van het regime en de crises in Kosovo en Montenegro. „Onze harten, en vooral die van onze kinderen, blijven ingevroren in intolerantie, onenigheid, ruzies en hebzucht als we Christus niet in ons hart toelaten. Hij is de enige die ons kan verzoenen, die ons kan verenigen, die onze harten kan verwarmen en die vrede kan brengen in onze levens."

In zijn boodschap noemde Pavle de naam van de Joegoslavische president Slobodan Milošević overigens niet. De Servische orthodoxe kerk heeft Milošević jarenlang gesteund, maar daar is tijdens de crisis om Kosovo verandering in gekomen. (AFP)

Het drama van Kosovo blijkt achteraf één grote verdienste te hebben. Als we de onvermijdelijke militaire overwinning van de NAVO buiten beschouwing laten, is het zwarte scenario daar zo ver mogelijk uitgevoerd. Het valt opnieuw te lezen, nauwkeuriger, met meer details, in de reconstructie van Coen van Zwol en anderen, in ons M van afgelopen zaterdag.

Dat de operatie, in tegenstelling tot wat het publiek werd verteld, niet volgens de verwachtingen en plannen verliep, viel al na de eerste week te vermoeden. Maar wat gebeurde er in het hoofdkwartier van de politieke en militaire leiding, toen men daar tot deze ontdekking kwam? Na een dag of tien was men al in fase zeven van de escalatie. De Noord-Atlantische Raad, het hoogste orgaan van het bondgenootschap, weet dan niet meer om welke redenen op welke doelen de bommen vallen. „Kleine lidstaten zijn wel nieuwsgierig. Premier Kok laat in april naar Brussel bellen of iemand dat niet kan uitzoeken. De Nederlandse missie weet het ook niet." Generaal Clark komt af en toe naar Brussel voor briefings. „Dat geeft de diplomaten toch het gevoel dat ze meedoen." Maar dat ze iets over de strategie in de melk te brokkelen hebben, nee. Wie spreekt dan het laatste woord? Een Franse diplomaat zegt: „De kern wordt gevormd door de Amerikanen. Daaromheen zit een schil van grote landen waarvan instemming wordt gevraagd. Daaromheen de kleintjes die niets weten."

Dat een oorlog altijd anders verloopt dan de geniaalste strategen hebben berekend, is een wijsheid zo oud als de oorlog zelf. Op de eerste verrassingen volgt beraad onder toenemende spanning. Dat degenen die het grootste aandeel in de strijd nemen, het meest te vertellen hebben, is vanzelfsprekend. Oorlogvoering is geen bedrijf dat door procedures van in-

22-12-99

De 51ste staat

spraak wordt geregeld. Als het gevecht eenmaal is begonnen, vinden de generaals trouwens altijd dat ze door de politici voor de voeten worden gelopen. Een Truman die een MacArthur ontslaat, is een uitzondering. Toch blijft het vervelend als de minister-president van een land dat zijn F-16's met piloten aan het front heeft, met een kluitje in het riet wordt gestuurd, zowel voor deze premier als voor het betrokken land. Dit zijn de risico's in tijd van oorlog.

Op de conferentie in Helsinki is besloten tot oprichting van een Europese strijdmacht die snel in het geweer kan komen om bijtijds 'brandhaarden te blussen'. Europa leunt te zwaar op de Verenigde Staten. Dat is een les van Kosovo: te weinig vliegtuigen, militaire elektronica, enzovoort, kortom enige tientallen jaren achter. De Amerikanen zijn de betrouwbaarste bondgenoten, maar in hun bereidheid tot hulp zijn nuances afhankelijk van de toestand in hun binnenlandse politiek. Het eigenbelang van het werelddeel op weg naar eenheid dwingt ertoe eindelijk een zelfstandige militaire macht ter bestrijding van regionale onlusten op te richten.

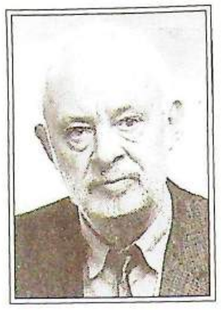

H.J.A. Hofland

ONZE EEUW

Pessimist

Geschiedenis

99

SARAJEVO, 22 DEC. „Pessimisme is mijn methode van leven", zegt de journalist, stadskenner, beroepspessimist. „Als er dan iets goeds gebeurt ben ik altijd blij. Tijdens het beleg voelde ik me uitstekend. Vrienden die langskwamen zeiden allemaal: 'Batinić is onbegrijpelijk. Al zijn somberheid is hij kwijt. Het lijkt wel of hij het leuk vindt!' Ik hoefde maar naar de wolken te kijken om me vrij te voelen. Nu heb ik al mijn depressies terug."

Hrvoje Batinić vertelt over zijn legereenheid. „Serviërs, Kroaten, moslims, het bestond niet. We voelden ons burgers van Sarajevo, normale mensen, aangevallen door gekken uit de heuvels. Maar in september '92 werden de Serviërs eruitgezet. Toen begon het al, het etnische denken."

Volgens hem beseffen veel Bosniërs nog steeds niet wat hun is overkomen. „Eerst was de oorlog de verklaring voor alles. Nu merken ze dat ze ook alle economische veiligheid van het socialisme kwijt zijn: werk, gezondheidszorg, huisvesting, onderwijs." Momenteel is de werkloosheid 70 procent, en de rijken worden steeds rijker.

Hij klaagt over de enorme corruptie, de opkomst van de religieuze leiders in de stad, de enthousiaste discussies over 'het Iraanse model' aan de universiteit. „De stad is vol gevluchte boeren. Van degenen die het beleg meemaakten is hooguit 20 procent over." Overal hangen nieuwe straatnaamborden, vaak met de namen van imams. De scholen krijgen een nationalistisch leerprogramma.

Hij voorspelt: „Als onze kinderen opgroeien is de kans groot dat ze nog fanatieker zijn dan degenen die deze oorlog begonnen. De normale mensen verliezen."

GEERT MAK

http://www.metrovandaag.nl

Maandag

NAVO mogelijk voor misdaden vervolgd

Publico 27-12-99

DEN HAAG Hoofdaanklaagster Carla Del Ponte van het Joegoslavië-Tribunaal buigt zich over een dossier van mogelijke misdaden van de NAVO tijdens de bombardementen op Joegoslavië eerder dit jaar. Dat zegt de Zwitserse in een interview dat gisteren is gepubliceerd door de Britse krant *The Observer*. Tijdens de NAVO-bombardementen vielen tientallen burgerslachtoffers. Als Del Ponte tot de conclusie komt dat de Geneefse Conventies zijn geschonden, wil zij tot aanklachten overgaan van de verantwoordelijken, piloten en hun superieuren. (ANP)

Missie geslaagd: Kosovo is klaar voor de winter

Na een half jaar werken zijn de inwoners van Zuid-Kosovo klaar voor de winter, zegt de staf van het Nederlandse geniehulpbataljon.

99

Door onze redacteur
STEVEN DERIX

RAKOVINA, 21 DEC. Eerst is er de officiële opening door de plaatsvervangend commandant van KFOR, de Italiaanse generaal Mazzeroli. Daarna loopt de bevolking van Rakovina in feestelijke processie over de nieuwe brug over de rivier de Beli Drim. Het stokoude dorpshoofd Syl Kelmendi staat te glunderen. „We zijn de Nederlanders erg dankbaar. Straks is er voor hen nog een speciaal feest." Majoor Ronald Bier grijnst: „Ik hoop niet dat ze een schaap meebrengen. Dat is hier de gewoonte."

Zuid-Kosovo, vorige week. Nederlandse militairen hebben zojuist de schade hersteld die de NAVO zelf heeft aangericht. In de nacht van 27 op 28 maart van dit jaar voerden NAVO-toestellen drie luchtaanvallen op Rakovina uit. Daarbij werd de brug over de Beli Drim zo zwaar beschadigd dat de militairen van het Nederlandse geniehulpbataljon de restanten in september hebben opgeblazen. Nu ligt er een nieuwe brug van 120 meter, de grootste die de genisten ooit hebben gebouwd. Majoor Claudius Schrover is trots. „Die aluminiumelementen zijn drie bij vier meter, loeizwaar. Zie je dat gaas bij de reling? Dat is voor de kinderen."

De eerste zes maanden van het geniehulpbataljon in Prizren in Zuid-Kosovo zitten er bijna op. De nieuwe ploeg die het bataljon in januari komt vervangen, blijft tot eind juni. Daarna eindigt de Nederlandse bijdrage aan KFOR, die behalve uit het geniehulpbataljon ook bestaat uit de 41ste afdeling veldartillerie (de vervanging van de Gele Rijders in Orahovac). Omdat de gelijktijdige inzet in Bosnië, Kosovo en Cyprus de capaciteit van de landmacht te boven gaat, heeft de regering besloten zich te concentreren op Bosnië. Volgens de commandant van het geniehulpbataljon, kolonel Koen Gijsbers, is dat geen ramp. „Als je te lang in het gebied hulp blijft verlenen, zit je de ontwikkeling van de civiele maatschappij in de weg."

'Alle Kosovaren voor de winter een dak boven het hoofd'. Dat is de praktische vertaling van de officiële missie van het geniehulpbataljon: het verlenen van noodhulp en het bijdragen aan de wederopbouw. Maar dat betekent niet dat genisten de ambitie hebben om alle huizen in hun operatiegebied in Zuid-Kosovo, ingeklemd tussen de bergen van Albanië en Macedonië, te herstellen.

Qerim kent één Nederlands woord: 'opzouten'

De eerste drie weken hebben de genisten de 'humanitaire toestand' van de regio geïnventariseerd. Aan de hand van de 'destructiegraad' van de huizen, de hoeveelheid teruggekeerde vluchtelingen en de geografische ligging van een dorp werden 'prioriteitsgebieden' ingedeeld. Wat de genisten vervolgens in een gebied doen, hangt af van de samenwerking met de NGO's, de niet-gouvernementele hulporganisaties. In sommige dorpen deelt de genie alleen humanitaire pakketten uit, hout, landbouwplastic. In andere dorpen hebben de militairen zelf verwoeste huizen hersteld.

Volgens de staf van het Nederlandse geniehulpbataljon is het belangrijkste doel bereikt. De inwoners van het gebied van de *Multi National Brigade South* zijn onder dak, ook al is het met drie gezinnen op één kamer. Toch zijn de eerste zes maanden van de missie niet gladjes verlopen. Eind juli werd er in een bijgebouwtje op de *compound* van het bataljon bij Prizren asbest gevonden. De mannen in witte pakken die de asbest kwamen opruimen, zorgden voor veel onrust. Een onderzoeksteam van Defensie stelde vast dat in de bodem van het terrein ook blauwe asbest voorkomt. Het terrein werd vervolgens voor enkele tonnen voorzien van een nieuwe bovenlaag. Door de asbestaffaire kwam het werk van het geniehulpbataljon vier weken stil te liggen.

De zevenjarige Qerim kent één Nederlands woord: 'opzouten'. Sergeant-majoor Brouwer duwt hem met zachte hand weg van de werkbank. In het dorp Velika Kruša, halverwege Prizren en Orahovac, bouwen Nederlandse genisten noodwoningen. Sergeant Ben Laarhuis timmert een houten kozijn in het gasbeton. Een „huisje in elkaar kletsen" kan iedereen, zegt Laarhuis. „Het gaat erom dat de muren ook haaks staan. Het moet wel een beetje ogen." Sommige Kosovaren helpen zelf actief mee, vertelt Laarhuis. Sommigen kiezen er echter ook voor om „met hun luie reet" in de tuin te zitten. Laarhuis zal het een zorg zijn. Een soldaat klaagt dat hij geen schroeven meer heeft. „Niets mee te maken", zegt Laarhuis. „Deze middag gaat het dak er op."

Tot haar noodwoning klaar is, woont Naime Ramadomi met haar vijf kinderen in het huis van haar zwager. Haar eigen huis, tien meter verderop, werd in maart door Servische paramilitairen in brand gestoken. Haar man is sinds die tijd vermist. Naime heeft de hoop nog niet opgegeven. „Er zitten nog veel Albanezen in gevangenissen in Servië." Van de UNHCR, de vluchtelingenorganisatie van de Verenigde Naties, krijgt ze voedsel, en een „Arabische hulporganisatie" geeft haar iedere maand 120 D-mark. Hoe het op lange termijn verder moet, weet Naime niet. Over haar aanstaande onderkomen, twee kamertjes van vier bij vier meter, is ze redelijk tevreden. „Het is beter dan niets."

Ivica Racan

NIEUWSMAKERS / *Ivica Racan, nieuwe premier Kroatië*

7-1-2000

Hij spreekt de taal die het westen graag hoort. Ivica Racan, beoogd premier van Kroatië, wil de corruptie aanpakken, de persvrijheid garanderen, meewerken met het Joegoslavië-tribunaal en de eenheid van Bosnië respecteren. Ondertussen is hij echter óók realistisch: „Het is veel makkelijker over democratie te praten als je in de oppositie zit dan wanneer je aan de macht bent."

Racan is dan ook gepokt en gemazeld in de politiek. Hij was voorzitter van de Kroatische afdeling van de Joegoslavisch Communistisch Partij, toen eind jaren tachtig de roep om meer vrijheid toenam. Zich realiserend dat het tij niet te keren was, ging hij akkoord met de afschaffing van het eenpartijsysteem en maakte van zijn eigen partij een sociaal-democratische.

Het mocht niet baten: bij de eerste vrije verkiezingen in Kroatië in 1990 haalde de rechts-nationalistische HDZ van Franjo Tudjman een klinkende overwinning. Racans SDP kreeg vooral stemmen van Kroatische Serviërs, die hoopten dat de sociaaldemocraten nog iets van het ideaal van het oude, multinationale Joegoslavië zouden bewaren.

Dat is een allang gepasseerd station. Kroatië is inmiddels een onafhankelijke staat, waar amper nog Serviërs wonen. Ook onder Racan – die in 1944 werd geboren in een Duits concentratiekamp waar zijn moeder, lid van Tito's partizanen, was geïnterneerd – zullen ze niet massaal terugkeren. Hij wil ze best welkom heten, zei hij tegen *The New York Times*, maar „in dit deel van Europa, waar zoveel leed en verwoesting is geweest, is het niet makkelijk mijn principes te verdedigen".

De steun voor Racan kwam deze keer vooral van jongeren, die snakken naar veranderingen. Herhaalde malen verscheen hij op popconcerten, waar hij felle toespraken hield en *en passant* herinneringen ophaalde aan dertig jaar geleden, toen hij, ook al, een fervent rockliefhebber was en weleens een stickie rookte.

Racan heeft, samen met zijn coalitiepartner Drazen Budisa van de liberale HSLS, de kiezers bepaald niet de hemel beloofd. Uitkeringen zullen worden verlaagd, noodlijdende staatsbedrijven gesloten. Het moet, aldus de voormalig communist, het is de enige manier om weer aansluiting bij Europa te krijgen.

Nicole Lucas

Militairen leveren Kosovo-medaille in

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 30 DEC. De foto prijkte op de voorpagina's van *Trouw* en het *Algemeen Dagblad*. En het was ook een mooi gezicht, de 1.100 militairen van de Koninklijke Luchtmacht die op 16 december in de Jaarbeurs in Utrecht door minister Frank de Grave (Defensie) een herinneringsmedaille voor de inzet in Kosovo kregen uitgereikt.

Maar de schijn bedroog. Direct na de plechtigheid moesten de medailles weer worden ingeleverd. De defensie had de administratie voor de medaille-uitreiking nog niet op orde. De dag na de plechtigheid verontschuldigde luchtmachtbevelhebber Droste zich op vliegbasis Twenthe tegenover het personeel.

De Kosovo-veteranen hebben inmiddels een brief gekregen, verzonden door de woordvoerder. De medailles zijn echter nog steeds niet uitgereikt.

Om in aanmerking te komen voor de *Herinneringsmedaille Multinationale Vredesoperaties* moet een luchtmachtmilitair tenminste 90 dagen bij de actties boven Kosovo vanuit Italië betrokken zijn geweest. Ongeveer 700 van de 1100 ingezette militairen voldoen aan die eis. De rest krijgt een certificaat en een dankbetuiging.

Tijdens de plechtigheid in de Jaarbeurs had Defensie echter nog geen idee wie voor welke onderscheiding in aanmerking kwam. De mig grijze dagelijks tenue' werden per detachement en naar lengte in het geld gezet. De eerste rij kreeg vervolgens door minister De Grave en bevelhebber Droste een medaille op de revers gespeld.

De luchtmacht betreurt de gang van zaken, maar vindt niet dat de plechtigheid had moeten worden uitgesteld. „Kosovo was alweer een tijd achter de rug. Als we het toen niet hadden gedaan, was het wel heel erg lang gaan duren."

ONZE EEUW

Garde 17-12-99

BELGRADO, 17 DEC. In het café, vanaf de andere kant van het glas, zie ik het volgende: twee mannen in leer springen boven op een kaalgeschoren jongen, er ontstaat een vechtpartij, twee agenten snellen toe, helpen. De jongen ligt nu met het gezicht op de grond, stil als een gevangen kat. Dan wordt er getelefoneerd. Twee burgerauto's verschijnen. De jongen krijgt wat schoppen en dan wordt hij afgevoerd, de hemel mag weten waarom, door nog eens twee kleerkasten in burger.

„Je zag de Pretoriaanse Garde van Milošević in actie", zegt Saša Mirković, de directeur van de bekende oppositiezender B2-92. „Tegen een diefje, wellicht. Deze hele stad zit vol met de gevolgen van de oorlog: vluchtelingen die lucifers verkopen, ex-frontsoldaten. Maar ook militiamensen met van alles op hun kerfstok. Dat zijn deze 'burgers'. Ze zijn volledig afhankelijk van Milošević, want als dit regime valt, vallen zij mee. Ze zullen deze 'democratuur' tot het uiterste verdedigen."

Twee toekomstscenario's overheersen op dit moment: Praag 1969, of Roemenië 1989. De winter, of de revolutie. Mirković gelooft heilig in de revolutie. „Dit bewind vertoont alle symptomen van een regime op zijn einde. Iedereen wil zo langzamerhand wel eens, aan het slot van de 20ste eeuw, 24 uur elektriciteit hebben. Gewoon vanuit Belgrado vliegen. Deel uitmaken van de normale wereld."

Maar het wordt een gewelddadig einde, dat wel. „Deze mannen zijn gewonde dieren, in een hoek. Denk niet dat die rustig wachten tot jij ze pakt. Nee, ze vermoorden jou, als ze de kans krijgen. Zo simpel is het leven. Maar wat heb ik te verliezen?"

GEERT MAK

Kouchner 'bedelaar'
Noodkreet VN: snel geld voor Kosovo

Door onze redacteur ROBERT VAN DE ROER

BRUSSEL, 17 DEC. Het hoofd van de VN-missie in Kosovo, Bernard Kouchner, heeft gisteren bij de NAVO een emotionele oproep gedaan voor meer geld van de internationale gemeenschap.

„We hebben geld nodig! Zonder geld geen succes. Zonder geld geen vertrouwen. Zonder geld geen nieuw begin van dagelijks leven", riep hij uit tijdens een persconferentie met NAVO-secretaris-generaal Lord George Robertson. Kouchner voelde zich een „bedelaar" omdat hij zo vaak om geld en politiemensen moet vragen. Hij heeft naar zijn zeggen een verdubbeling van het – toegezegde maar niet gegarandeerde – budget van 400 miljoen mark voor volgend jaar nodig om het openbare leven en de rechtsstaat in Kosovo te herstellen.

„Ik heb om 6.000 politiemensen gevraagd. Ik heb er maar 1.800 gekregen. Dit is belachelijk en een schandaal. Als alle landen van de wereld in hun strijd om de rechten van minderheden te beschermen mij samen geen 6.000 politiemensen kunnen sturen, wat is dit dan voor vredesoperatie?", zei Kouchner. Hij had kort daarvoor de ministers van Buitenlandse Zaken van de negentien NAVO-landen en de 26 NAVO-partnerlanden gevraagd „druk uit te oefenen op hun regeringen" om meer geld vrij te maken. Volgens Robertson had Kouchner „grote invloed" gehad met zijn oproep. Ook Robertson zei: „De internationale gemeenschap moet meer doen."

Kouchner had de ministers voorgehouden: „Praat me niet over orde en gezag totdat jullie mij meer politie sturen. Ik kan dit niet met mijn blote handen doen." De afgelopen vier maanden zijn er in Kosovo 400 moorden gepleegd, veelal wraakacties van Kosovo-Albanezen tegen Serviërs, waarvan er maar vier tot een proces hebben geleid.

Volgens Kouchner zijn de landen van de Europese Unie wel gener... gewest om hun namen te verbinden aan projectfondsen, maar ontbreekt contant geld om leraren en medisch en burgerlijk personeel uit te betalen. Leraren zijn niet zeker van hun maandsalaris van 200 mark, aldus de Fransman. Twee weken geleden zei de Duitse commandant van de vredesmacht KFOR, generaal Klaus Reinhardt, in Brussel dat de VN acuut 120 miljoen dollar nodig hebben om salarissen uit te betalen.

Kouchner wees er voorts op dat een terugkeer naar het normale leven in Kosovo ernstig wordt bemoeilijkt door het aantal vermisten van vier- tot zevenduizend, voornamelijk Kosovo-Albanezen die zijn vermoord of meegenomen naar Servië door Servische troepen. Kouchner heeft „zo'n honderd brieven" naar Belgrado gestuurd om opheldering te krijgen, maar geen antwoord ontvangen. „Waar zijn ze?", riep Kouchner gisteren uit.

Zijn doel is van Kosovo een multi-etnische samenleving te maken, maar hij beaamde gisteren dat dit nu een droom is. „Multi-etniciteit is duidelijk op dit moment geen goed woord. Eerst veiligheid, dan vreedzaam samenleven, daarna zien we verder. Het zal komen, maar niet nu."

ONZE EEUW

Rol

SREBRENICA, 20 DEC. De eerste ruïne ziet eruit alsof God Zijn duim in het dak stak, tot de kelder toe. Na honderd meter de tweede. Langs de weg het wrak van een autobus. Na twee kilometer staan er alleen nog maar skeletten, verstrooid over de heuvels. Ik nader het slachthuis Srebrenica, waar de Nederlandse verdedigers in 1995 welgeteld 500 kogels afvuurden en één boerenhek bombardeerden, om daarna opgelucht hossend het land te verlaten. In 1990 was het nog een lieflijk kuurstadje, niet meer dan één brede straat, waar de jeugd 's avonds flaneerde en de obers van het Stadscafé zich kleedden in witte jasjes met een vlinderstrik. Nu rest weinig anders dan kale muren en stilte. In de beek liggen nog een paar brokken van de zelfgemaakte elektriciteitsmolentjes uit de hongerwinter, op een muurtje bij de ingang van de accufabriek staat, vaag, DUTCHBA.

Het dorp is vol gevluchte stadsmensen die proberen te overleven. Het koffiehuis heet 071: het netnummer van Sarajevo.

Het ziekenhuis zat net drie weken zonder elektriciteit, totdat de artsen en verpleegsters de rekening zelf maar betaalden. De manager van het hotel – hij redde een paar moslims het leven – smeekt om investeringen. „Niemand wil ons helpen, zolang die ultraradicalen hier de dienst uitmaken."

In het café tref ik de eigenaar van de accufabriek. Zijn vader is pas begraven, alles is failliet, en zijn woorden komen traag en dronken: „Holland, ach, Holland, ja. Ze waren niet slecht, die Hollanders. Alleen zo jong. Meisjes. Moesten ons beschermen. Speelden geen enkele rol. Heb ze nog uitgezwaaid. Dank jullie wel. Zo jong..."

GEERT MAK

ONZE EEUW

Huilen

SARAJEVO, 21 DEC. Het sneeuwt over Bosnië. Het sneeuwt over de glanzend herstelde winkelstraten van Sarajevo, de volgepropte flats in de buitenwijken, de zoutmijn in Tuzla, waar zo'n 1.500 lijken uit Srebrenica nog altijd wachten op een naam en een begrafenis.

Ik tref twee Nederlandse trauma-specialisten, die hier al jaren regelmatig werken. Aanvankelijk kwamen ze vooral voor vrouwen die verkracht waren, maar vrij snel verschoof hun aandacht. „Eén probleem blijkt nog veel groter te zijn: de afwezigheid van de mannen. De mannen van Srebrenica zijn niet op reis, ze zijn niet dood, ze zijn nergens. Er is geen lichaam gevonden, er is geen rouwritueel, en een nieuw leven kan dus ook niet beginnen."

Ze hebben het over kinderen, die elkaar nog steeds vertellen dat hun vader in het bos zwerft, samen met de andere mannen.

Over een jonge vrouw die onlangs het meer inliep, met haar twee kleintjes. Over het gekrijs dat iedere nacht terugkomt: meisjes in het bos, het slachten van een jongen, een huilende baby die uit een bus gesmeten wordt. En almaar komen ze terug op de rondspokende mannen, die bijna elk gezin verlammen.

Identificatie is moeilijk en duur. Soms ligt een lichaam zelfs half hier, half daar, door een bulldozer in stukken gehakt. Maar, zeggen ze, wanneer er zekerheid is, knappen de vrouwen direct op. Als Nederland toch wat met zijn schuldgevoelens wil doen, is het zinniger om hier een paar miljoen extra in te steken, dan in de zoveelste onderzoekscommissie. „Nu is het huilen, huilen, vier jaar lang huilen, niets meer doen, alles weghuilen, zelfs de kinderen en de toekomst."

GEERT MAK

Tegenslag in Bosnië

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 30 DEC. Het Bosnische parlement heeft vandaag een wetsontwerp afgewezen dat voorzag in de vorming van één uniforme Bosnische grenspolitie en een douanedienst. Dat meldt de BBC. Het wetsontwerp was het resultaat van een akkoord tussen de presidenten van de moslim-Kroatische federatie en de Servische Republiek in Bosnië. Dat akkoord, gesloten onder zware internationale druk, werd vorige maand gezien als een doorbraak in het vredesproces in Bosnië en de afwijzing van vandaag is dan ook een zware tegenvaller in dat vredesproces. Tot nu toe houden de Bosnische Kroaten en Serviërs er een eigen politie- en douanedienst op na, waarop de centrale overheid in Sarajevo geen enkele greep heeft.

Vrede B
Bosnië vaart wel bij uitslag

De machtswisseling in Kroatië is een opsteker voor het vredesproces in Bosnië: de radicale Bosnische Kroaten raken hun financiële, politieke en morele steun uit Zagreb kwijt.

Door onze redacteur PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM, 5 JAN. De zware nederlaag van de Kroatische Democratische Gemeenschap HDZ bij de Kroatische parlementsverkiezingen van zondag werd gisteren bij het Bosnische filiaal van de HDZ begroet met een oorverdovende stilte. De partij van wijlen president Franjo Tudjman, die als 'moederpartij' van de HDZ in buurland Bosnië in overweldigende mate ook het beleid van de Bosnische Kroaten heeft bepaald, verkeert in diepe shock.

De nieuwe coalitie die in Zagreb aantreedt ziet Bosnië anders dan de uitgerangeerde HDZ. Voor zoals de Amerikaanse gezant Robert Gelbard („Ik ben ontzettend kwaad") het toen uitdrukte. Van samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal wilde Zagreb jarenlang niets weten als het om de vervolging van Bosnisch-Kroatische oorlogsmisdadigers ging. Tudjman heeft nooit genoegen genomen met het vredesakkoord van 'Dayton' en is de Kroatische woongebieden in Bosnië altijd als Kroatische gebieden blijven beschouwen. En de Bosnische HDZ was daarbij als filiaal van de Kroatische HDZ hét instrument van Zagreb in het buurland.

Daaraan komt nu een eind. Toekomstig premier Ivica Račan zei gisteren al „open en transparante" relaties met Bosnië te wensen. „We steunen Bosnië als integraal land en zijn nooit voor de verdeling van Bosnië geweest. Er zal in de toekomst ljegens de Bosnische Kroaten] geen dubbele standaard bestaan en er zullen geen deals onder de tafel worden gesloten. De Bosnische Kroaten zullen Bosnië als hun tehuis moeten gaan zien", aldus Račan, in een opmerking die in al haar simpelheid een radicale breuk met het verleden inhoudt. De Bosnische HDZ kan verdere politieke, financiële en morele steun uit Zagreb wel vergeten.

Geen wonder dat zij gisteren verbijsterd zweeg over de nederlaag van het 'tudjanisme'. Geen wonder ook dat elders in Bosnië zachtjes werd gejuicht over de uitslag. „De politieke situatie is anders dan gisteren", zei de Bosnisch premier Haris Silajdžić eufemistisch. De woordvoerder van president Izetbegović verwachtte een doorbraak in „het grote sleutelprobleem van Bosnië: de op verdeling van Tudjman". De woordvoerder van Bosnië-gezant Wolfgang Petritsch verwacht „een matigende invloed" vanuit Zagreb. De gematigde Serviërs in Bosnië beloofden bij monde van Biljana Plavšić de Bosnische Kroaten verzoening als ze „hun discriminerende beleid jegens de Serviërs bijstellen".

Er is één gevaar: nu Zagreb de Bosnische HDZ laat vallen kan die partij zich terugtrekken in een vernederlaag van de Kroatische Democratische Gemeenschap HDZ bij de Kroatische parlementsverkiezingen van zondag werd gisteren bij het Bosnische filiaal van de HDZ begroet met een oorverdovende stilte. De partij van wijlen president Franjo Tudjman, die als 'moederpartij' van de HDZ in buurland Bosnië in overwelgigende mate ook het beleid van de Bosnische Kroaten heeft bepaald, verkeert in diepe shock.

De nieuwe coalitie die in Zagreb aantreedt ziet Bosnië anders dan de uitgerangeerde HDZ. Voor zoals de Amerikaanse gezant Robert Gelbard („Ik ben ontzettend kwaad") het toen uitdrukte. Van samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal wilde Zagreb jarenlang niets weten als het om de vervolging van Bosnisch-Kroatische oorlogsmisdadigers ging. Tudjman heeft nooit genoegen genomen met het vredesakkoord van 'Dayton' en is de Kroatische woongebieden in Bosnië altijd als Kroatische gebieden blijven beschouwen. En de Bosnische HDZ was daarbij als filiaal van de Kroatische HDZ hét instrument van Zagreb in het buurland.

Daaraan komt nu een eind. Toekomstig premier Ivica Račan zei gisteren al „open en transparante" relaties met Bosnië te wensen. „We steunen Bosnië als integraal land en zijn nooit voor de verdeling van Bosnië geweest. Er zal in de toekomst ljegens de Bosnische Kroaten] geen dubbele standaard bestaan en er zullen geen deals onder de tafel worden gesloten. De Bosnische Kroaten zullen Bosnië als hun tehuis moeten gaan zien", aldus Račan, in een opmerking die in al haar simpelheid een radicale breuk met het verleden inhoudt. De Bosnische HDZ kan verdere politieke, financiële en morele steun uit Zagreb wel vergeten.

Geen wonder dat zij gisteren verbijsterd zweeg over de nederlaag van het 'tudjanisme'. Geen wonder ook dat elders in Bosnië zachtjes werd gejuicht over de uitslag. „De politieke situatie is anders dan gisteren", zei de Bosnisch premier Haris Silajdžić eufemistisch. De woordvoerder van president Izetbegović verwachtte een doorbraak in „het grote sleutelprobleem van Bosnië: de op verdeling van Tudjman". De woordvoerder van Bosnië-gezant Wolfgang Petritsch verwacht „een matigende invloed" vanuit Zagreb. De gemat

Kroaten uit de schaduw

DE KROATEN worstelen zich onder de schaduw van Franjo Tudjman uit. Nauwelijks is de 'Vader des Vaderlands' overleden of ze sturen zijn partij, de Kroatische Democratische Gemeenschap (HDZ), op een uiterst vernederende manier de laan uit.

5-1-2000

Het is een ontwikkeling waarvan de consequenties tot ver buiten de grenzen van Kroatië doorwerken. Voor het eerst sinds tien jaar heeft de bevolking van een van de kernlanden in crisisgebied ex-Joegoslavië gekozen voor een breuk met het nationalisme, dat in het voorbije decennium heeft geleid tot de ene oorlog na de andere. Het 'slachtofferdom' waarop de regimes van Franjo Tudjman in Kroatië en de Joegoslavische president Slobodan Milošević drijven, heeft in Kroatië plaatsgemaakt voor een behoefte aan verandering. De Kroaten zijn moe van de leuzen, van de eeuwige verwijzingen naar het heldhaftige verleden en boosaardige externe krachten die de Kroaten 'altijd' hebben dwarsgezeten. Ze willen een ander beleid: economisch, sociaal, politiek en in het buitenland. Het Kroatië van Tudjman, zo oordeelde eens de aartsbisschop van Zagreb, is een land van „intolerantie, corruptie en onrechtvaardigheid", van „gebrek aan gevoeligheid voor het gemeenschappelijke goed, rechtvaardigheid, verantwoordelijkheidsgevoel en sociale eerlijkheid". De Kroaten zijn moe van dat Kroatië en maakten dat zondag duidelijk. De HDZ heeft tien jaar lang met overmacht geregeerd. Bij de parlementsverkiezingen bleef ze steken op minder dan een kwart van de stemmen en verloor ze in negen van de elf kiesdistricten.

HET AANTREDEN van een nieuwe, centrum-linkse regering in Zagreb kan de weg openen naar samenwerking met een internationale gemeenschap die jarenlang de grootste moeite had met Kroatië. Enerzijds had de internationale gemeenschap het bewind in Zagreb nodig om in Bosnië een precaire vrede te bewaren, anderzijds moest het telkens weer constateren dat datzelfde bewind verzoening in Bosnië niet bevorderde maar juist in de weg stond, dat het verdachte oorlogsmisdadigers de hand boven het hoofd hield, dat het de terugkeer van verdreven Serviërs (zowel in Kroatië als in Bosnië) blokkeerde en dat het de persvrijheid in eigen land frustreerde.

De nieuwe regering in Zagreb kan die relatie – met de Europese Unie en het Westen in het algemeen, met het Joegoslavië-tribunaal in het bijzonder – in korte tijd verbeteren. Nog belangrijker: ze kan in Bosnië de weg naar de verzoening inslaan. Daarnaast kan de zege van de democratie in Kroatië de oppositie in Servië een hart onder de riem steken. Aldus kan de nederlaag van het nationalisme in Kroatië een uitstraling hebben die tot ver op de Balkan doorwerkt.

MAAR MAKKELIJK wordt het niet. De economische en sociale situatie in Kroatië is uiterst slecht. Het nieuwe bewind heeft tijd nodig. De bestrijding van de corruptie, waarmee economie en openbaar bestuur doordesemd zijn, wordt een kwestie van lange adem. Hetzelfde geldt voor de 'depolitisering' van de politie en de geheime diensten – tot nu toe machtsinstrumenten van de HDZ. Het zijn immense taken die moeten worden uitgevoerd tegen de achtergrond van het ongeduld van de bevolking, die snelle resultaten verwacht, vooral in de persoonlijke levenssfeer.

Het is een druk die de (waarschijnlijk zes) partijen die later deze maand in Zagreb de macht overnemen, nog parten kan spelen. Hun regering verdient niettemin alle hulp en aandacht.

12-1-2000

Jongeren verwelkomen KFOR in Kosovo die op weg is naar Pristina. Foto Marcel Molle, fotojournalist van het jaar en winnaar van de Zilveren Camera.

12-7-2000

Vluchtelingen uit Kosovo staan in Kukës in het noorden van Albanië in de rij voor eten. Foto Maurice Boyer, tweede prijs in de categorie documentaire fotografie.

Servische samenleving redt het niet zonder Westerse hulp

Zonder omvangrijke hulp uit het Westen komt geen einde aan de voortdurende ellende waarin de Servische samenleving verkeert en zijn democratische hervormingen uitgesloten, meent Sonja Biserko. Opheffing van de economische sancties zou daarom een gebaar van goede wil zijn jegens de burgers van Servië die thans door zowel het regime als de oppositie worden gegijzeld.

30 Dec 99

De inspanningen die de internationale gemeenschap zich de afgelopen maanden heeft getroost om de 'democratische' krachten te steunen en Servië dichterbij Europa te laten komen, hebben tot dusverre gefaald. Dit ligt in de eerste plaats aan het gebrek aan inzicht in de Servische samenleving, die een wezenlijke verandering heeft ondergaan. Hierdoor is Servië juist verder vervreemd geraakt van de waarden die in het Westen worden gehuldigd. Apathie, demoralisering, uitzichtloosheid en armoede staan elk serieus verzet van de bevolking in de weg.

Het regime en de oppositie hebben beide hun legitimiteit verloren doordat zij elke visie op de toekomst van Servië missen. Daar komt nog bij dat tal van particuliere organisaties, onafhankelijke media, prominente personen, nationale instellingen en burgers in de ruimste zin van het woord evenzeer in uiteenlopende mate verantwoordelijk zijn voor de ontstane situatie in het land.

Ook de bemoeienis van de internationale gemeenschap met de Joegoslavische oorlogen deugde niet. In de eerste plaats heeft men de oorlog op de Balkan niet tijdig zien aankomen. President Milošević heeft kundig de vinger op de wond van de internationale organen gelegd. Daarbij hield hij de vaart in zijn destructieve beleid doordat hij de internationale gemeenschap telkens weer voor voldongen feiten wist te stellen. En tot slot heeft de militaire campagne van de NAVO de afscheiding van Kosovo en Macedonië verhinderd.

Het Westerse streven Milošević te elimineren en tegelijkertijd de oppositie te verenigen lijkt inmiddels achterhaald. Milošević zal vroeg of laat het veld ruimen en de oppositie hoogstwaarschijnlijk ook. Hun tijd is voorbij. Servië heeft thans behoefte aan nieuwe mensen, aan nieuwe ideeën. Er moet een langetermijnstrategie worden uitgestippeld en die moet beginnen met het vaststellen van de grenzen om Servië.

In de bestaande context zal een herstelprogramma van zeer beperkte omvang zijn. Wat ons te doen staat is de economie en de democratische instellingen te stabiliseren en hun totale ineenstorting te voorkomen. Pas daarna kan over een overgang worden gesproken. Servië heeft de kans zich aan te sluiten bij het Europese eenwordingsproces gemist, maar elk verder uitstel zou Servië definitief van Europa kunnen isoleren.

Botsing tussen politie en oppositie in Belgrado op 9 november. (Foto AP)

Een tien jaar durende afbraak van de samenleving in al haar geledingen is een unieke ervaring die diepgaande analyse behoeft. Servië is, als veroorzaker van de oorlog en de chaos op de Balkan, een van de weinige landen in de regio die niet onder het protectoraat van de internationale gemeenschap staan of onder bijzondere regelingen van EU of NAVO vallen. Servië is te klein om de benodigde energie voor veranderingen uit zichzelf te putten, en bovendien heeft het te lijden onder sancties. De huidige situatie voert Servië naar een geheel nieuwe situatie, naar een 'nieuwe' maatschappij met 'nieuwe' waarden, ongeveer zoals het Cuba van Castro.

De bestaande economische sancties kunnen niet langer het verwachte effect sorteren, zoals het aanzetten tot een opstand onder de bevolking. De burgers hebben hun behoeften intussen aangepast aan de nieuwe realiteit. De gedaanteverwisseling van de samenleving heeft een proces van differentiëring op gang gebracht. Aan de ene kant ontstaat een nieuwe, criminele toplaag en aan de andere het 'vulgus'. De verwording van de bevolking tot 'vulgus' vernietigt ook de laatste resten van de samenleving.

De economische sancties maskeren de feitelijke toestand van de Servische economie, waarin geen sprake meer is van productie en nauwelijks meer van export. De afgelopen tien jaar is Servië al zijn buitenlandse afzetmarkten en het bijbehorende commerciële netwerk kwijtgeraakt. Onder zulke omstandigheden mag men geen buitenlandse investeringen verwachten. Bovendien gebruikt het regime de sancties om de toch al diepgewortelde anti-Westerse sentimenten in de maatschappij verder aan te wakkeren.

De steeds toenemende repressie en staatsterreur, die zich inmiddels uitstrekken tot alle sferen van het sociale leven, de universiteiten, de media, de magistratuur en het zelfbestuur op lokaal niveau, weerspiegelen de zwakte van het bestuur. Daarbij komt nog de continu doorgaande *brain drain* van de jongere generatie, zodat een uitgehold onderwijsstelsel niet de elite zal kunnen voortbrengen die nodig is voor de wederopbouw van het land.

Ook mag men niet de enorme aantallen oorlogsmisdadigers vergeten die Servië nu nog telt, of het feit dat het land bestuurd wordt door degenen die van oorlogsmisdaden zijn verdacht. Zij staan iedere vorm van verandering in de weg en dreigen bovendien deze samenleving ook in de toekomst voor elke verandering immuun te maken.

Het gebrek aan alternatieven en de onmogelijkheid veranderingen aan te brengen, prolongeren de ellende binnen de Servische samenleving. Zonder omvangrijke hulp vanuit het Westen is er dan ook geen kans op herstel. Opheffing van de sancties zou daarom een gebaar van goede wil zijn jegens de burgers van Servië die thans door zowel het regime als de oppositie worden gegijzeld. Steun voor plaatselijke instellingen in heel Servië zou wellicht de eerste aanzet tot het begin van herstel van onze samenleving kunnen zijn.

Sonja Biserko is lid van het Helsinki-comité voor de mensenrechten in Servië.

Machtswisseling na verkiezingen

Historische zege oppositie Kroatië

2000

Door onze correspondent YAËL VINCKX

ZAGREB, 4 JAN. De parlementsverkiezingen in Kroatië, gisteren, hebben een historische nederlaag opgeleverd voor de regerende HDZ (Kroatische Democratische Gemeenschap) van de onlangs overleden president Franjo Tudjman.

De grootste oppositiecoalitie heeft volgens de voorlopige uitslag 70 van de rond 150 zetels in de wacht weten te slepen. Vanochtend, toen 64 procent van de stemmen was geteld, leek de overwinning van het oppositieblok van de sociaal-democratische SDP en de sociaal-liberale HSLS zeker. Wel moeten de stemmen van de Kroaten in het buitenland, die traditioneel op de rechts-nationalistische HDZ stemmen, nog worden geteld. Het aantal zetels in de Sabor, de 'Tweede Kamer' van Kroatië, wordt overigens bepaald door het aantal Kroaten in de diaspora dat stemt.

De overwinning van de oppositie is opmerkelijk; peilingen wezen eind vorige week nog op een nek-aan-nekrace tussen de regeringspartij en de oppositiepartijen. De HDZ heeft de definitieve uitslag niet afgewacht en gaf vanochtend de verkiezingsnederlaag toe. Een van haar kopstukken, Mate Granić (tot nu toe minister van Buitenlandse Zaken) zei: „We hebben de verkiezingen verloren, maar ik zweer dat we een serieuze en sterke oppositie zullen voeren." Sinds de onafhankelijkheid van Kroatië in 1990 is Tudjmans HDZ onafgebroken aan de macht geweest.

De overwinningsroes in het SDP/HSLS-kamp was de afgelopen nacht groot. „Dit is het bewijs. gen", aldus SDP-leider Ivica Račan, die op grond van de afspraken met de sociaal-liberalen premier zou moeten worden. De oppositie wil de deplorabele economie op orde brengen, de democratie op poten zetten en het isolement van het land doorbreken. West-Europa hield de autoritaire president Tudjman, die op 10 december overleed, liever op een afstand wegens zijn geringe samenwerking met het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag, zijn weigering gevluchte Serviërs te laten terugkeren en het gebrek aan persvrijheid in Kroatië.

Volgens de voorlopige uitslag kan de SDP/HSLS rekenen op ongeveer 70 zetels, de HDZ op ongeveer 41 zetels en Cetvortak, een samenwerkingsverband van vier kleinere oppositiepartijen, op 24 zetels. De SDP en HSLS hebben al laten weten te willen samenwerken met Cetvortak.

De oppositie liep alvast vooruit op de presidentsverkiezingen op 24 januari. HSLS-leider en presidentskandidaat Dražen Budiša verklaarde vannacht dat de oppositie ook dan zal winnen, „en wel in de eerste ronde". De intern sterk verdeelde HDZ beslist morgen over haar presidentskandidaat. Granić maakt een goede kans.

'Serviërs kunnen ga terug naar Kroatië'

8-1-2000

WENEN – De gedoodverfde winnaar van de komende dentsverkiezingen in Kroatië ca Racan, vindt dat alle vlu lingen in het voormalige Joeg vië naar hun vroegere woons moeten kunnen terugkeren. zei hij in de Oostenrijkse *Die se*. Hij voegde er aan toe da voor Kroatië betekent dat derdduizenden Serviërs die ger woonden in Krajina, ooste Kroatie, moeten kunnen terug ren. Deze werden in 1995 geweld verdreven.

Trouw commentaar *Een veranderd Kroatië*

7-1-2000

Bij de begrafenis van de Kroatische president Franjo Tudjman bleven de meeste westerse politici weg, een stille hint aan het Kroatische volk om het tijdperk Tudjman af te sluiten. Begin deze week, toen de rechts-nationalistische HDZ van Tudjman bij de parlementsverkiezingen uit de macht werd gevaagd, werden zij op hun wenken bediend.

Het zou te veel eer zijn voor de westerse politici om te denken dat dit verkiezingsresultaat aan hun wegblijven te danken is. Veeleer is dat te danken aan het verlangen van de bevolking naar verandering. Verandering van een verstard nationalistisch regime dat van Kroatië in de tien jaar dat het aan de macht was een land maakte waar intolerantie en corruptie hoogtij vierde, waar de persvrijheid aan banden was gelegd, waar het met de rechten van de mens niet al te nauw werd genomen en dat economisch aan de grond zat. Dit, en de weigering van het regime mee te werken aan het Joegoslavië-Tribunaal en de weigering etnische Serviërs terug te laten keren naar de Krajina, heeft het land in een isolement gebracht, waar het onder leiding van Tudjmans HDZ niet uit zou komen.

Gelukkig hebben de leiders van de winnende partijen, de sociaal-democratische SDP en de liberale HSLS, goed voor bijna de helft van de parlementszetels, laten weten op al deze punten een ander beleid te zullen gaan voeren. Zelfs heeft SDP-leider en komend premier, Ivica Racan, laten weten dat de gevluchte Serviërs naar Kroatië kunnen terugkeren. Natuurlijk is het de vraag of dezen daar massaal gehoor aan zullen geven, maar zijn opmerking getuigt ervan dat hij afwil van het fervente nationalisme dat op de Balkan zoveel ellende heeft gebracht. En dat kan ook voor de rest van ex-Joegoslavië, met name Bosnië, waar het vorige bewind in Zagreb wel degelijk verzoening tussen de verschillende bevolkingsroepen in de weg stond, alleen maar heilzaam werken.

Racan heeft de Kroatische bevolking geen gouden bergen beloofd. De belabberde economische situatie laat dat ook niet toe. Dat hij en zijn coalitiepartners desondanks een grote overwinning behaalden, geeft opnieuw aan hoezeer de bevolking hunkert naar verandering. Europa heeft de omwenteling naar een democratisch bewind in Kroatië toegejuicht. Terecht. Dat gejuich zal in economische steun moeten worden verzilverd.

De Kroatische oppositieleiders Ivica Račan (links) en Dražen Budiša geven commentaar op de voorlopige uitslagen. Račan wordt vermoedelijk premier; Budiša is oppositiekandidaat bij de presidentsverkiezingen van 24 januari. (Foto Reuters)

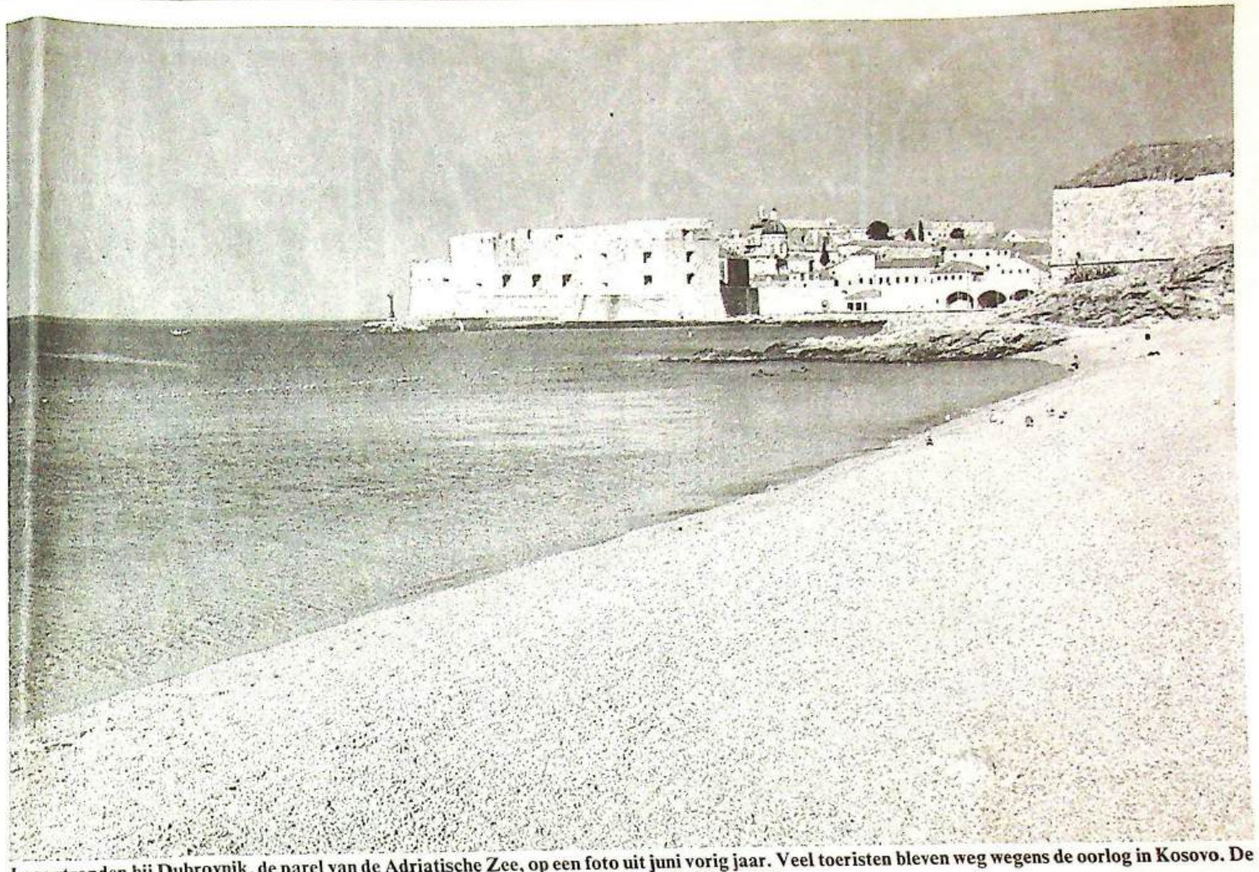

Lege stranden bij Dubrovnik, de parel van de Adriatische Zee, op een foto uit juni vorig jaar. Veel toeristen bleven weg wegens de oorlog in Kosovo. De zege van de oppositie moet bijdragen aan een opleving van het toerisme in Kroatië. (Foto AP)

Met de dood van Tudjman verdween ook zijn magie

Kroatië kan na negen jaar 'de weg naar Europa' op. Of dat ook gebeurt hangt af van het antwoord op één cruciale vraag: kan de oppositie de eenheid bewaren?

Door onze redacteur
PETER MICHIELSEN

ROTTERDAM, 4 JAN. Tien jaar lang heeft de HDZ, de Kroatische Democratische Gemeenschap, de partij van Franjo Tudjman, Kroatië op ferm-autoritaire wijze geregeerd. Een meesteres in het manipuleren. De oppositie werd gemanipuleerd met verdachtmakingen die konden uitlopen op beschuldigingen van landverraad. De Bosnische Kroaten werden gemanipuleerd rond extreme vormen van nationalisme die in Bosnië nog hebben geleid tot excessen tegen de moslims die niet onderdeden voor die van de Bosnische Serviërs. De geschiedenis werd gemanipuleerd om het land een glorieus verleden te geven en de nare kanten (zoals de massamoord op joden, Serviërs en Roma in de Tweede Wereldoorlog) te bagatelliseren. De Kroaten zelf werden gemanipuleerd met verwijzing naar snode complotten in Washington en Brussel en Londen om de Kroatische onafhankelijkheid te beknotten en het land de vruchten ervan te ontnemen. Het Kroatië van Franjo Tudjman, Vader des Vaderlands, zo schreef Dubravka Ugrešić, is „een collage van citaten waarvan men de betekenis heeft verdraaid en de toonsoort heeft gewijzigd, aan elkaar gelijmd met het kleverige speeksel van de nationale homogenisering, de nationale mythe en de nationale trots van de dappere verdedigers."

Op 10 december stierf Franjo Tudjman. De HDZ werd op die dag onthoofd, letterlijk. Zonder Franjo I was ze niet meer dan een verzameling slippendragers die hun vorst kwijt waren en het onderling niet eens konden worden over de opvolging. Manipulaties? Ze bleken te zijn uitgewerkt op het moment waarop de vorst stierf, net zoals Tudjmans magie verdween op de dag van zijn dood. De Kroaten hebben, eindelijk verlost van de zware schaduw van Papa Tudjman, de HDZ eindelijk verantwoordelijk gesteld voor de feilen waarvoor ze verantwoordelijk *is*: een jarenlang verwaarloosde economie, een jarenlang voortwoekerende corruptie, een jarenlang verwaarloosd sociaal beleid, een internationaal isolement, een

NIEUWSANALYSE

dubieus privatiseringsproces en legio schandalen. De stemmen van de diaspora – de Kroaten in Amerika en Australië, Canada en Duitsland, en de Bosnische Kroaten – kunnen voor de oppositie nog enig roet in het eten gooien, want die diaspora is traditioneel zeer pro-HDZ, maar als niet alle voortekenen bedriegen krijgt de oppositie toch een ruime meerderheid in het parlement en heet na de verkiezingen van 24 januari de Kroatische president Dražen Budiša, nu nog oppositieleider.

Of die oppositie in staat is van Kroatië eindelijk een fatsoenlijke, moderne, Europese democratie te maken hangt nu van haarzelf af. Ze zal daar alleen in slagen als ze de economische situatie snel kan veranderen en daarbij de onderlinge eenheid kan bewaren. En in het bewaren van eenheid is ze de afgelopen jaren niet erg goed geweest.

Het grootste coalitieblok bestaat uit de sociaal-liberalen van Budiša en de sociaal-democraten van Ivica Račan (vrijwel zeker Kroatië's volgende premier). Zij zijn het voornamelijk eens over hun afkeer van de HDZ en de noodzaak Kroatië te moderniseren, het internationale isolement te doorbreken en het land een functionerende markteconomie te geven. Over de vraag hoé dat moet zijn ze het echter niet eens. Račans sociaal-democraten zijn excommunisten die hun ideologische platform hebben aangepast – niet opgegeven. Račan was in 1989 en 1990 partijleider van Kroatië toen Budiša – dissident sinds de vroege jaren zeventig – in de gevangenis zat. Hun coalitie is er een van de ratio, niet van het gevoel. En beiden mogen pragmatisch zijn, of hun eenheid standhoudt is de vraag. Daar komt bij dat zij zullen zijn aangewezen op steun van het tweede oppositieblok van vier kleinere partijen. Sommige daarvan, zoals de Liberale Partij van de dichter (en ex-dissident) Vlado Gotovac, zijn voortgekomen uit intern geruzie en gekonkel bij de sociaal-liberalen – ook geen basis voor onproblematische samenwerking.

Het ging gisteren in Kroatië om allen tegen één, om het breken van de macht van de HDZ. Dat lijkt te zijn gelukt: het tijdperk-Tudjman is eindelijk voorbij. Of die 'allen' er gezamenlijk en zonder ruzie in slagen Kroatië op een nieuwe koers te zetten, is een heel andere vraag.

Kroatische media hopen op meer armslag

Nu de parlementsverkiezingen in Kroatië zijn gewonnen door de oppositie, hopen de onafhankelijke media op meer persvrijheid.

Door onze correspondent
YAËL VINCKX

ZAGREB, 4 JAN. Iedereen rent paniekerig heen en weer bij de Kroatische staatstelevisie. Woordvoerder Krešimir Macan houdt aan beide oren een telefoon en excuseert zich. „Sorry, we hebben een probleem." Het probleem is een campagnespot van de regerende Kroatische Democratische Gemeenschap (HDZ) die ook de televisie controleert.

De ethische commissie heeft gebeld; ze adviseert de HDZ-spot onmiddellijk van het scherm te halen. De advertentie laat een dronkaard zien, pratend met de oppositie. „Jullie scheppen 200.000 banen in een jaar? Ik ken een kip die honderd eieren per dag legt!" De dronkaard wordt afgevoerd naar het ziekenhuis, waar de zuster een alcoholpromillage van 3,5 constateert. „En u gelooft deze man", vraagt ze vervolgens aan de camera.

Onfatsoenlijk, vond de ethische commissie. Opmerkelijk. Weliswaar had de commissie eerder geadviseerd twee andere spotjes van de televisie te halen, maar die waren van de oppositie. Dat was minder opmerkelijk.

Al jaren liggen de Kroatische media onder vuur, in het bijzonder de staatstelevisie HTV. Vorig jaar brachten diverse gezaghebbende instanties rapporten uit over het gebrek aan persvrijheid. Hun oordeel was eensluidend. Het International Press Institute concludeerde dat intimidatie door de regering 'verbazingwekkend wijdverbreid' is, de OVSE vond dat de staatstelevisie 'haatdragende toespraken' uitzendt.

Die vrees was terecht, zegt Peter Palmer van de OVSE in Kroatië. De organisatie heeft een klacht ingediend over de tv-verslaggeving van de gisteren gehouden verkiezingen. „De HDZ-functionarissen zijn oververtegenwoordigd in de nieuwsprogramma's. Ze brengen het positieve nieuws. De oppositie komt alleen in beeld bij een ruzie."

Er lopen ook vele rechtszaken tegen Kroatische journalisten. Bijvoorbeeld tegen de commentator van het weekblad *Globus*, Slaven Letica. Sinds een week is hij ook kandidaat voor de presidentsverkiezingen. „Ik heb president Tudjman verweten zich met mensen uit de marge van de samenleving, met boevrede om de gevolgde mainstream, deels uit teleurstelling over het vertrek van haar twee collega's naar West-Europa. Bardić neemt een slok bier en gooit opstandig haar hoofd in haar nek. „Ik maak een programma voor twaalf lokale stations, maar ik krijg het in Zagreb niet verkocht." De radiostations daar zijn bang voor problemen met de HDZ. Na de dood van Tudjman zei ze: „Hij heeft beloofd dat we voor 2000 in Europa leven en enkele duizenden marken per maand verdienen. En zie, mijn

'Geen vrijheid, creativiteit, openheid, objectiviteit en onpartijdige journalistiek'

ven, in te laten", zegt de presidentskandidaat, gekleed in een regenjas en een geruit petje. De openbaar aanklager zou hebben laten weten de rechtszaak door te zetten, ondanks Tudjmans dood.

Ook freelance-journaliste Zinka Bardić werd bedreigd met rechtszaken wegens haar wekelijkse satirische programma op Radio 101. Het station maakte furore in de eerste helft van de jaren negentig; een demonstratie tegen Radio 101's sluiting bracht in 1996 tienduizenden mensen op de been. Een jaar geleden ging Bardić weg, deels uit oncollega's wonen in Engeland en Duitsland en verdienen een massa geld."

In het kantoor van de televisie is Krešimir Macan alle kritiek meer dan zat. Hij trekt een stapel statistieken tevoorschijn. „De OVSE liegt. We laten sinds het begin van de verkiezingscampagnes veel minder HDZ-mensen zien." De statistieken vertonen inderdaad een daling. Een uur later zegt hij zachtjes: „Het is lastig werken in een tv-station vol HDZ-aanhangers. Een deel van de partij wil meer openheid, maar we moeten voorzichtig handelen. Misschien krijgen we meer ruimte nu Tudjman dood is."

Lastig - dat had ook HTV-onderdirecteur Mirko Galić ondervonden. *Vorig jaar stapte hij op. „Geen vrijheid, creativiteit, openheid, objectiviteit en onpartijdige journalistiek", oordeelde hij over HTV. Intussen zegt 75 procent van de Kroaten HTV als enige nieuws bron te gebruiken en kijkt 90 procent bijna iedere dag naar HTV.* Een krant wordt slechts door acht procent van de bevolking regelmatig gelezen.

Tijdschriften worden beter gelezen. Het tijdschrift *Nacional* verkoopt naar eigen zeggen 80.000 exemplaren. Het blad loopt voorop in onthullingen over corruptie binnen Tudjmans presidentiele kantoor en zijn partij, de HDZ. Op gympies struint hoofdredacteur Ivo Pukanić zijn met blote fotomodellen behangen kantoor binnen en zegt: „Ik ben gearresteerd, gevolgd en mijn telefoons, kantoor, huis en ouderlijk huis worden afgeluisterd. Ik ben 90 keer voor de rechter gedaagd en heb drie keer verloren. Ik moet tien miljoen mark betalen, maar mijn advocaten hebben dat tot nu toe weten te omzeilen."

Pukanić heeft zijn hoop gevestigd op de oppositie. „Zij zal de geheime dienst hervormen en de staatstelevisie aanpakken." In november hebben de belangrijkste oppositiepartijen een nieuwe 'media-agenda' ondertekend: een nieuw bestuur voor HTV, geen door de politiek benoemde tv-directeur, commercialisering van het derde HTV-kanaal, geen politieke invloed op de commentatoren.

Zinka Bardić neemt een laatste slok. „Ik geloof er niet in, ik hoop alleen nog." Ze stapt op maar komt terug. „Nog een grap", roept ze. „Tudjman staat voor de hemelpoort en moet kiezen: hemel of hel. Petrus laat hem op een tv-scherm de hemel zien: saaie slapende engelen. Dan de hel: schakers, tennissers, dronkaards. Tudjman kiest voor de hel, maar vindt niets van het getoonde beeld. Hoe kan dat, vraagt hij. Hier hebben we ook staatstelevisie, zegt de duivel."

Geheim militair rapport

'Brits leger in Kosovo slecht uitgerust'

2000

Door een onzer redacteuren

ROTTERDAM, 4 JAN. Britse militairen die midden juni vorig jaar Kosovo binnentrokken om in de Servische provincie de vrede te handhaven, waren slecht uitgerust voor hun taak.

Ze moesten regelmatig wapens van andere militairen van de KFOR-vredesmacht lenen omdat die van henzelf niet werkten. Af en toe vielen de radioverbindingen uit. Soldaten dienden ter plaatse zelf veldbedden te kopen omdat hun legerorganisatie die niet verstrekte.

Dat blijkt uit een vertrouwelijk evaluatie-rapport van het Britse leger waarop de televisiezender BBC de hand heeft weten te leggen. Het is op verzoek van het Britse kabinet opgesteld door twee hoge officieren die de intocht van hun troepen in Kosovo begeleidden.

Volgens luitenant kolonel Paul Gibson en brigade-generaal Adrian Freer was de invasie in Kosovo alleen maar een succes doordat Servische tegenstand ontbrak. Vlak daarvoor was de Servische leider Slobodan Milošević akkoord gegaan met ontruiming van Kosovo door de Servische troepen.

Kolonel Gibson schrijft dat zijn troepen 's nachts niet goed konden werken doordat geschikte nachtzicht-apparatuur ontbrak. Het besef dat hun radio-apparatuur afgeluisterd kon worden, dwong de Britten tot het gebruik van bijnamen in het onderling radio-verkeer; dat hoefde even niet toen de communicatie-apparatuur van eenderde van alle Britse militairen uitviel. De handwapens waarmee Britse soldaten in Kosovo moesten werken, worden in het rapport als „onbetrouwbaar en onvoldoende robuust" omschreven.

De slechte interne communicatie had ook negatieve gevolgen nadat de Britse militairen zich eenmaal in Kosovo geïnstalleerd hadden. Door misverstanden konden Serviërs die verdacht werden van oorlogsmisdaden, vrijuit gaan. Albanezen konden betrekkelijk ongestoord aanslagen op Serviërs plegen.

In reactie op het BBC-nieuws over het rapport onderstreepte het Britse ministerie van Defensie gisteren dat het leger „goed voorbereid" was op een eventuele grondoorlog. Die zou dan ook een „succes zijn geworden" als het zover was gekomen. Conservatieve oppositie-woordvoerders menen echter dat het rapport „schreeuwt" om nader onderzoek. Schaduw-minister Duncan Smith zei dat de evaluatie het beeld bevestigt dat de Labour-regering defensie alleen maar interessant vindt „zolang het op een koopje kan". De regering wijst er echter op dat veel van de apparatuur die nu onder de loep is genomen, uit het Tory-tijdperk stamt.

Naar aanleiding van de oorlog om Kosovo is reeds eerder van diverse kanten gepleit, onder meer door NAVO-secretaris-generaal George Robertson, voor een verhoging van de defensie-uitgaven van de Europese lidstaten van de NAVO.

Hoogste straf tribunaal

'Servische Adolf' krijgt 40 jaar cel

94

Door een onzer redacteuren

DEN HAAG, 14 DEC. De Bosnische Serviër Goran Jelisić, alias Servische Adolf, is vandaag door het Joegoslavië-tribunaal in Den Haag tot een gevangenisstraf van 40 jaar veroordeeld.

De straf is de hoogste die het tribunaal heeft uitgesproken. De aanklager had levenslang geëist.

De 31-jarige Jelisić, een voormalige tractorbestuurder uit het stadje Bijeljina, heeft bekend in het naburige Brčko dertien moslimmannen te hebben vermoord. Tijdens zijn korte schrikbewind heeft hij tientallen, mogelijk meer dan honderd Kroaten en moslims met een schot door het hoofd geëxecuteerd of mishandeld.

Jelisić, die in 1991 als vrijwilliger in Kroatië vocht, zat in de lente van 1992 in de gevangenis wegens fraude. Daar werd hij geronseld om het vuile werk van de etnische zuiveringen uit te voeren in Brčko, een stad die van strategisch belang was en is voor de Bosnische Serviers.

In politie-uniform en met een Scorpio-geweer richtte hij in april en mei 1992 in Brčko een bloedbad aan. Eerst als gewone beul, daarna als kampcommandant van 'Luka'. Jelisić mocht zijn slachtoffers graag voorrekenen hoeveel moslims hij al gedood had. „Twintig tot dertig voor mijn ochtendkoffie", snoefde hij. Toen de Bosnische oorlog in 1995 voorbij was, kreeg Jelisić zijn commando ontheven.

Jelisić werd in januari 1998 in Bijeljina aangehouden door een Amerikaans arrestatieteam. Hij had zich daar als kleine, gewelddadige crimineel weinig geliefd gemaakt. Anderhalve maand tevoren verdedigde hij zijn daden nog tegenover deze krant: „Wij Serviers hebben nooit mensen met een mes de keel doorgesneden, zoals de moslims. God gaf ons een pistool om te doden."

Door zijn bekentenis was er geen strafzaak tegen Jelisić nodig. Wel probeerde de aanklager hem nog voor genocide veroordeeld te krijgen. Na het horen van de getuigen van de aanklager verwierpen de rechters die aanklacht. Rechter Claude Jorda meent dat de daden van Jelisić weliswaar „haatdragend en discriminatoir" waren, maar te incoherent voor genocide. Bij genocide is opzet en organisatie van wezenlijk belang. Wel werd Jelisić op 19 oktober schuldig bevonden aan 31 oorlogsmisdaden en misdaden tegen de menselijkheid.

De raadsman van Jelisić kondigde vanochtend aan tegen het

Schade Navo-bommen hersteld

17-12-99

Wederopbouw Kosovo

George Marlet

RAKOVINA – Twee belangrijke bruggen in het zuiden van Kosovo, misschien wel door Nederlandse F16's platgegooid, zijn door een Nederlandse genie-eenheid volledig herbouwd.

Tot groot enthousiasme van de inwoners van Dakovica en Klina zijn de bruggen van respectievelijk 120 en 58 meter lang gisteren officieel in gebruik gesteld door de plaatsvervangend commandant van de Kosovo force, de Italiaanse generaal Mazzeroli. De militaire colonne was nog niet over de bruggen heen toen honderden Kosovo-Albanezen uit de omgeving juichend over de bruggen liepen. De Albanese vlag ging gelijk in top. Tot nu toe moesten de mensen zich hier behelpen met een zwiepende noodbrug. Auto's moesten zeventig kilometer omrijden om naar Pristina te komen. Het bruggenproject is een van de grootste dat de Nederlandse genie na de Tweede Wereldoorlog heeft uitgevoerd. De bruggen over de Beli Drim zijn dit voorjaar door Navo-toestellen (van welk land wordt zorgvuldig geheimgehouden) gebombardeerd om de Joegoslavische troepen uit Kosovo te verjagen.

Ook financieel levert Nederland een forse bijdrage: dit jaar 140 miljoen gulden. Van dat bedrag is 32 miljoen overgemaakt om de publieke sector in stand te houden. Daarvan worden onder meer de salarissen van 55 000 onderwijzers, verpleegsters en ambtenaren betaald. „Dat is een schot in de roos. Veel mensen denken zelfs dat Nederland alle kosten voor de Kosovaarse overheid betaalt", zegt vertegenwoordiger R. van Lanschot van het ministerie van buitenlandse zaken.

Het Nederlandse geniehulpbataljon dat sinds juli met ruim negenhonderd mensen in het zuiden van Kosovo opereert, heeft tot nu toe in samenwerking met civiele hulporganisaties honderden huizen hersteld, nieuw gebouwd en noodvoorzieningen geplaatst. In heel Kosovo zijn naar schatting 100 000 huizen geheel of gedeeltelijk verwoest. Het geniehulpbataljon heeft de doelstelling gehaald om voor de winter mensen uit de tent en in een (nood)woning te helpen. Genisten en experts van het Explosieven-opruimingscommando hebben mijnen en niet-ontplofte bommen opgeruimd.

Bosnische familie vermoord in Kosovo

13-1-2000

KOSOVO Onbekende gewapende mannen hebben in Kosovo vier leden van een Bosnische moslimfamilie doodgeschoten. De slachtoffers, drie vrouwen en één man, zijn gevonden in hun huis in de stad Prizren. Dat heeft de KFOR-troepenmacht van de Verenigde Naties in Kosovo bekendgemaakt.

Sinds het vertrek van de Servische troepen in juni is Kosovo regelmatig het toneel van geweld tegen niet-Albanese bevolkingsgroepen. Serviërs en zigeuners zijn vaak slachtoffer van het bijna dagelijkse geweld van de kant van etnische Albanezen. (AFP/RTR)

Servische vader weigert medaille voor zijn door Navo gedode zoon

17-12-99

BELGRADO – Een vader van een Servische soldaat die tijdens de Navo-bombardementen is gesneuveld, heeft gisteren een postuum aan zijn zoon toegekende medaille op dramatische wijze geweigerd. Hij stelde de Joegoslavische president Slobodan Milosevic persoonlijk verantwoordelijk voor de dood van zijn zoon, Aleksander.

De vader, Dusan Vukovic, zei tijdens de uitreikingsplechtigheid dat het gezin-Milosevic gezamenlijk kan lijneren, „terwijl mijn gezin zijn maaltijden eet op het graf van mijn zoon die de oorlog niet wilde". Hij zei verder dat de onderscheiding „wegens verdiensten voor defensie en veiligheid" aan Milosevic mag worden gegeven, „omdat hij mijn kind de oorlog in leidde".

Vukovic legde de verklaring af tegenover een legerofficier die hem de medaille wilde overhandigen in Kraljevo, 150 kilometer ten zuidwesten van Belgrado.

Belgrado ontslaat kritische rechters

22-12-99

BELGRADO – Het Servische parlement heeft drie rechters ontslagen, onder wie Slobodan Vucetic, die in 1997 weigerde de massale demonstraties tegen de Joegoslavische president Milosevic te verbieden.

Vucetic was een van de rechters van het constitutionele hof. Hij is lid van de oppositionele G 17 groep van economen en intellectuelen en schrijft regelmatig kritische columns over de regering van Milosevic in de oppositiekrant Blic. Ook Zoran Ivosevic, rechter van het Hooggerechtshof, en rechter Bozidar Prelevic van een lokale rechtbank in Belgrado kregen hun ontslag.

De drie hebben scherpe kritiek geuit op de gang van zaken rond de verkiezingen in 1996. Milosevic werd toen van verkiezingsfraude beschuldigd. Hun ontslag toont volgens Servische oppositiekringen aan dat Milosevic voorbereidingen treft voor nieuwe 'onregelmatigheden' bij de gemeentelijke en federale verkiezingen, die volgend jaar worden gehouden.

Officieel is Vucetic ontslagen omdat zijn lidmaatschap van de G 17 niet te combineren zou zijn met de functie van rechter aan het constitutionele hof. Ook is Vucetic bestuurslid van een verboden associatie van onafhankelijke rechters.

De Democratische Partij van Zoran Djindjic zei in een verklaring het ontslag te zien als „het begin van een heksenjacht op rechters die niet onder directe controle van het regime staan".

OM acht gedrag ex-Dutchbatters niet strafbaar

99

Door onze diplomatiek redacteur

ARNHEM/DEN HAAG, 16 DEC. Er komt geen strafrechtelijke vervolging van militairen die tijdens de marechaussee op voorwaarde van vertrouwelijkheid hadden afgelegd over de gebeurtenissen in en rondom Srebrenica. Van die verklaringen was najaar 1995 slechts een min of meer gekuiste versie openbaar gemaakt in het zogenoemde Debriefing-rapport. De marechaussee had destijds van de top van de landmacht het consigne gekregen om niet meer dan deze 'debriefing' aan het OM beschikbaar te stellen, het OM zag daarin toendertijd geen reden tot strafrechtelijke vervolging. Ook De Graves voorganger, Voorhoeve, kreeg het Feitenrelaas oorspronkelijk niet te zien.

Nu het beslag van Justitie op het Feitenrelaas is opgeheven wordt dat stuk volgende week zoveel mogelijk integraal openbaar gemaakt. Voor het zover is krijgen eerst alle voregere leden van Dutchbat III van wie er 55 thans weer dienst doen in Bosnië, gelegenheid om het stuk te beoordelen op de vraag of er voldoende rechtsgedaan aan de in 1995 toegezegde vertrouwelijkheid.Maatregelen tegen Dutchbat zijn nauwelijks meer te verwachten.

volledige verklaringen die de 476 toenmalige leden van Dutchbat in de nazomer van 1995 tegenover de

Kosovaren bouwen druk met hulp van de Nederlandse genie

12-12-99

Wederopbouw

Geqrge Marlet

PRIZREN – Kraaien vliegen boven Mala Kruza in Zuid-Kosovo. De nieuwe begraafplaats langs de weg is al van ver te zien.

Op de honderd graven, de meeste van maart dit jaar, liggen zelfgevlochten kransen, met kunstbloemen erin. De uitgebrande huizen aan de overkant versterken de toch al macabere sfeer.

Even verder, in Veljka Kruza, wordt druk gebouwd. Over de modderige weg voeren vrachtwagens van de Nederlandse genie bouwmaterialen aan. Haxhi Gashi laat trots zijn nieuwe noodwoning zien: twee kamers van elk vier bij vier meter met een kachelfornuis en op de vloer twee kleden en wat dunne matrasjes. Maandenlang heeft de Kosovo-Albanees met zijn gezin bij zijn vernielde huis in een tent en schuurtje moeten bivakkeren.

Bij de overburen is het noodhuisje nog in aanbouw. Naime Ramadani vindt het 'echt mooi' dat de soldaten zo voor haar en haar vijf kinderen in de weer zijn. Haar man is sinds maart vermist. „Ik hoop dat de militairen tot de zomer hier blijven. In de winter zullen we hun hulp nog hard nodig hebben."

Een halfjaar na het binnentrekken van de militairen toont de provincie een dubbel gezicht. Nog steeds het grimmige van verwoesting door oorlog en Navo-ingrijpen, van haat jegens de Serviers en peilloos verdriet. Maar ook een met een voorzichtige glimlach van veerkracht en geloof in de toekomst. Daar werken de Kosovo-Albanezen zelf aan. Stapels stenen, hout en dakpannen nemen de plaats in van uitgebrande auto's. Met buitenlandse steun en genie-eenheden worden huizen hersteld of herbouwd, als de schade te groot is.

Families trekken zonodig voor de winter bij elkaar in. En het weer is gunstig. Vorig jaar vroor het rond deze tijd dertig graden; nu is het bijna zomers. De doden zijn (her)begraven; stank van kadavers en stoffelijke overschotten ('Die lucht vergeet je de rest van je leven niet') verdwenen. De Kosovo-Albanezen nemen zo snel mogelijk bezit van de provincie – om er nooit meer weg te gaan.

Dan is er de geldstroom van de 700 000 Kosovaarse mannen die in het buitenland werken. Zij sturen per maand zo'n 100 miljoen gulden naar Kosovo. De overheid moet zichzelf over een jaar over vijf kunnen bedruipen.

In de besneeuwde bergen bij het dorpje Bogosevac hebben de vier Servisch-orthodoxe monniken hun eigen lijfwacht. Een compagnie van de luchtmobiele brigade waakt er. De monniken koken voor de soldaten, die op hun beurt – standaard met geladen geweer en kogelvrij vest – meelopen als de monniken boodschappen doen. In Bogosevac hebben de zeven overgebleven Serviërs permanente bewaking van de rode baretten. Toch, zegt compagniescommandant Eward Koning, staan Albanezen en Serviërs elkaar niet overal naar het leven. „Er is hier een dorp waar de twee groepen ieder aan een kant van de weg wonen. Dat gaat goed, maar je moet er bovenop zitten." Niemand durft te voorspellen hoe lang Kfor moet blijven. „Zo lang als nodig", is het diplomatieke antwoord.

De Nederlandse troepen blijven nog een half jaar in Kosovo. „Als we te lang blijven, zitten we de mensen hier in de weg", zegt commandant Koen Gijsbers van het geniehulpbataljon in Prizren. De landmacht vindt het efficienter om zich op Bosnië te concentreren. Niet tot ieders vreugde. Sergeant-majoor Coert Langenhuijzen: „Hier ben je mensen direct aan het helpen. Dat geeft een goed gevoel. In Bosnië zitten we al zo lang, dat begint zo langzamerhand een geregeld kazerneleven te worden."

Tegelijk is bij frequent uitgezonden eenheden als de genie de rek er wel uit. Veel militairen zullen blij zijn als ze minder diwijls worden uitgezonden.

Kapitein Koning houdt kantoor in een oude school in Sredska. Behalve goed te beveiligen ook een goede plek om te waken over het Servisch erfgoed. „Naast de school ligt een Servische begraafplaats. Ik weet zeker dat daar weinig van zou overblijven als wij geen toezicht hielden. De haat zit diep bij de Kosovo-Albanezen."

Bij de net geopende brug over de rivier Beli Drim beamen Kosovaren dat volmondig. „Het wordt moeilijk nog met Serviers samen te leven. Als je weet wat ze gedaan hebben: kinderen vermoord, vrouwen verkracht en verminkt.

Kroaten luisterden Joego-Tribunaal af

12-12-99

SARAJEVO – Geheime diensten van Kroaten in Bosnië en Kroatië hebben geprobeerd om de uitvoering van het vredesakkoord van Dayton en het werk van het Joegoslavië-Tribunaal te dwarsbomen. De diensten hebben in het kader van 'operatie Puma' het doen en laten van tientallen onderzoekers van het tribunaal in de gaten gehouden. Daarvoor werden gesprekken via telefoon en radio afgeluisterd. Ook andere internationale organisaties waren doelwit van de poging tot sabbotage. Een hoge officier van Sfor, de door de Navo geleide vredesmacht in Bosnië, verklaarde gisteren in Sarajevo dat de Bosnisch-Kroatische geheime dienst SNS bij operatie Puma was betrokken, net als de Kroatische geheime dienst His. Die wordt geleid door Miroslav Tudjman, zoon van de vorige week overleden president.

Oppositie Servië zit op dood spoor

De Servische oppositie bereikt weinig. Verkiezingen blijven uit, het onderling geruzie gaat door. En de bevolking, die heeft meer dan genoeg van de ruzies.

Door onze correspondent
YAËL VINCKX

BELGRADO, 18 DEC. In Belgrado draait de oppositie op straat zorgeloze muziek van de Ierse muzikant Van Morrison. In Servië's tweede stad Niš heeft de oppositie voor dramatischer klanken gekozen – daar klinkt het dreigende orgel uit Deep Purple *Child in time*. Op beide pleinen zijn dranghekken om de bloemperken geplaatst, uit voorzorg tegen opgewonden demonstranten. Onnodig. Iedere avond staan slechts enkele tientallen mensen voor de podia. En een aantal van hen komt niet eens voor de protestbijeenkomst, zij wachten gewoon op de bus.

„Zo is het Servische volk. Hebben we hen nodig, dan zijn ze er niet. Verwachten wij hen niet, dan komen ze ineens opdagen", verzucht Slobodan Vukšanović. Afgelopen zomer, na de NAVO-bombardementen op Joegoslavië, sprak de vice-voorzitter van de Democratische Partij (DP) nog optimistisch over het post-Milošević-tijdperk. Toen trokken de oppositiepartijen tienduizenden mensen naar de dagelijkse demonstraties. Nu is Vukšanović pessimistisch. „We zijn een doodlopende straat ingelopen. Samenwerking is de enige oplossing. De mensen willen een verenigde oppositie, geen ordinair geruzie."

Over het gezicht van Vladimir Simić trekt een gemaakte glimlach. Natuurlijk weet de belangrijkste adviseur van de Servische Vernieuwingsbeweging (SPO) dat de verwijten zijn partij treffen – in het bijzonder haar leider Vuk Drašković. Want in tegenstelling tot de andere oppositiepartijen weigert de SPO aan de rally's deel te

'We verkopen onze principes niet tot elke prijs'

nemen. „Wij kunnen ons niet bij de democraten voegen. Onze achterban vertrouwt hen niet en zou zich van ons afkeren." De persoonlijke verwijten volgen snel. *Waar was DP's leider Zoran Djindjić tijdens de NAVO-bombardementen? Juist, in het buitenland, zegt Vladimir Simić. En wie steunde Vuk Drašković niet bij zijn pogingen president te worden? Juist, Djindjić, zegt Simić.*

De oppositie in Servië verkeert in een moeilijke situatie. President Slobodan Milošević komt niet tegemoet aan de eis voor vervroegde verkiezingen, persoonlijke vetes belemmeren de onderlinge samenwerking en – grootste probleem – het Servische volk laat het afweten.

„We slagen er niet in de mensen duidelijk te maken dat een gewelddadig regime vreedzaam omver moet worden geworpen." DP-leider Djindjić heeft slechts even tijd, maar wil daarin zijn optimisme benadrukken, in tegenstelling tot zijn vice-voorzitter. „We moeten de boodschap overbrengen. Daartoe zullen we ons kader beter opleiden en dan een deur-tot-deur-campagne voeren." Hij ziet zichzelf alleen „tot op zekere hoogte" samenwerken met zijn aartsrivaal Drašković van de SPO. „We verkopen onze principes niet tot elke prijs. De SPO bestrijdt Milošević met zijn eigen middelen: corruptie, machtsmisbruik en manipulatie van de media. Daar doen wij niet aan mee."

Maar de Serviërs lopen niet langer warm voor zulke verwijten. Ze blijven thuis en laten de demonstraties op hun beloop. Betrokkenen geven verschillende verklaringen voor de geringe opkomst. „De mensen likken hun wonden van de oorlog nog. En ze wantrouwen Djindjić, wegens de Westerse steun aan hem. Datzelfde Westen bombardeerde hen immers enkele maanden geleden nog", meent SPO-adviseur Simić. „Het is het oude verhaal. De Serviërs zijn bang risico te lopen; ze vrezen in elkaar te worden geslagen door de politie of hun baan kwijt te raken", zegt DP's vice-voorzitter Vukšanović.

„De bevolking is uitgeput. Ze is druk bezig dag na dag te overleven. Dat slokt enorm veel energie op. Bovendien is ze teleurgesteld in de oppositie. In al die jaren hebben Drašković en Djindjić niets bereikt", aldus politiek analist Vladimir Goati. „Kent u die mop", vraagt staatssecretaris Vladimir Ilić (informatie) en lid van Milošević' partij, de SPS. „Twee joden hebben vier partijen, maar twee

'Twee Serviërs, zes partijen, dat werkt toch nooit'

Serviërs hebben zes partijen. Dat werkt toch nooit!"

Djindjić' Democraten hebben zich niet alleen in de actiebereidheid van de Serviërs vergist. Ze hebben ook de gevolgen van het olie-embargo overschat. Met een op volle toeren draaiend olie-embargo zou Servië een koude winter tegemoet gaan, dachten ze. En met Westerse hulp, bijvoorbeeld stookolie voor steden die door de oppositie worden geleid, zou de DP politieke munt uit de crisis slaan.

„Fout gedacht", zegt politiek analist Goati. Want het olie-embargo is zo lek als een mandje en het mafiose bedrijfsleven rond Milošević doet goede zaken. Daardoor draait de verwarming, zit de bioscoop vol en liggen de winkels vol spullen. Goati: „Zo zal Milošević zich in de lente opwerpen als redder van het land en zullen de mensen hem geloven." Dat is ook de grote vrees van de Verenigde Staten en West-Europa.

De SPO en de DP (deze laatste heeft zich met andere oppositiepartijen verenigd in de Alliantie voor Verandering) weten intussen weinig anders te verzinnen dan de verkiezingen af te wachten. Milošević houdt zo het initiatief want hij bepaalt of de verkiezingen worden vervroegd. En daar ziet het niet naar uit. Milošević probeert tijd te winnen; verkiezingen zullen naar verwachting pas in de herfst of in de winter volgend jaar plaatsvinden.

Zoran Djindjić, die had gezegd te zullen aftreden als Milošević niet voor het einde van dit jaar zou zijn verdreven, heeft zichzelf en de oppositie vorige week maar een nieuwe deadline gesteld. Zijn vicevoorzitter Vukšanović is zich bewust van de moeilijkheden waarin de oppositie verkeert. Hij schuift heen en weer, lacht onhandig zijn slechte gebit bloot en zegt dan, verontschuldigend: „De Roemenen hadden honger en kwamen daarom in opstand. Maar ja, wij Serviërs hebben geen honger."

Dutchbatters hoeven niet voor rechter te verschijnen

16-12-99

Van onze verslaggeefster

ARNHEM – De militaire kamer van het hof in Arnhem seponeert het onderzoek naar het gedrag van Dutchbat in Srebrenica. Dat betekent dat de Dutchbatters niet voor de rechter komen. Dat meldde het NOS-journaal gisteren.

Een woordvoerder van het openbaar ministerie in Arnhem wilde het bericht gisteravond nog niet bevestigen. „Er is een besluit genomen in die zaken", erkent de woordvoerder, „maar we willen eerst de mensen die het betreft van de uitkomst op de hoogte stellen".

Het OM begon september vorig jaar aan het onderzoek. Dutchbat werd er onder meer in de media van beschuldigd in 1995 te hebben meegewerkt aan het scheiden van mannen en vrouwen in Srebrenica, discriminatie, het aanzetten tot prostitutie en het weigeren van medische hulp. Ook zou een tank van Dutchbat vluchtelingen hebben overreden. Bij het drama in Srebrenica zouden tussen de drie- en de achtduizend moslims zijn omgebracht.

De Acom, een van de militaire bonden, heeft verheugd gereageerd op het sepot. „Hiermee worden de Dutchbatters ten derden male volledig vrijgepleit", zegt voorzitter G. Dijkers. Volgens hem gebeurde dat al door het rapport van de Verenigde Naties en het oordeel van het Joegoslavië-Tribunaal in Den Haag over het drama. Dijkers meent dat nu de rol van de Nederlandse politiek moet worden onderzocht.

EEN JAAR NA DE BOMMEN DOOR DAVID GODFROID EN YAËL VINCKX

'Nu bestrijden Serviërs en Albanezen elkaar via de wet'

In Kosovo gaat niets zoals het zou moeten. Het recht zou orde op zaken moeten stellen. Maar ook dat verkeert in een crisis. Rechtszaken hopen zich op, voorlopige hechtenis van verdachten van oorlogsmisdaden dreigt te verlopen. De gevangenissen zitten overvol. En iedere dag arresteert de politie nieuwe mensen.

Een politieagent van Unmik arresteert een man in een bar in Pristina

Het zou er veilig moeten zijn. De mensenrechten zouden er gerespecteerd moeten worden. Maar zo is het niet. Serviërs en roma zijn er hun leven niet zeker en gematigde Albanezen worden er het slachtoffer van geweld en bedreiging – door andere Albanezen. Nu dreigen moordenaars op vrije voeten te komen omdat ze niet tijdig in staat van beschuldiging kunnen worden gesteld.

Het recht in Kosovo verkeert in een crisis.

De dagrapporten van de Unmik-politie, de internationale politiemacht in Kosovo, zijn lang. Neem vrijdag 11 februari: twee moorden, twee ontvoeringen, zes bedreigingen, vier ernstige mishandelingen, tien illegale huisbezettingen, achttien inbraken. In totaal honderdeenentwintig meldingen en tien arrestaties. En dan zijn er ook nog eens vier mannen ontsnapt uit het detentiecentrum in de Kosovaarse hoofdstad Pristina. 'Zware misdrijven en schendingen van de mensenrechten gaan door en blijven feitelijk onbestraft,' concludeert Amnesty International in een rapport van begin deze maand.

Sinds de intocht van de Navo-troepen in juni vorig jaar heeft een kleine groep rechters en openbare aanklagers het rechtssysteem draaiende moeten houden: dertig strafrechters en twaalf aanklagers. Aanvankelijk waren zeven Servische rechters benoemd, maar die trokken zich al snel terug. Wie wil nog werken als hij wordt bedreigd of, in een enkel geval, zelfs mishandeld?

De rechters en aanklagers die wel aan het werk gingen, zijn niet ver gekomen. Ze hebben beoordeeld of de verdachten al dan niet terecht in voorlopige hechtenis zitten. *Echte* strafzaken hebben ze alleen in de westelijk gelegen stad Prizren gehouden. Daar heeft men 'lekenrechters' weten te vinden, burgers die samen met professionele rechters een rechtbank vormen. Het geldende recht staat geen strafzaken toe zonder lekenrechters.

Natuurlijk telt Kosovo meer districtsrechtbanken dan die ene in Prizren. In iedere sector staat zo'n rechtbank: in Pristina, Mitrovica, Pec en Gnjilane. Maar daar heeft het bestuur van de Verenigde Naties, Unmik, geen lekenrechters kunnen vinden en zijn de rechters en aanklagers gedwongen tot nietsdoen.

Er is nog een probleem. Lange tijd hebben internationale autoriteiten en Kosovaars Albanese juristen getwist over de vraag welke wetten van toepassing waren op Kosovo. Bernhard Kouchner, de hoogste VN-man in de Servische provincie, koos aanvankelijk voor de meest voor de hand liggende oplossing. Voor strafzaken zou het recht van voor 24 maart 1999 gelden – de dag dat de Navo-bombardementen op Joegoslavië begonnen. In Kosovo zouden dus het wetboek van strafvordering van de Federale Republiek Joegoslavië en het wetboek van strafrecht van Servië gelden, met uitzondering van onderdelen die in strijd zijn met internationale mensenrechtenverdragen.

Dat besluit was niet zo opmerkelijk. Want resolutie 1244 van de VN-Veiligheidsraad, die de basis vormt voor het vertrek van Milosevic' troepen uit Kosovo, gaat uit van de autonome provincie Kosovo. Voor alle duidelijkheid: een autonome, Servische provincie.

De Albanese magistraten waren woedend. Ze lieten de Servische wetgeving dan ook links liggen en beslisten op basis van de strafwet uit maart 1989. In die dagen genoot Kosovo nog van zijn autonomie binnen de Federale Republiek Joegoslavië. Kouchner liet het gebeuren. De burgerlijke ongehoorzaamheid van de rechters en de aanklagers mocht dan vooral symbolisch zijn, het leidde ertoe dat rechters zelf het recht niet naleefden. Die praktijk stuitte op bezwaren, onder andere bij de Organisatie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (OVSE). 'Hoewel het wezen van de Kosovaarse *Criminal Code* en de Servische *Criminal Code* in de meeste opzichten hetzelfde is, riep de toepassing van de verkeerde wet op verdachten ernstige

zorgen op,' schreef de organisatie in december in een rapport.
In diezelfde maand koos Kouchner eieren voor zijn geld. In de decreten 24 en 25 (in VN-jargon eufemistisch 'regelingen' genoemd) herriep hij zijn besluit; vanaf 12 december zou het strafrecht van maart 1989 gelden. Kouchner gaf dus toe aan de Albanese magistraten. Alleen bij overtredingen die niet in die wet van 1989 voorkomen, bijvoorbeeld ontvoering, zou de andere, Servische wet gebruikt worden.

Sylvie Pantz rookt aan een stuk door. De Française is minister van Justitie in de interimregering van de Verenigde Naties. Voorzichtig laat Pantz doorschemeren dat ze niet gelukkig is met de beslissing van Kouchner. Haar baas is te lichtzinnig overstag gegaan, laat ze merken: 'Ik zeg vanuit mijn hart: dit is niet de juiste weg.'
Duidelijker is Pantz over de achtergrond van de strijd om de wet. 'Wat is het verschil tussen de ene wet en de andere? Er werden volgens mij alleen problemen gemaakt omdat het ging om een wet van de Serviërs. Eerst hebben de Serviërs en de Albanezen elkaar met wapens bevochten, nu proberen ze elkaar via de wet te bestrijden, ook al hebben de meesten daar geen verstand van.'
De decreten 24 en 25 zijn overigens niet definitief. Bij de Raad van Europa ligt op dit moment een ontwerp voor een 'echte' Kosovaarse strafwet ter beoordeling, die onder meer gebaseerd is op de strafwetten van Slovenië en Bosnië.
Sinds vier maanden is Pantz bezig het justitiële stelsel op te zetten. Als een wervelstorm is zij door Kosovo gevlogen om sollicitatiegesprekken te voeren met kandidaat-rechters en -officieren van justitie. *Op 11 november riep Unmik juristen op te solliciteren. Twee weken later moesten de formulieren zijn ingeleverd.* Er kwamen bijna achthonderd reacties, veelal van Albanese juristen. De Serviërs hadden hen in 1989 allemaal ontslagen. In twee weken voerde de commissie van Pantz 561 gesprekken, waarna ze kandidaten aanbeval. Begin dit jaar werden 301 rechters en officieren van justitie beëdigd. Hun stipendia liggen tussen de driehonderd (voor een assistent-openbare aanklager) en negenhonderd (de president van het hooggerechtshof) Duitse mark per maand. In maart moeten er nog eens honderdtwintig magistraten bij komen.
'Daarmee komen we op vierhonderd rechters en openbare aanklagers voor een gebied waar er ooit achthonderd werkten,' verklaart Pantz droogjes. 'Meer rechters kunnen we stomweg niet betalen. En bovendien, op een dag gaan wij hier weg. Dan moet het stelsel wel houdbaar, en dus betaalbaar zijn.' Inmiddels zijn er ook enkele honderden lekenrechters gevonden.

Vanuit alle hoeken klinkt kritiek op Pantz' missie. Steffen Felbrich bijvoorbeeld, heeft zich mateloos opgewonden over de onzorgvuldige selectieprocedure. Felbrich is Unmiks vice-administrateur in het stadje Kamanica, dicht tegen de grens met Servië. Een soort onderburgemeester.
'We kregen de aankondiging van Unmiks zoektocht naar rechters en openbare aanklagers een dag voor het verstrijken van de deadline,' fulmineert hij. 'Bovendien moest men de sollicitatieformulieren in Gnjilane (ongeveer vijfentwintig kilometer van Kamanica) invullen. Voor Serviërs is dat haast onmogelijk. Ze moeten er onder escorte naar toe, anders krijgen ze onderweg op zijn minst een paar stenen naar hun hoofd. Het hoofdkwartier in Pristina wil per se Serviërs op deze functies, maar begrijpt niets van de dagelijkse problemen van die mensen.'
Toch wist Felbrich drie Servische rechters en een officier van justitie over te halen om te solliciteren. Een van hen is Vlastimir Dimic, tot 18 juni 1999 rechter op de gemeentelijke rechtbank van Kamanica. Op die dag kwamen de Amerikaanse mariniers binnen, haalden de rechtbank leeg en stuurden Dimic naar huis. Tegenwoordig is hij boer in het dorp Ranilug en verbouwt hij zijn eigen maïs en aardappelen. Zijn vrouw verdient wat extra geld als kleuterjuf.

'Geen Servische rechter wil onder de huidige omstandigheden werken'

Dimic had geld nodig, daarom solliciteerde hij, maar zolang er geen Servisch recht wordt gesproken, gaat hij niet aan het werk, zegt hij nu. De wijzigingen in de decreten 24 en 25 zijn volgens hem in flagrante tegenspraak met resolutie 1244 van de VN-Veiligheidsraad. In die resolutie wordt de soevereiniteit van Servië, inclusief de provincie Kosovo, gerespecteerd.
'Geen Servische rechter wil onder de huidige omstandigheden werken,' zegt Dimic resoluut. In de heet gestookte keuken nipt hij aan zijn Turkse koffie. 'Kosovo is en blijft onderdeel van Servië en de Servische wetten moeten dus worden toegepast. Kouchners ommezwaai getuigt van weinig respect voor de Veiligheidsraad.'
Hij heeft meer bezwaren. Minder principiële. Hoe moet hij op de rechtbank in Kamanica komen, vraagt Dimic zich af. 'Ik wil niet iedere seconde van de dag een escorte achter me aan hebben.'
Eén onderwerp laat Dimic onbesproken: de bedreigingen. Geen Serviër in Kosovo die aan het huidige systeem meewerkt, of hij is bedreigd. Door Albanezen en door Serviërs. Een paar modderige straten achter Vlastimir Dimic woont Slavica Popovic, officier van justitie. Vanwege ernstige bedreigingen uit Servische hoek heeft zij zich teruggetrokken, had Steffen Felbrich verteld. In haar tuin scharrelen varkens knorrend in het rond. Een vriendelijke vrouw opent de deur, haar dochtertje achter zich. 'Nee,' klinkt het zacht, 'ik wil er niet over praten. Ik ben nog niet over mijn angst heen.'

In Gnjilane staart Imer Huruglica nadenkend voor zich uit. De eerste strafzaak staat voor 17 februari op de rol, maar de verwarming doet het niet, schrijfmachines ontbreken en er zijn niet eens genoeg stoelen. Alleen Huruglica heeft op de districtsrechtbank een computer. Hij is dan ook president. 'We hebben al talloze keren onze nood geklaagd bij Unmik, maar ze reageren niet. We moeten circa honderd zaken behandelen; *die mogen niet nog langer blijven liggen.*'
Steffen Felbrich, de onderburgemeester van Kamanica, wijst op nog een ander probleem. Unmik wil het voormalige gemeentehuis van Kamanica in gebruik nemen als rechtbank, maar helaas, de Russische militairen van de vredesmacht Kfor hebben hier hun hoofdkwartier opgeslagen. Een oplossing ligt in het verschiet, had de Unmik-woordvoerder in Gnjilane gezegd, maar Felbrich bestrijdt dat. 'Unmik heeft wel geprobeerd de Russen eruit te schoppen, maar die gingen niet.'
Sylvie Pantz kent de klachten. 'Hier zitten Russen in de rechtbank, daar Amerikanen,' zegt ze, de handen ten hemel spreidend. 'Hier hebben ze tafels nodig, daar archiefkasten. Ik heb er geen geld voor. Ik probeer aan fondsen te komen, het liefst buiten de Verenigde Naties om. Als ik honderd stoelen nodig heb, dan ben ik dagenlang bij hen aan het zeuren.'

Door de crisis in de rechtspraak is er een geweldige opstopping van rechtszaken ontstaan. De vijf detentiecentra (Pristina, Mitrovica, Pec, Prizren en Gnjilane) zitten bomvol. De gevangenis in Istok zou met zijn vijfhonderd cellen lucht kunnen geven, maar de cellen zijn nog niet afgebouwd. De gevangenis in Ljipjan wordt opgeknapt.
Jan Åke Nilsson, de Zweedse commandant van het detentiecentrum in Pristina, heeft achttien cellen voor eenenvijftig gedetineerden. Meer dan de helft van hen wordt verdacht van moord. Nilsson

Bernard Kouchner, de hoogste VN-man in Kosovo, op missie

stopt noodgedwongen vijf verdachten in één cel. Dat levert moeilijkheden op. 'Serviërs kunnen nu eenmaal niet bij Albanezen, mannen kunnen niet bij vrouwen.' Een flink deel van de gedetineerden zit al zes maanden vast. Niet meer dan acht van hen zijn in staat van beschuldiging gesteld. De politie, zegt Nilsson, arresteert iedere dag mensen. 'Die moeten ergens heen. Accepteer ik hen – en laat ik dus anderen vrij – of weiger ik? Er moet snel een oplossing komen voor het ruimtegebrek.'

Alle detentiecentra in Kosovo kampen met het probleem dat (zware) misdadigers tegen de grens van hun voorlopige hechtenis aanlopen. Volgens het Joegoslavische wetboek van strafvordering, dat nog steeds wordt gehanteerd, mag een verdachte maximaal drie (voor lichtere vergrijpen) of zes (voor zware misdrijven) maanden worden vastgehouden zonder in staat van beschuldiging te zijn gesteld. Uit cijfers van de OVSE blijkt dat er in december, januari en februari eenentachtig gevangenen de maximumperiode voor voorlopige hechtenis zouden bereiken – een derde van het totaal aantal gedetineerden. Meer dan de helft van hen zit vast op verdenking van een zwaar misdrijf en hun hangt een celstraf van minimaal vijf jaar boven het hoofd: vier voor volkerenmoord, negen voor oorlogsmisdaden, eenentwintig voor moord, tien voor poging tot moord. Slechts tien van hen zijn in staat van beschuldiging gesteld.

Anderen staat een gevangenisstraf van tussen de een en tien jaar te wachten: vier mannen moeten terechtstaan voor verkrachting, vijf voor roof, twee voor opruiing. Van deze elf verdachten heeft de officier van justitie er drie aangeklaagd. De verdachten tegen wie nog geen aanklacht is ingediend, zouden dus moeten worden vrijgelaten.

Zo ver heeft Bernhard Kouchner het niet laten komen. Eind december heeft hij een decreet uitgevaardigd en zo de mogelijkheid geboden om de voorlopige hechtenis met drie maanden te verlengen. Daarmee balanceren de Verenigde Naties op het randje van wat internationale mensenrechtenverdragen nog acceptabel achten. Maar heeft Kouchner zich wel voldoende tijd gekocht? Het duurt nog maanden voor de rechtbanken naar behoren werken. En iedere dag arresteert de politie nieuwe misdadigers.

Het is hoogst twijfelachtig of het rechtssysteem in Kosovo de toets van de internationale kritiek kan doorstaan. Amnesty International vindt van niet. Het VN-bestuur heeft de opdracht gekregen van de provincie een 'rechtsstaat' te maken, met een onafhankelijk en onpartijdig justitieel apparaat. 'Desondanks heeft Amnesty International geconstateerd dat sommige rechtbanken eerder beslissingen lijken te nemen op basis van politieke, in plaats van juridische overwegingen,' schrijft de mensenrechtenorganisatie in haar rapport van februari. 'Leden van de rechterlijke macht staan onder overmatige politieke druk door bedreigingen, intimidatie en zelfs gewelddadige aanvallen door extremistische leden van de etnisch Albanese gemeenschap.'

Verschillende rechtbanken hebben, bij hun beoordeling of iemand langer in voorlopige hechtenis moet blijven, een groot aantal Albanezen vrijgelaten. Er zou onvoldoende bewijs zijn, terwijl Kfor en de VN-politie menen dat er wel voldoende aanwijzingen waren. Ze claimen 'dat de etnische achtergrond van de verdachte' de beslissing van de rechtbank heeft beïnvloed. Serviërs die voor eenzelfde vergrijp zijn gedetineerd, zeggen ze, moeten altijd in voorlopige hechtenis blijven. In sommige gevallen heeft de opperbevelhebber van Kfor, de Duitse generaal Reinhardt, zelfs persoonlijk ingegrepen en verdere detentie bevolen. Minister van Justitie Sylvie Pantz deelt de opvattingen van Amnesty International; er zou nauwelijks een eerlijk proces in Kosovo kunnen worden gehouden. De Franse ex-rechter en voormalig medewerkster van het Joegoslavië Tribunaal in Den Haag wil dan ook buitenlandse rechters naar Kosovo halen. Ze maakt op dit moment een decreet voor de oprichting van een Buitengewoon Hof voor Oorlogsmisdaden en Etnische Misdaden, 'als een dochter van het Joegoslavië Tribunaal'. Daarin zouden lokale en internationale rechters zitting moeten hebben.

Verder denkt Pantz 'serieus' na over mogelijkheden om buitenlandse magistraten te betrekken bij de werkzaamheden van het hooggerechtshof en het hof voor kleine misdrijven. 'Kosovaarse rechters zijn zeker geen slechte rechters, maar ze staan onder zware psychische en politieke druk. Sommigen worden bedreigd. En ik weet niet of ik mijn veiligheid en die van mijn gezin op het spel zou zetten voor een paar honderd mark per maand.'

VN

Dit is het tweede deel in een serie reportages over Kosovo. Deel 1 verscheen vorige week onder de titel 'Een multi-etnische droom in Kosovo'.

Toen ik mijzelf de naam 'Piet Grijs' schonk, plaatste ik in een ongebruikte hersencel die zich in de buurt van Piet Zwart zat te vervelen, die naam plus de instructie om op te kijken als ik die naam hoor. Sindsdien kijk ik op als iemand 'Piet Grijs' roept. Het is een codewoord, dat ook anders had kunnen zijn. Geen enkele hersenkundige is in staat om die codenaam in mijn hersenpan te ontdekken en ik zie niet hoe ze zover zouden kunnen komen om het te ontdekken op het ogenblik dat je zo'n naam bedenkt.

Nu hoorde ik me net aanroepen met 'Hee, Ouwe'. Dat is niet de naam die ik voor mijzelf bedacht had, maar ik begreep dat ik werd bedoeld op grond van de kennis van de Nederlandse taal, en misschien omdat ikzelf weleens iemand 'Ouwe' heb genoemd. Geen hersenkundige kan vandaag het woord 'ouwe' in mijn of uw hersenen vinden, maar het is niet uitgesloten dat het er deze eeuw van komt.

De zelfverzonnen codenaam Piet Grijs en de algemeen Nederlandse naam 'Ouwe' hebben veel gemeen, maar de codenaam is dieper versleuteld dan het Nederlandse woord. Wie bij mij in Parijs naar binnen wil moet op een plaatje op de voordeur vijf codecijfers in de goede volgorde indrukken. Wie bij mij in Amsterdam naar binnen wil, moet op de deurbel drukken. Wie op de belknop drukt, weet dat hij een bel aan het rinkelen brengt. De beller meent dat hij niets heeft hoeven onthouden. *Hij moet natuurlijk onthouden wat een bel is en hoe lang je op een belknop drukt, maar dat is wat anders* dan een codegetal moeten onthouden.

In onze individuele DNA-boodschap zit alles wat ons aangeboren is – zo vertelt men. Maar hoe zit dat precies? De DNA-boodschap is een lange rij van slechts vier verschillende letters, of vier verschillende woorden, in steeds wisselende combinaties. Op grond van de informatie die in de DNA-boodschap zit, worden eiwitten aangemaakt, wordt de vorm van mijn neus vastgesteld, alsmede de beslissing hoe 'n slecht mens ik ben. Ik vertel hier wat mij verteld wordt. Maar hoe zit dat precies? Is de informatie gecodeerd zoals in een deurbel, of zoals het woord 'Ouwe' in de Nederlandse taal of zoals de zelfverzonnen naam Piet Grijs?

Als het een deurbel is, betekent het dat de opvolgende woorden in een stukje DNA mechanisch een eiwit maken. In dat geval is de machine die het DNA ontcijfert heel wat interessanter dan het DNA zelf. Als het DNA een taal is, waarvan de woorden slechts een afgesproken betekenis hebben, die niet uit de gebruikte letters kan worden afgeleid, dan wordt het raadsel nog veel groter, want hoe kent de eiwitmaker die taal dan? De taalkennis kan niet door het DNA doorgegeven worden, want je moet taal kennen om DNA-informatie te kunnen gebruiken. En dan heb ik het nog niet over de laatste mogelijkheid: dat een lichaam zelf interpretaties geeft aan wat de DNA betekent. Dat zou natuurlijk in strijd zijn met wat de erfelijkheidslui geloven. En het is de enige uitweg voor wie nog in individuele vrijheid gelooft.

Je hoeft iets niet te begrijpen om het toch te kunnen gebruiken. Maar dan moet je niet zeggen: 'Ik gebruik het, dus ik begrijp het.' Niemand begrijpt de zwaartekracht. Waarom zouden twee dingen elkaar niet afstoten? Of elkaar met rust laten? Waarom moeten ze elkaar aantrekken? Ik heb er nooit een verstandig woord over gehoord. Maar ik weet dat als ik iets loslaat, het naar de aarde valt, en ik weet dat je energie kunt halen uit een waterval.

In de afgelopen tien eeuwen hebben we over de levenloze natuur alles, of bijna alles, geleerd wat erover te leren is. Want als straks iemand de zwaartekracht komt uitleggen, dan zit er in zijn uitleg weer iets dat we niet begrijpen.

De beurt is nu aan de biologie. De eenentwintigste eeuw zal de eeuw zijn van de biologie. Of het derde millennium zal het millennium zijn van de biologie. Ik hoop dat het waar wordt. Maar is er een aanwijzing voor die optimistische uitspraak? Al dat gedoe over klonen, reageerbuisbaby's, DNA, knoeien aan erfelijk materiaal, neemt niet weg dat binnen die moderne wonderwerken een ouderwets gewoon spermatozoön, die door een proefpersoon met weinig moeite uit zijn eigen lichaam is getrokken, bij een ouderwetse gezellige eicel wordt gebracht. De omstandigheden zijn een beetje anders dan we gewend waren, maar er gebeurt niets wat in *de natuur niet ook al gebeurt. Het is alsof je een schaakmachine op de markt brengt waarin een torretje dat toevallig goed schaken kan, voor* de goede zetten zorgt. Ingenieus, zeker. Maar ik noem het geen schaakmachine. Ik noem het een slimme tor.

Is de DNA-code een mechanische sleutel die puur door zijn vorm doet wat ervan verwacht wordt, of is het een symbolische sleutel die je pas begrijpt als je de taal hebt geleerd? Zijn de vier elementen, die als kleinste bestanddelen optreden, betekenisloze letters of betekenisvolle woorden of hoofdzinnen of wat? Zolang op zulke eenvoudige vragen geen overtuigende antwoorden kunnen worden gegeven, is de uitspraak: 'De eenentwintigste eeuw wordt de eeuw van de biologie,' meer een vrome wens dan een rationele voorspelling.

Wij kunnen zo'n zin als 'De eenentwintigste eeuw wordt de eeuw van de biologie' opvatten als een wens, als een voorspelling, als een vaststaand feit, als ironie, als een tekst die gezongen moet worden, als een leugen, als een voorbeeld van een zinloze uitspraak, en als een codeboodschap voor de mededeling 'De politie komt eraan, gooi alles in het vuur en maak dat je wegkomt'. Is dat met de DNA-boodschappen ook zo? Zijn er ironische genen? Ik denk van wel, en als er even geen ander nieuws is dat onze aandacht verdient, zal ik het u gaan bewijzen ook.

PIET GRIJS